

Poznań 3-2007

PORADNIK

Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2007

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka

Beata Nowak

Maria Beba

ISSN 0238-9142

Material szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Andrzej Dudziak).....	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Wojciech Hamerski – Polska fantastyka naukowa po 1989 roku	14
Andrzej Dudziak – Generał Władysław Anders i jego armia	22
Joanna Drwięga – Trakt zabytków architektury „Tak budował się Poznań – trakt pracy i piękna”	35
Bibliografie osobowe: Jerzy Janicki	52
Kurt Vonnegut	53
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Iwona Kondras – Zabawa w teatr	56
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	74
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego.....	80
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	118
V. KRONIKA.....	127

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na III kwartał 2007 roku. Szerszy zestaw dat na III kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

L i p i e c

- (60) VII 1947 – W Rzymie ukazał się pierwszy numer emigracyjnego miesięcznika „Kultura”, redagowany przez Jerzego Giedroycia, Józefa Czapskiego i Gustawa Herlinga-Grudzińskiego
- 1 VII – Dzień Spółdzielczości uchwalony przez Sejm RP w 1995 roku
- 1 VII – Światowy Dzień Architektury
- (65) 1 VII 1942 – Zm. Bolesław Wieniawa-Długoszowski, generał, lekarz, poeta i tłumacz, adiutant Józefa Piłsudskiego, zm. śmiercią samobójczą w Nowym Jorku (ur. 22 VII 1881)
- (40) 1 VII 1967 – Utworzenie EWG (późniejsza Unia Europejska) w wyniku połączenia Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali oraz EURATOM-u
- (130) 2 VII 1877 – Ur. Hermann Hesse, pisarz niemiecki, laureat Nagrody Nobla w 1946 roku (zm. 9 VIII 1962)
- (60) 2 VII 1947 – Powołanie Rady Ochrony Pomników Walki i Męczeństwa
- (60) 3 VII 1947 – Sejm uchwalił ustawę o odbudowie Warszawy ze zniszczeń wojennych
- (200) 4 VII 1807 – Ur. Giuseppe Garibaldi, rewolucjonista, dowódca, bojownik o wyzwolenie i zjednoczenie Włoch (zm. 2 VI 1882)

- (115) 4 VII 1892 – Ur. Julian Krzyżanowski, profesor, historyk literatury (zm. 19 V 1976)
- 5 VII – Dzień Słowiańskich Apostołów Cyryla i Metodego
- (80) 5 VII 1927 – Koronacja obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej w Wilnie
- 6 VII -- Międzynarodowy Dzień Spółdzielczości obchodzony od 1922 r. z inicjatywy Międzynarodowego Związku Spółdzielczego
- (170) 6 VII 1837 – Ur. Władysław Żeleński, kompozytor, pianista, pedagog i krytyk muzyczny (zm. 23 I 1921)
- (130) 6 VII 1877 – Ur. Włodzimierz Perzyński, prozaik, komediopisarz i poeta młodopolski (zm. 21 X 1930)
- (75) 6 VII 1932 – Zm. Józef Weyssenhoff, powieściopisarz i noweliści polski, poeta i krytyk (ur. 8 IV 1860)
- (45) 6 VII 1962 – Zm. Wiliam Faulkner, pisarz amerykański, laureat Nagrody Nobla w 1949 roku (ur. 25 IX 1897)
- (525) 7 VII 1482 – Ur. Andrzej Krzycki, arcybiskup gnieźnieński, humanista, poeta (zm. 10 V 1537)
- (200) 7 VII 1807 – Utworzenie Księstwa Warszawskiego na mocy traktatu pokojowego podpisanego w Tylży przez Napoleona Bonaparte i Aleksandra I
- (50) 7 VII 1957 – W Pugwash (Nowa Szkocja) odbyła się konferencja uczonych na temat pokoju i rozbrojenia międzynarodowego; początek ruchu znanego jako Konferencja Pugwash ds. Nauki i Problemów Światowych
- (75) 8 VII 1932 – Zm. Aleksander Grin (właśc. nazw. Aleksander Griniewski), pisarz rosyjski (ur. 23 VIII 1880)
- 11 VII – Światowy Dzień Ludności ogłoszony w 1987 r. przez ONZ jako dzień narodzin pięciomiliardowego mieszkańca Ziemi
- (70) 11 VII 1937. – Zm. George Gershwin, pianista i kompozytor amerykański (ur. 26 VIII 1898)

- (115) 12 VII 1892 – Ur. Bruno Schulz, pisarz i grafik (zm. 19 XI 1942)
- (40) 14 VII 1967 – W Sztokholmie podpisano międzynarodową konwencję o ochronie własności intelektualnej (weszła w życie 2 IV 1970)
- (210) 15 VII 1797 – Pierwsze wykonanie „Pieśni Legionów Polskich we Włoszech” (Józef Wybicki – słowa; Michał Kleofas Ogiński – muzyka), od 1926 roku hymn Polski
- (135) 16 VII 1872 – Ur. Roald Amundsen, norweski badacz polarny, zdobywca bieguna południowego (zm. 18 VI 1928)
- (190) 18 VII 1817 – Zm. Jane Austen, powieściopisarka angielska (ur. 16 XII 1775)
- (210) 20 VII 1797 – Ur. Paweł Edmund Strzelecki, podróżnik, geograf, geolog, odkrywca, badacz Australii (zm. 6 X 1873)
- (100) 21 VII 1907 – Ur. Kazimierz Moczarski, prozaik i publicysta, żołnierz AK (zm. 27 IX 1975)
- (55) 22 VII 1952 – Ogłoszenie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej
- (250) 23 VII 1757 – Zm. Domenico Giuseppe Scarlatti, kompozytor włoski okresu baroku (ur. 26 X 1685)
- (165) 23 VII 1842 – Ur. Henryk Jordan, lekarz, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, pionier wychowania fizycznego w Polsce, założyciel pierwszego w Polsce publicznego ogrodu gier i zabaw ruchowych dla dzieci i młodzieży (zm. 16 V 1907)
- (50) 23 VII 1957 – Zm. Giuseppe Tomasi di Lampedusa, włoski powieściopisarz (ur. 23 XII 1886)
- (205) 24 VII 1802 – Ur. Alexandre (ojciec) Dumas, powieściopisarz i dramaturg (zm. 5 XII 1870)
- (10) 24 VII 1997 – Sklonowanie przez brytyjskich naukowców owcy „Dolly”
- (410) 27 VII 1597 – Zm. Jakub Wujek, ksiądz, jezuita, teolog, tłumacz Biblii, związany z Wielkopolską (ur. 1541)

- (80) 27 VII 1927 – Ur. Alojzy Sroga, prozaik, dziennikarz (zm. 12 IV 1980)
- (195) 28 VII 1812 – Ur. Józef Ignacy Kraszewski, powieściopisarz, poeta (zm. 19 III 1887)
- (65) 29 VII 1942 – Zm. Wojciech Kossak, malarz polski (ur. 31 XII 1856)
- (40) 29 VII 1967 – Zm. Aleksander Wat (właśc. nazw. Aleksander Chwat), poeta, prozaik i tłumacz (ur. 1 V 1900)

S i e r p i e ń

- (45) 1 VIII 1962 – Zm. Leon Kruczkowski, prozaik, publicysta, dramaturg (ur. 28 VI 1900)
- (20) 1 VIII 1987 – Zm. Pola Negri (właśc. nazw. Barbara Apolonia Chalupiec), aktorka amerykańska polskiego pochodzenia (ur. 3 I 1897)
- (155) 2 VIII 1852 – Zm. Jakub Krotowski-Krauthofer, prawnik, działacz polityczny, założyciel Rzeczypospolitej Mosińskiej – maj 1848 (ur. 28 VII 1806)
- (110) 2 VIII 1897 – Zm. Adam Asnyk, poeta, dramaturg (ur. 11 IX 1838)
- (85) 2 VIII 1922 – Zm. Aleksander Graham Bell, fizyk i wynalazca amerykański, szkockiego pochodzenia, wynalazca telefonu (ur. 3 III 1847)
- (205) 3 VIII 1802 – Ur. Ignacy Domeyko (właśc. nazw. Ignacy Domejko), geolog, etnograf (zm. 23 I 1889)
- (235) 5 VIII 1772 – Pierwszy rozbiór Polski
- (45) 5 VIII 1962 – Zm. Marilyn Monroe (właśc. nazw. Norma Jeane Mortenson), aktorka amerykańska, legenda kina (ur. 1 VI 1926)
- (65) 6 VIII 1942 – Zm. Janusz Korczak (właśc. nazw. Henryk Goldszmit), pedagog i pisarz (ur. 22 VII 1878)

- (260) 8 VIII 1747 – Otwarcie dla publiczności Biblioteki Braci Żalskich w Warszawie
- (120) 8 VIII 1887 – Ur. Adam Wodziczko, botanik, profesor Uniwersytetu Poznańskiego, związany z Wielkopolską (zm. 1 VIII 1948)
- (65) 9 VIII 1942 – Zm. Edyta Stein (siostra Teresa Benedykta od Krzyża), karmelitanka, filozof i teolog, kanonizowana w 1998 roku, od 1999 w gronie patronów Europy (ur. 12 X 1891)
- (45) 9 VIII 1962 – Zm. Hermann Hesse, pisarz niemiecki, laureat Nagrody Nobla w 1946 roku (ur. 2 VII 1877)
- (115) 11 VIII 1892 – Ur. Władysław Anders, generał, dowódca Armii Polskiej zorganizowanej na terenie Związku Radzieckiego, dowódca 2 Korpusu Polskiego walczącego pod Monte Casino (zm. 12 V 1970)
- (180) 12 VIII 1827 – Zm. William Blake, angielski poeta, pisarz, rytownik, malarz, drukarz i mistyk (ur. 28 XI 1757)
- (105) 13 VIII 1902 – Ur. Waldemar Babinič, prozaik, publicysta (zm. 22 IV 1969)
- (80) 13 VIII 1927 – Zm. James Oliver Curwood, pisarz amerykański (ur. 12 VI 1878)
- (25) 13 VIII 1982 – Zm. Adam Ważyk, poeta, prozaik i eseista (ur. 17 XI 1905)
- (140) 14 VIII 1867 – Ur. John Galsworthy, pisarz angielski, laureat Nagrody Nobla w 1932 r. (zm. 31 I 1933)
- (140) 14 VIII 1867 – Ur. Or-Ot (właśc. nazw. Artur Oppman), poeta (zm. 4 XI 1931)
- 15 VIII – Święto Wojska Polskiego w rocznicę zwycięstwa nad Rosją Sowiecką w 1920 roku
- (30) 16 VIII 1977 – Zm. Elvis Aaron Presley, piosenkarz amerykański, prekursor rock and rolla (ur. 8 I 1935)
- (160) 18 VIII 1847 – Zm. Samuel Bogumił Linde, autor słowników, pedagog (ur. 24 IV 1771)

- (105) 18 VIII 1902 – Ur. Stefan Flukowski, pisarz (zm. 8 V 1972)
- (70) 18 VIII 1937 – Ur. Edward Stachura, poeta, pisarz, pieśniarz, bard (zm. 24 VII 1979)
- (35) 18 VIII 1972 – Zm. Antoni Cwojdzński, komediopisarz, fizyk z wykształcenia (ur. 9 X 1896)
- (345) 19 VIII 1662 – Zm. Blaise Pascal, filozof i matematyk francuski (ur. 19 VI 1623)
- (5) 19 VIII 2002 – Zm. Marek Kotański, psycholog, terapeuta, społecznik, twórca Monaru i Markotu (ur. 11 III 1942)
- (160) 20 VIII 1847 – Ur. Bolesław Prus (właśc. nazw. Aleksander Głowacki), prozaik okresu pozytywizmu (zm. 19 V 1912)
- (110) 20 VIII 1897 – Ur. Tarjei Vesaas, pisarz norweski (zm. 15 III 1970)
- (145) 22 VIII 1862 – Ur. Claude Debussy, kompozytor francuski, przedstawiciel impresjonizmu w muzyce (zm. 25 III 1918)
- (200) 25 VIII 1807 – Zm. Franciszek Dionizy Kniaźnin, poeta i dramaturg (ur. 4 X 1750)
- (140) 25 VIII 1867 – Zm. Michael Faraday, fizyk i chemik angielski, odkrywca (ur. 22 IX 1791)
- (85) 27 VIII 1922 – Założenie Związku Polaków w Niemczech
- (405) 29 VIII 1602 – Zm. Sebastian Fabian Klonowic, poeta, pisarz mieszczański (ur. ok. 1545 r.)
- (145) 29 VIII 1862 – Ur. Maurice Maeterlinck, pisarz belgijski, laureat Nagrody Nobla w 1911 roku (zm. 6 V 1949)
- (105) 30 VIII 1902 – Ur. Józef Maria Innocenty Bocheński, filozof, logik, teolog, krytyk marksizmu, sowietolog, zakonnik – dominikanin (zm. 8 II 1995)
- 31 VIII – Święto Wolności i Solidarności ustanowione przez Sejm RP
- (140) 31 VIII 1867 – Zm. Charles Baudelaire, poeta francuski (ur. 9 IV 1821)
- (10) 31 VIII 1997 – Zm. Diana Frances Spencer, księżna Walii, działaczka społeczna (ur. 1 VII 1961)

W r z e s i e ń

- 1 IX – Międzynarodowy Dzień Pokoju w rocznicę wybuchu II wojny światowej
- (120) 1 IX 1887 – Ur. Blaise Cendrars (właśc. nazw. Frederic Louis Sauser-Hall), poeta i powieściopisarz francuskojęzyczny (zm. 21 I 1961)
- (70) 2 IX 1937 – Zm. Pierre de Coubertin, francuski filozof, historyk, socjolog, współorganizator nowożytnych igrzysk olimpijskich (ur. 1 I 1863)
- (100) 4 IX 1907 – Zm. Edward Grieg, kompozytor i pianista norweski (ur. 15 VI 1843)
- (150) 5 IX 1857 – Ur. Konstanty Ciolkowski, rosyjski uczonec i wynalazca, twórca naukowych podstaw lotu rakiet (zm. 19 IX 1935)
- (10) 5 IX 1997 – Zm. Matka Teresa z Kalkuty (właśc. nazw. Agnes Gonxha Bojaxhiu), z pochodzenia Albanka, katolicka siostra zakonna, prowadziła działalność charytatywną w Indiach, od 2003 roku błogosławiona (ur. 27 VIII 1910)
- (100) 9 IX 1907 – Ur. Edward Szymański, poeta i satyryk (zm. 15 XII 1943)
- (205) 11 IX 1802 – Zm. Aleksander Radiszczew, pisarz i filozof rosyjski (ur. 31 VIII 1749)
- (145) 11 IX 1862 – Ur. Bolesław Krysiwicz, lekarz, działacz polityczny związany z Wielkopolską (zm. 13 XI 1932)
- (110) 12 IX 1897 – Ur. Irène Joliot-Curie, francuska fizyczka i chemiczka, laureatka (wraz z mężem) Nagrody Nobla w dziedzinie chemii w 1935 r. (zm. 17 III 1956)
- (415) 13 IX 1592 – Zm. Michel de Montaigne, pisarz moralista francuski (ur. 28 II 1533)
- (150) 13 IX 1857 – Ur. Michał Drzymała, chłop wielkopolski zasłużony w walce z germanizacją (zm. 25 IV 1937)

- (135) 13 IX 1872 – Zm. Ludwik Feuerbach, filozof niemiecki (ur. 28 VII 1804)
- 14 IX – Dzień Solidarności z Osobami Chorymi na Schizofrenię
- (60) 14 IX 1947 – Ur. Jerzy Popiełuszko, kapelan Solidarności, zamordowany przez oficerów SB (zm. 19 X 1984)
- (145) 15 IX 1862 – Zm. Władysław Syrokomla (właśc. nazw. Ludwik Władysław Franciszek Kondratowicz herbu Syrokomla), poeta, tłumacz (ur. 29 IX 1823)
- 16 IX – Dzień Środków Społecznego Przekazu obchodzony w Polsce w trzecią niedzielę września (dzień wybrany przez Episkopat Polski)
- 18 IX – Międzynarodowy Dzień Pokoju ustanowiony podczas XXVI sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ w 1981 roku (obchodzony w trzeci wtorek września – dzień rozpoczęcia dorocznej sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ)
- (150) 18 IX 1857 – Zm. Karol Kurpiński, kompozytor (data chrztu 6 III 1785)
- (110) 19 IX 1897 – Zm. Kornel Ujejski, poeta, publicysta (ur. 12 IX 1823)
- (65) 19 IX 1942 – Zm. Nikołaj Pogodin (właśc. nazw. Nikołaj Fiedorowicz Stukałow), dramaturg rosyjski (ur. 16 XI 1900)
- 21 IX – Światowy Dzień Choroby Alzheimera, obchodzony od 1994 roku
- (175) 21 IX 1832 – Zm. Walter Scott, pisarz angielski pochodzenia szkockiego (ur. 15 VIII 1771)
- (110) 25 IX 1897 – Ur. Wiliam Faulkner, pisarz amerykański, laureat Nagrody Nobla w 1949 roku (zm. 6 VII 1962)
- (115) 26 IX 1892 – Ur. Marina Cwietajewa, poetka rosyjska (zm. 31 VIII 1941)
- 27 IX – Międzynarodowy Dzień Turystyki, obchodzony od 1980 roku na wniosek Światowej Organizacji Turystyki

- 27 IX – Dzień Polskiego Państwa Podziemnego
- 27 IX – Światowy Dzień Morza, obchodzony z inicjatywy Międzynarodowej Organizacji Morskiej w ostatni czwartek września
- (395) 27 IX 1612 – Zm. Piotr Skarga (właśc. nazw. Piotr Powęski), pisarz, teolog, kaznodzieja (ur. 2 II 1536)
- (90) 27 IX 1917 – Zm. Edgar Degas, francuski malarz i grafik (ur. 19 VII 1834)
- (20) 28 IX 1987 – Zm. Roman Brandstaetter, poeta, prozaik, eseista, autor sztuk scenicznych, tłumacz (ur. 3 I 1906)
- (460) 29 IX 1547 – Ur. Miguel de Cervantes, pisarz hiszpański, dramaturg, autor sztuk scenicznych i poeta (zm. 23 IV 1616)
- (260) 29 IX 1747 – Ur. Józef Wybicki, działacz polityczny, pamiętnikarz, publicysta, dramaturg, autor tekstu hymnu narodowego (zm. 19 III 1822)
- (170) 29 IX 1837 – Ur. Michał Bałucki, powieściopisarz i dramaturg (zm. 17 X 1901)
- (105) 29 IX 1902 – Zm. Émile Zola, pisarz francuski, przedstawiciel naturalizmu (ur. 2 IV 1840)
- (40) 29 IX 1967 – Zm. Carson McCullers, pisarka amerykańska (ur. 19 II 1917)
- (190) 31 IX 1817 – Ur. Władysław Bentkowski, wielkopolski działacz społeczny, polityczny oraz publicysta (zm. 2 X 1887)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Wojciech Hamerski

POLSKA FANTASTYKA NAUKOWA PO 1989 ROKU

W 1990 roku pisarz i krytyk Maciej Parowski obwieścił czas fantastyki. Główna teza jego książki – zatytułowanej zresztą *Czas fantastyki* – była radosna i ekspansywna: oto, wraz z pojawieniem się nowych realiów ekonomiczno-politycznych, a przede wszystkim wraz z „kulturową eksplozją” nastąpiły czasy literatury fantastycznej, która najlepiej zaspokaja „głód sensu i potrzebę wspólnoty” młodych ludzi. Eksplozywna metafora obrazuje dobry nastrój, związany oczywiście z opisanym w 1994 roku przez Janusza Sławińskiego na łamach *Kresów* „zanikiem centrali”. Decentralizacja życia literackiego była – w przypadku fantastyki – aż nadto widoczna. Obok jedyne dotąd pisma poświęconego tego typu literaturze („Fantastyka”, od 1990 roku „Nowa Fantastyka”) pojawiły się nowe (m.in. „Fenix”, „Science fiction”, „SFinks”), jakkolwiek najbardziej efektywna okazała się eksplozja książkowego rynku wydawniczego. Skalę zmian możemy obserwować dzięki statystyce prowadzonej przez wydawcę Wojciecha Sedeńkę: według jego rachunku w roku 1989 ukazało się 55 powieści, w przełomowym roku 1990 już 108, a w 1994 – 277.

Gdyby ufać liczbom, wydawnicza hossa potwierdzałaby tezy zawarte w *Czasie fantastyki*. A przecież nim książka Parowskiego zniknęła z księgarskich półek, zaczęły się pojawiać alarmujące teksty poświadczające zmianę nastroju. Krytycy posmutnieli. Dobitnie wskazuje na to dyskusja przeprowadzona w 1992 roku na łamach „Nowej Fantastyki” (*Czy kryzys fantastyki naukowej?*). Słowo kryzys powraca w rozmowie jak złowroźny refren, w dodatku nie całkiem zrozumiały: w końcu schyłkowemu nastrojowi paradoksalnie towarzyszy fala uderzeniowa wydawniczej eksplozji. Zachłyśnięcie się wolnością prowokowało do entuzjastycznych prognoz, choć faktycznie wraz ze zmianą sytuacji pisarze stracili pewny grunt pod nogami. Najczarniej sytuację widział wówczas Marek Oramus. W ostrych jak brzytwa sądach prorokował „zmierch słowa”, wyrzucał społeczeństwu głupotę i nieracjonalność, ubolewał nad kryzysem zaufania do nauki oraz zwrotem ku politycznej codzienności z jednej strony, a eskapistycznym ideologiom z drugiej.

Tym zewnętrznym przyczynom kryzysu towarzyszyły przemiany w obrębie konwencji literackich. Fantastyka już w latach 80. traciła gatunkową wyrazistość, a umasowienie i eklektyczność kultury lat 90. proces ten przyspieszyło: sprawdzone sposoby organizacji fabuły oraz motywacji zdarzeń z dużą łatwością przeniknęły w obręb innych porządków artystycznych. Tomasz Kołodziejczak, we wspomnianej dyskusji, intuicyjnie określił ten takt „rozpełzaniem się” gatunku po terytorium całej literatury. W tym samym tekście tłumacz Lech Jęczynek napomknął o „rozcieńczeniu” SF w ogólnym nurcie literatury. Metaforą „rozpełzania się” posłużył się również Maciej Świerkocki, gdy pisał o zmianach, które stały się udziałem powieści gotyckiej. Ta nieprzypadkowa zbieżność językowych intuicji zwraca uwagę na wspólną tendencję rygorystycznych konwencji, wytwarzanych na gruncie literatury popularnej, do „ekspansywnego rozkładu”, do użyczenia swoich kształtów innym rodzajom wypowiedzi. W związku z tym rację ma chyba Parowski, gdy skłonność do wnikania elementów fantastycznonaukowych w obręb bardziej pojemnych form (np. narracji realistycznej czy publicystycznej) uznaje za historycznoliteracką konieczność, której skutki – wbrew obawom – mogą być ożywcze.

W ścisłym związku z przemianami, o których z przykrością wspominał Oramus, pozostaje jeszcze jedno ważne przesunięcie gatunkowe: wypieranie tradycyjnej SF przez literaturę *fantasy*. Zainteresowanie spekulacjami fantastyki naukowej, która, jak napisał Umberto Eco, opierała się na „niezwykle śmiałej formie przypuszczenia naukowego”, zmalało kosztem coraz popularniejszej *fantasy*, odwołującej się do motywacji magicznej. Nowa, antynaukowa wyobraźnia końca wieku woli karmić się wizją baśniowej „utopii regresywnej” niż fantastycznonaukowej „utopii technologicznej”, święcącej triumfy w czasach lotów na księżyc. Zmiana proporcji prowokuje niekiedy do sądów wartościujących: jeden z mistrzów polskiej SF. Adam Wiśniewski-Snerg, napisał, że *fantasy* (w odróżnieniu od ambitniejszej fantastyki naukowej) zaspokaja jedynie „infantylny potrzeby” czytelników. Ostra opinia autora *Robota* jest naturalnie krzywdząca: oba nurty zalały rynek morzem eskapistycznej lichoty, w obu też tworzą pisarze co najmniej solidni. A jednak nie można odmówić Snergowi pewnej intuicji – literatura lat 90. coraz mocniej wspiera kulturę masową w jej zadaniach kompensacyjnych, chociaż wewnątrzgatunkowe podziały są w praktyce często niemożliwe do przeprowadzenia. Tendencja do „rozpełzania się” reguluje bowiem także relację pomiędzy SF i *fantasy*. Np. w powieści *Uśpione archiwum* (2003) Wawrzyńca Podrzuckiego pseudonaukowa motywacja zdarzeń jest pretekstowa, a ważniejszy okazuje się zaczerpnięty z *fantasy* schemat kompozycyjny *quest* (wyprawy drużyny po cenny przedmiot). Z kolei podczas lektury *Pana Lodowego Ogrodu* Jarosława Grzędowicza inicjujący motyw SF (podróż na inną planetę) zostanie prędko zapomniany, ponieważ w toku

narracji przewagę zyskują wątki fabularne powiązane z „nienaukowym” światem magii.

Kryzys wiary w naukę i zwrot ku archetypicznym strukturom baśniowym wiąże się też z „demaskulinizacją” kultury. Jako niefachowiec w dziedzinie *gender studies* pozwolę sobie jedynie na intuicyjne przypuszczenie, że różnie pojmowany kryzys męskości, mógłby stać się podstawą dla całościowej interpretacji regresu tradycyjnej, „męskiej” SF i rozkwitu literatury *fantasy*. Dyskusję o wpływie kobiecości – i kobiet – na fantastykę naukową podjęła Dominika Materska w *Stacji kontroli chaosu*, jednym z najnowszych krytycznych opracowań tematu. Co więcej, interpretacji utrzymanych w ryzach krytyki feministycznej doczekały się już niektóre klasyczne utwory Stanisława Lema (np. w tekstach Ulrike Jekutsch i Małgorzaty Glasenapp zamieszczonych w pokonferencyjnej książce *Stanisław Lem. Pisarz, myśliciel, człowiek*).

Dość sceptyczne wnioski (choć płynące z innych przesłanek) dotyczące sytuacji SF po przelomie wyciągnął Przemysław Czaplinski. W książce *Ruchome marginesy* pisze, że powieść „zamieniła lęki dawne (władza totalitarna) na lęki literackie (utopia powszechnej szczęśliwości)”, w związku z czym wartość poznawcza SF w odmianie antyutopii (pisanej m.in. przez Rafała Ziemkiewicza i Marka S. Huberatha) jest niska. Literaturze tego typu – konkluduje Czaplinski – potrzebne jest przede wszystkim „znalezienie bardziej adekwatnego języka literackiego” uwolnionego od dziedziczonych struktur gatunkowych. Faktycznie, skonwencjonalizowany język tradycyjnej SF zużył się, choć z drugiej strony wydaje się, że jego „rozpełzanie się” po terenie całej literatury wiąże się również z próbą poszukiwania nowego.

Prędzej niż język prozy zmieniają się zainteresowania autorów. Nowe czasy pogrzebały stare pasje: ciekawość świata obserwowanego w kosmicznej makroskali została wyparta przez próby opisu kosmosu duchowego czy wewnętrznego (*inner space*). Fantastyka staje się coraz bardziej „introwertyczna”, co tłumaczy nieustającą popularność motywów *cyberpunkowych*, a nowe kształty codzienności odsunęły do lamusa ezopową, antytotalitarną retorykę tekstów lat 80., w miejscu której zaczęły się kształtować nowe „języki” fantastyki naukowej: antyklerykalny i religijny, pro- i antyunijny, filozoficzny i sensacyjno-rozrywkowy *etc.*

Rozpad konwencji, zmiana hierarchii ekonomicznych i politycznych, brak zaufania do nauki, potrzeba określenia na nowo miejsca religii, kryzys męskości, zastąpienie dawnych lęków przez nowe – wszystkie tendencje nakładają się na siebie i współtworzą literacką mozaikę fantastyki po 1989 roku. W ramach tego szkicu nie dałoby się jednak nawet wymienić różnych artystycznych fluktuacji, które towarzyszyły literaturze ostatniego dwudziestolecia, a tym bardziej niemożliwy byłby ich dokładny opis. Jednak by obraz zmian wydał się nie-

co bardziej uszczegółowiony, warto przyrzeć się z mniejszego dystansu wybrany, najciekawszym wycinkom literatury SF zaangażowanej w dyskusję o kształtach i wartościach „nowego wspaniałego świata”.

Klasyczna fantastyka naukowa, żerująca na relatywnym kosmosie Einsteina czy cybernetycznych koncepcjach Wienera swoje epistemologiczne ramie wyciągała daleko: poszukiwania transcendencji przenosiła nawet w głębiny fikcyjnego oceanu, tak jak to miało miejsce w *Solaris*, poznawczej symfonii Stanisława Lema. Na przełomie lat 70. i 80. twórcy socjologicznej SF (Janusz Zajdel, Stanisław Lem, Edmund Wnuk-Lipiński) zawężili perspektywę, dostrzegając potrzebę zawaolowanej riposty na szaleństwo rządów totalitarnych. Jednak dopiero „zanik centrali” wszystkie nurty – fantastyki „religijnej” i „kosmicznej” oraz późniejszej „socjologicznej” – wyniósł na nową orbitę.

W polu pisarstwa religijnego pierwszym śladem przełomu była kontestatorska antologia *Czarna msza* (1992). „Nie dziwię się fali antyklerykalizmu – pisał we wstępie wydawca Wojtek Sedeńko – uważam ją jednak za chwilowy odruch bezwarunkowy [...]. Potężna organizacyjnie instytucja kościelna kusi, aby zaatakować ten monolit”. Odruch, jak się okazało, nie był zbyt silny. Jacek Dukaj zapanował nad nim niemal całkowicie: w znakomitej książce *W kraju niewiernych* (2003), zbierającej najważniejsze opowiadania napisane w latach 90., traktuje religię jako teren refleksji odważnej, ale prowadzonej z dużym wyczuciem. Zadumie nad rolą wybrańców w świecie maszynowej inteligencji (*Medjugorje*) towarzyszy namysł nad skalą i sensem religijnej ofiary (*Katedra*) czy konsekwencjami zetknięcia się ze wspólnotą dysponującą inną świadomością religijną (*Ziemia Chrystusa*). Poszukiwania Dukaja, chociaż wiążą się z nieustannym eksperymentowaniem (pisarz przewrotnie sięga po różne konwencje, od *fantasy* po tradycyjną sagę rodzinną), prowadzone są często w tradycyjnym, nietłumionym języku twardej SF.

Kolejne lata przywiodły fantastykę od antyklerykalnego „odrchu” na jego antypody. Nie można nie zauważyć, że najnowsza SF coraz silniej odpowiada na powracającą potrzebę przypominania i umacniania tradycyjnych wartości. Świetnie widać to w dwóch książkach poznańskich autorów: opowieści Wojciecha Szydy o duszach czyścicowych zablakanych w wirtualnym świecie (*Hotel „Wieczność”*, 2005) oraz w fantastyczno-filozoficznej historii Michała Protasiuka o wielkich zmianach i chrześcijańskiej nadziei (*Punkt Omega*, 2006). A ponieważ literatura popularna, co zauważali jej wielcy czytelnicy od Rogera Cailloisa do Olgi Tokarczuk, z wyjątkowym wyczuciem i elastycznością reaguje na zmiany nastrojów, wypada przyznać, że droga, którą przeszła SF – od kontestacji i eksperymentowania z wolnością aż po nawrót tęsknot religijnych – jest znacząca.

Prawdziwy wstrząs patronował rozwojowi fantastyki socjologicznej po roku 1989. Rozpad systemu równał się natychmiastowej amputacji sporej części tematów oraz atrofii wypróbowanego, silnie zalegoryzowanego języka prozy przelomu lat 70. i 80. Charakterystycznym elementem nowego pejzażu literackiego jest mocna pozycja fantastyki konserwatywnej, z pisarstwem Rafała Żemkiewicza, autora świetnego *Walcu stulecia* (1998) na czele. W światopoglądzie pisarza od lat dominuje sceptyczny stosunek do unifikacyjnych procesów kojarzonych z agresywną współczesnością. W sposób niezwykle wyraźny, a nawet natarczywy, zaprezentował go w powieści *Pieprzony los kataryniarza* (1995), w której podjął próbę odsłonięcia demonicznego oblicza idei integracji. Oczywiście częstym adresatem podobnych pretensji staje się Unia Europejska. Reprezentatywnego materiału dostarcza antologia PL +50 (2004), w której na prośbę pomysłodawcy, Jacka Dukaja, pisarze SF i nie tylko, socjologowie i dziennikarze odpowiedzieli na pytanie, jak wyobrażają sobie Polskę za 50 lat. W tekstach Grzędowicza (*Weekend w Spestrekcu*) i Żerdzińskiego (*Wyhoduj mnie, proszę*) Polska zapowiada się jako zapomniana i zapuszczona prowincja sytej Unii. Podobne historie, a we współczesnej fantastyce jest ich wiele, starają się pokazać, że w zuniformizowanym świecie nie ma miejsca dla Innego. Stąd wysiłki autorów poszukujących nowych nisz dla tradycyjnych wartości (narodowych, chrześcijańskich), ale i praw jednostki. Wszystkim podobnie zaangażowanym tekstom patronować może hasło (w świecie SF – dość dwuznaczne) wykrzyżowane w opowiadaniu Żerdzińskiego: „NO FUTURE FOR EUROPE, FUTURE FOR ALIENS & ME ONLY”.

Ten slogan jest na tyle pojemny, że pozwala płynnie przenieść ciężar ze społecznych zatrudnień współczesnej fantastyki na jej rys egzystencjalny. I w tym polu dokonano się ważne przesunięcie: fascynacja „kosmosem wewnętrznym” odwróciła uwagę od prawdziwie kosmicznych dylematów bohaterów poprzednich epok. Chociaż zainteresowaniom kwestiami świadomości i tożsamości patronowały nasze znakomite powieści, takie jak *Robot* Wiśniewskiego-Snerga (1973), to współcześnie ważniejszą inspiracją jest chyba *cyberpunk* zainicjowany w latach 80. przez Williama Gibsona powieścią *Neuromancer*. *Cyberpunk*, początkowo odmiana literacka, dziś już bardziej typ wrażliwości i wyobraźni, wyzyskiwał elementy nowych technologii, by wypowiadać tezy na temat istnienia wirtualnej rzeczywistości, możliwości maszynowej ingerencji w ciało i umysł, a w konsekwencji poddawać w wątpliwość realność postrzeganego świata i niezawisłość tożsamości. Chociaż *cyberpunk* jako element kultury masowej zaspokaja często proste tęsknoty „technofetyszystów” (określenie Gibsona), to przecież najrzęczniejsi pisarze potrafili go wykorzystać, by (nieco w duchu interpretacji Jeana Baudrillarda), diagnozować konsekwencje wpływu różnego rodzaju symulacji na nasze życie. Również w sensie figuralnym: wirtu-

alna rzeczywistość to w końcu tylko hiperbola zjawisk dobrze znanych, związanych z zapośredniczeniem doświadczeń przez telewizję, internet, gry i... eskapistyczną fantastykę. Najpełniej w kwestii etycznych konsekwencji przekraczania coraz bardziej wątpliwych granic pomiędzy fikcją a rzeczywistością wypowiedział się Jacek Dukaj w *Czarnych oceanach* (2001). Swoje przemyślenia pisarz zamknął w formule „zakładu Hunta” (echo zakładu Pascala), który, upraszczając, streścić można następująco: skoro nie możesz odróżnić fikcji od rzeczywistości, zawsze postępuj tak, jakbyś miał do czynienia z rzeczywistością.

Jak widać SF, pomimo „rozpełzania się” gatunkowego wzorca (a może właśnie dzięki niemu!) pozostaje formą dość elastyczną i potrafi prędko reagować na zmiany. Można powiedzieć, że fantastyka, i w ogóle literatura popularna, pełni funkcję kulturowego pogotowia ratunkowego: pierwsza dociera tam, gdzie dzieje się coś ważnego i stawia pierwsze, robocze diagnozy.

A jednak, pomimo tej uprzywilejowanej pozycji fantastom, którym towarzyszy od dawna poczucie misji, doskwiera fakt, że najważniejsi krytycy i badacze pomijają w swoich rozważaniach pisaną przez nich literaturę lub – co gorsza – odnoszą się do niej lekceważąco. A przecież wina za taki stan rzeczy w znacznej mierze obciąża fantastów. Być może niekiedy zbyt pochopnie usuwa się fantastykę z pola badawczych zainteresowań – współczesna SF przemawia wieloma językami i miewa zróżnicowane ambicje, co powoduje jej niejasny statut w obrębie równie niejasnej opozycji pomiędzy literaturą wysokoartystyczną i popularną. Ale to głównie wysiłkiem fantastów podział ten utrzymywany jest przy życiu. Przyczynia się do tego pielęgnowanie urazy do literatury głównonurtowej oraz całkowite zdanie się na wewnętrzną krytykę, która jako niezdystansowana – niedowidzi. Pozostaje często ślepa np. na warsztatowe i językowe słabizny omawianych utworów, nie rewiduje skostniałego kanonu (o co dopominał się Rafał Ziemkiewicz w eseju *Zdekomunizować fantastykę*) i unika styczności z innymi rodzajami literatury. Od wielu lat branżowi krytycy narzekają z powodu zamknięcia w getcie, do którego jednak, jak zauważa Robert Klementowski w trzeźwej analizie *Nasza mała stabilizacja* (2005), sami się zagnali. Nienaturalność współistnienia dwóch, równoległych krwioobiegów literackich opisał już w latach 70. Stanisław Lem w celnym – pomimo zgryźliwości – tekście *Socjologia science fiction*. Klementowski w pewnym zakresie powtarza kasandryczne intuicje Lema – wieszczy nawet fantastyce rychłą katastrofę.

A jednak obserwowane po 1989 roku „rozpełzanie się” konwencji, stopniowa infiltracja w główny krwioobieg literacki może mieć dla fantastyki naukowej korzystne skutki. Widoczne efekty pracy odczytanych w fantastyce krytyków, takich jak Paweł Dunin-Wąsowicz czy Rafał Ziemkiewicz, próby znalezienia

miejsca dla fantastyki w systemie edukacji (np. poradnik Rafała Kochanowicza *Fantastyka – klucz do wyobraźni*) oraz, rosnące zainteresowanie ze strony środowisk akademickich pozwala mieć nadzieję, że – wbrew ponurej przepowiedni Klementowskiego – czas dobrej fantastyki naukowej nie całkiem przeminął.

WYBRANA BIBLIOGRAFIA

a) Pozycje zwarte

1. FANTASTYKA i futurologia / Stanisław Lem. -- T. 1-2. -- Kraków : Wydaw. Literackie, 2003. – 2 t. (436; 572 s.) – (Dzieła zebrane Stanisława Lema; [25])
2. FANTASTYKA – klucz do wyobraźni : poradnik dla nauczycieli języka polskiego w gimnazjum / Rafał Kochanowicz. – Poznań : „Arka”, 2001. – 104 s.
3. FILOZOFIA science fiction / Zdzisław Lekiewicz. – Warszawa : Kraj. Agencja Wydawnicza, 1985. – 234 s.
4. FRAJERZY / Rafał Ziemkiewicz. – Lublin : „Fabryka Słów”, 2003. – 448 s.
5. HOMO futurus : analiza współczesnej science fiction / Vera Graaf. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1975. – 222 s.
6. JĘZYK polskiej prozy fantastyczno-naukowej / Jolanta Tambor. – Katowice : UŚ, 1990. – 158 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 1141)
7. LEKSYKON polskiej literatury fantastycznonaukowej / Andrzej Niewiadowski, Antoni Smuszkiewicz. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1990. – 366 s. – (SF [Science Fiction] / Wydaw. Poznańskie)
8. ODPOWIEDZIALNOŚĆ i styl : eseje / Roger Caillois. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1967. – 363 s. : Od baśni do science fiction
9. POLSKA literatura fantastyczna : interpretacje / pod red. Andrzeja Stoffa i Dariusza Brzostka. – Toruń : Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2005. – 423 s.
10. PRÓBA poetyki science fiction / Jan Trznadłowski // W: Z teorii i historii literatury prace poświęcone V Międzynarodowemu Kongresowi Sławistów w Sofii / pod red. Kazimierza Budzyka. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1963. – 370 s.
11. ROZMOWY przekorne / Dawid Brykalski; Ewa Białołęcka [i in.]. – Warszawa : CYKLADY, 2003. – 310 s.

Zawiera: rozmowy z pisarzami SF i fantasy.

12. RUCHOME marginesy : szkice o literaturze lat 90 / Przemysław Czapliński. – Kraków : „Znak”, 2002. – 193 s. : Marginesy przyszłości
13. SPÓR o SF : antologia szkiców i esejów o science fiction / teksty wybrali Ryszard Handke, Lech Jęczyżyk, Barbara Okólska. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1989. – 435 s. – (SF [Science Fiction] / Wydaw. Poznańskie)
14. STACJA kontroli chaosu : zjawiska i pisarze współczesnej fantastyki / Dominika Materska. – Warszawa : superNOWA, 2004. – 273 s.
15. STANISŁAW Lem – pisarz, myśliciel, człowiek / pod red. Jerzego Jarzębskiego i Andrzeja Sulikowskiego. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2003. – 439 s.
16. STEREOTYP fabularny fantastyki naukowej / Antoni Smuszkiewicz; Polska Akademia Nauk, Komitet Nauk o Literaturze Polskiej; [z prac Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu]. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1980. – 167 s. – (Rozprawy Literackie; 32)
17. TAKO rzecze... Lem / ze Stanisławem Lemem rozmawia Stanisław Beres. – Wyd. 2 popr. i rozsz. – Kraków : Wydaw. Literackie, 2002. – 575 s.
18. ZACZAROWANA gra : zarys dziejów polskiej fantastyki naukowej / Antoni Smuszkiewicz. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1982. – 376 s. – (SF [Science Fiction] / Wydaw. Poznańskie)

b) Artykuły

1. CZY fantastyka naukowa jest gatunkiem trywialnym? / Ryszard Handke // *Ruch Literacki*. – 1979, nr 2, s. 39-52
2. CZY kryzys fantastyki naukowej?. – [Dyskusja] // *Nowa Fantastyka*. – 1992, nr 10
3. DZIEŁA, gatunki, konwencje / Antoni Smuszkiewicz; rozm. przepr. Wojciech Szyda, Paweł Ostrowski // *Nowa Fantastyka*. – 1999, nr 5, s. 81-83
4. FIZYCY o SF / Marcel Ausloos, Sergej Bezrukov, Andrzej Białas, Iwo Białynicki-Birula, Jerome I. Friedman, Krzysztof Fiałkowski, Andrzej Fuliński, Michał Heller, Marek Hołyński, Jerzy Karczmarszczuk, Danuta Kisielewska, Maciej Kolwas, Andrzej Krzywicki, Michail Levinštein, Gregoire Nicolis, Jerzy Niewodniczański, Marek Sarna, Ryszard Tadeusiewicz, Wojciech Żurek; oprac. Agnieszka Fulińska // *Dekada Lit.* – 2002, nr 1/2, s. 30-41
5. NASZA mała stabilizacja : polska fantastyka na początku trzeciego tysiąclecia / Robert Klementowski // *Czas Fantastyki*. – 2005, nr 1

6. NIEWOLNIK wyobraźni [o fenomenie Jacka Dukaja] / Robert Klemenowski // *Czas Fantastyki*. – 2005, nr 2
7. O WYŻSZOŚCI SF nad fantasy, czy też odwrotnie, a może wręcz przeciwnie / Eugeniusz Dębski // *Fenix*. – 1997, nr 8, s. 152-157
8. PIĘTNAŚCIE lat świetlnych / Marek Oramus, Wojtek Sedeńko, Lech Jęczmyk, Antoni Smuszkiewicz, Maciej Parowski; oprac. M. Oramus // *Nowa Fantastyka*. – 1997, nr 10, s. 65-68
9. POLSKA science fiction : maj 1997 / Michael Kandel // *Nowa Fantastyka*. – 1998, nr 2, s. 66-68
10. SF na uniwersytetach / Dominika Materska // *Nowa Fantastyka*. – 1998, nr 1
11. UKORZ się krytyku, rzecz czytelnik / Rafał Ziemkiewicz // *Nowa Fantastyka*. – 1997, nr 11
12. WĄTKI religijne w najnowszej fantastyce polskiej / Tadeusz A. Olszański // *Czas Fantastyki*. – 2005, nr 2
13. ZDEKOMUNIZOWAĆ fantastykę / Rafał Ziemkiewicz // *Nowa Fantastyka*. – 1997, nr 8

Andrzej Dudziak

Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

GENERAL WŁADYSŁAW ANDERS

I JEGO ARMIA.

ROK GENERAŁA WŁADYSŁAWA ANDERSA

Generał Władysław Anders zawsze stał na straży honoru i interesów Polski. Po ogłoszeniu postanowień konferencji jałtańskiej protestował przeciwko oddaniu Polski pod wpływ ZSRR. Głosił prawdę o zbrodni katyńskiej, przeciwstawiał się ideologii komunistycznej. Za działalność godzącą w żywotne interesy PRL został pozbawiony polskiego obywatelstwa. Zawsze starano się umniejszać bądź zniekształcać jego rolę w historii Polski. Przełom 1989 roku spowodował zmianę nastawienia władz do zwycięzcy spod Monte Cassino a ogłoszony przez Senat RP Rok Generała Władysława Andersa pozwala przybliżyć polskiemu społeczeństwu tę zasłużoną postać.

Młodość Władysława Andersa przypadła na burzliwe lata początku XX wieku. Był to okres upadku caratu, I wojny światowej, rewolucyjnych przemian i odrodzenia polskiego państwa. Cały ten dziejowy zamęt znalazł odbicie w życiorysie późniejszego generała.

Należał do ludzi starannie wykształconych. Uczył się w szkole realnej w Warszawie, na Politechnice Ryskiej, w szkołach wojskowych m.in. w Akademii Sztabu Generalnego w Petersburgu (1917) i Wyższej Szkole Wojennej w Paryżu (1921-1923). Doświadczenie wojskowe zdobywał w armii carskiej, jako dowódca szwadronu kawalerii, i w I Korpusie Polskim gen. Dowborza-Muśnickiego. W szeregach wojska polskiego brał udział w powstaniu wielkopolskim, walczył w wojnie polsko-sowieckiej na czele 15 Pułku Ułanów Poznańskich. Opowiedzenie się po stronie legalnego rządu w czasie zamachu majowego nie spowodowało załamania wojskowej kariery. W okresie pokoju dowodził brygadami kawalerii, awansował na stopień generała brygady.

Podczas wojny 1939 roku dostał się do radzieckiej niewoli. Więziony we Lwowie i Moskwie zdecydowanie odmawiał służby w Armii Czerwonej i współpracy z komunistycznymi władzami. Uwolniony po podpisaniu układu polsko-radzieckiego objął dowództwo Armii Polskiej w ZSRR. Wbrew rządowi polskiemu w Londynie podjął decyzję o ewakuacji oddziałów z Rosji Sowieckiej.

Dowodził II Korpusem Polskim (1943-1946) m.in. w walkach o Monte Cassino, Ankonę i Bolonię. Wpierw pełnił obowiązki, później został Naczelnym Wodzem i Generalnym Inspektorem Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. Po demobilizacji pozostał w Wielkiej Brytanii, prowadził ożywioną działalność polityczną i społeczną, był duchowym przywódcą środowisk wojskowych polskiej emigracji. Powszechne uznanie dla męstwa i umiejętności dowódczych przyniosło mu liczne odznaczenia: rosyjskie, brytyjskie, amerykańskie i polskie, m.in. order Virtuti Militari i Order Orła Białego (1995 – pośmiertnie).

Z okazji Roku Władysława Andersa przypominamy dokonania generała i zwycięstwa, odniesione przez ludzi wyprowadzonych ze stalinowskiej Rosji, kraju łagrów, głodu, prześladowań i niepewnej przyszłości. Prezentowane zestawienie bibliograficzne zawiera wybór publikacji zwartych (od 1979 roku) i artykułów (od 1996 roku). Zgromadzony materiał podzielono na dwie zasadnicze części, Pierwsza z nich gromadzi materiały biograficzne o Władysławie Andersie. Część druga poświęcona jest żołnierzom nazywanym „armią Andersa”. Znajdują się w niej publikacje poświęcone poszczególnym formacjom wojskowym, opracowania o walkach pod Monte Cassino, oraz opisy żołnierskich losów w pamiętnikach, wspomnieniach i biografiach.

Adresy internetowe:

Sylwetka

http://pl.wikipedia.org/wiki/W%C5%82adys%C5%82aw_Anders

http://www.mowiaiwieki.pl/artykul.html?id_artykul=1061

<http://www.strategie.com.pl/dzial/postacie/1>

http://portalwiedzy.onet.pl/28383,,,anders_wladyslaw,haslo.html

Armia Andersa

http://wikipedia.org/wiki/Armia_Andersa

http://wikipedia.org/wiki/II_Korpus_Polski

Bitwa pod Monte Cassino

http://pl.wikipedia.org/wiki/Bitwa_o_Monte_Cassino

I. Sylwetka generała Władysława Andersa

a. Pozycje zwarte

1. BEZ ostatniego rozdziału : wspomnienia z lat 1939-1946 / Władysław Anders. – [Wyd. 2 krajowe]. – Lublin : „Test”, 1995. – 540 s. : faks., fot., 1 pl.
Bibliogr. podm. Władysława Andersa s. 464-465, bibliogr. s. 527-528.
2. DZIENNIK czynności gen. Władysława Andersa 1941-1945 / przygot. do dr., wstęp i oprac. Bogusław Polak; Politechnika Koszalińska. – Koszalin : Wydaw. Uczelniane PK, 1998. – 291, [12] s. : faks., mapy, 1 pl.
Wykaz dokumentów s. 289-291.
3. DZIENNIK czynności p.o. Naczelnego Wodza gen. dyw. Władysława Andersa 26 luty - 28 maja 1945 r. / przygot. do dr., wstęp i oprac. Bogusław Polak; Instytut im. gen. Stefana „Grota” Roweckiego. – Leszno : Wydawnictwo Instytutu im. gen. Stefana „Grota” Roweckiego, 2003. – 102 s. : il. – (Biblioteka „Grota”; nr 4)
4. GENERAL Anders / Juliusz L. Englert, Krzysztof Barbariski. – Londyn; Warszawa : Instytut Polski : Muzeum im. gen. Sikorskiego : Nowe Wydaw. Polskie, 1991. – 192, [16] s. : il.
5. GENERAL Anders i jego żołnierze / Krzysztof Szmagier. – Warszawa; Łódź : „Pax” : Wydaw. Wojskowej Drukarni, 1993. – 209 s. : fot., 1 mapa, portr.
6. GENERAL Anders i żołnierze II Korpusu Polskiego / Harvey Sarnier. – Poznań : Zysk i S-ka Wydaw., 2002. – 293 s., [8] s. tabl. : il.
7. GENERAL broni Władysław Sikorski – generał dywizji Władysław Anders : korespondencja 1941-1943 : wybór dokumentów / wstęp, wybór

i oprac. Bogusław Polak; Politechnika Koszalińska. – Koszalin : Wydaw. Uczelniane PK, 2000. – 325 s. : il.

Bibliogr.

8. GENERALOWIE Polski niepodległej / Tadeusz Kryśka-Karski, Stanisław Żurakowski. – Wyd. uzup. i popr. – Warszawa : „Editions Spotkania”, 1991. – 207 s.

Bibliogr. s. 198

9. NACZELNI wodzowie II Rzeczypospolitej / Antoni Lenkiewicz. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Wrocław : Wydaw. Biuro Tłumaczeń, 2001. – 185 s. : il.
10. NACZELNI wodzowie Polskich Sił Zbrojnych na obczyźnie : 1939-1946 / oprac. Andrzej Krzysztof Kunert. – Warszawa : Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, 2003. – 88 s. : il.
11. ROZPOZNANIE czyli Oficerski pitaval / Stanisław Strumph Wojtkiewicz. – Warszawa : „Czytelnik”, 1979. – 218 s.

M.in. Władysław Anders.

12. SŁOWNIK biograficzny generałów Wojska Polskiego : 1918-1939 / Piotr Stawecki; Wojskowy Instytut Historyczny, Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : „Bellona”, 1994. – 414 s.

Bibliogr. s. 380-383.

b. Artykuły

1. „ANDERS na białym koniu” : propagandowa agresja komunistów wobec generała Władysława Andersa / Piotr Szubarczyk // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 115, s. 11
2. ANDERS nie miał białego konia / Zbigniew Rogowski; rozm. przepr. Ewa Zarzycka // *Gaz. Pol.* – 2000, nr 19, s. 17
Projekt realizacji filmu o gen. Władysławie Andersie.
3. ANDERS wobec Powstania / oprac. Michał Zarzycki // *Karta.* – 2004, nr 42, s. 138-144
4. DO KOŃCA kochał Polskę / Irena Anders; rozm. przepr. Anna Wasak // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 115, s. 10
5. BOHATER czerwonych maków / Adam Suwart // *Przew. Katol.* – 2007, nr 22, s. 42-43
6. DO KOŃCA wierzył w wolną Polskę / Irena Anders; rozm. przepr. Krzysztof Świątek // *Tyg. Solid.* – 2004, nr 21, s. 17
7. DZIESIĘĆ minut Andersa / Dariusz Baliszewski // *Wprost.* – 2004, nr 21, s. 72-74

8. GENERAL broni Władysław Anders – dowódca 2 Korpusu, PO Naczelnego Wodza na Zachodzie / Halina Szaumkessel // *Kut. Zesz. Region.* – 2001, t. 5, s. 229-236
9. GENERAL Mojżesz / Bolesław Sulik // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 225, s. 17-18
10. IKONY generała Andersa / Elżbieta Sawicka // *Rzeczpospolita.* – 2002, nr 299, s. A13
11. „JEŚLI zapomnę o nich...” : homilia księdza biskupa Antoniego Dydycza, ordynariusza drohiczyńskiego, wygłoszona podczas inauguracji obchodów Roku Generała Władysława Andersa, Drohiczyn, 5 maja 2007 r. // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 109, s. 11
12. MISJA gen. Władysława Andersa, Józefa Lipskiego i Józefa Różańskiego w 1948 r. / oprac. Tadeusz Wolsza // *Dzieje Najnow.* – 1996, nr 3/4, s. 121-127
13. „NIE jest czas, żeby robić gesty, których świat nie rozumie” : (dowódca II Korpusu Polskiego gen. Władysław Anders wobec tzw. buntu Sulika – protestu 5 Kresowej Dywizji Piechoty) / Tadeusz Kondracki // *Dzieje Najnow.* – 2004, nr 1, s. 189-198
14. PAMIĘCI generała Władysława Andersa / Tadeusz Chrostowski // *Not. Płoc.* – 1997, [nr] 3, s. 19-22
15. „PAN Ambasador mija się z prawdą!” : odpowiedzi na „memoriał” Stanisława Koła do gen. Andersa z lutego 1943 r. / Zygmunt Bohusz-Szyszko, Romuald Wolikowski, Wincenty Bąkiewicz, Leopold Okulicki; oprac. Tadeusz Paweł Rutkowski // *Zesz. Hist.* – 2005, z. 151, s. 95-135
16. PIERWSZE podanie do NATO : nieznaną projekt generała Władysława Andersa / Janusz Cisek // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 102, s. 18
17. PIERWSZY proces o zniesławienie gen. Władysława Andersa / Andrzej Kamieniecki // *Mars.* – 2001, t. 10, s. 238-242
18. PRZEMYTNIK wolności / Zbigniew Działoński; rozm. przepr. Zbigniew K[arol] Rogowski // *Gaz. Pol.* – 2000, nr 42, s. 17
Akcja przetrwania rodziny gen. Andersa do Regensburga.
19. PRZYCZYNEK do myśli politycznej i wojskowej generała Władysława Andersa w latach 1948-1970 : (na podstawie londyńskiego Biuletynu Informacyjnego Koła Krechowiaków – „Krechowiak”) / Zdzisław Kościński // *Rocz. Koszał.* – 1997, nr 27, s. 99-108
20. ORDERY Virtuti Militari gen. Władysława Andersa za drugą wojnę światową / Andrzej Suchcitz // *Rocz. Koszał.* – 1996, nr 26, s. 81-83
21. RTM. [Rotmistrz] Jerzy Klimkowski – zaufany adiutant gen. Andersa / Mieczysław Pruszyński // *Prz. Hist. - Wojs.* – 2002, nr 2, s. 143-148

22. W SŁUŻBIE Orła Białego : 2007 – Rok Generała Andersa / Piotr Szubarczyk // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 115, s. 8-9
23. WYJŚCIE Andersa z ZSRR / Tadeusz Binek // *Dziś*. – 2005, nr 9, s. 138-141
24. ŻOŁNIERSKI szlak generała Władysława Andersa (do końca września 1939 r.) [ref.] / Janusz Jasiński // *Stud. Warm.* – 1999, t. 36, s. 417-428

II. Armia Andersa

A. Od Armii Polskiej w ZSRR po II Korpus Polski

a. Pozycje zwarte

1. ARMIA Andersa / Piotr Żaroń. – Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 2000. – 322 s., [14] s. tabl. : il., mapy
Bibliogr.
2. ARMIA Polska w ZSRR 1941-1942 / dokumenty przetł. [z ros.], oprac. oraz opatrzył przypisami i wstępem Wojciech Materski; Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. – Warszawa : ISP. PAN, 1992. – 127 s. : faks. – (Z Archiwów Sowietkich; t. 2)
Bibliogr. s. 122-124.
3. BOJOWE szlaki pustynne / Olgierd Terlecki. – Wyd. 1, 2 rzut. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1983. – 113 s., [32] s. tabl. : il. – (Refleksy Historii)
4. DUSZPASTERSTWO w II Korpusie gen. Władysława Andersa / Marek Wesołowski. – Kielce : „Color Press”, 2004. – 175 s., [8] s. tabl. : il.
5. GENERAL Anders i żołnierze II Korpusu Polskiego / Harvey Sarnet. – Poznań : Zysk i S-ka Wydaw., 2002. – 293 s., [8] s. tabl. : il.
Bibliogr.
6. MONTE Cassino, Ankona, Bolonia 1944-2004 : żołnierze 2 Korpusu Wojska Polskiego we Włoszech. – Katowice; Warszawa : „Śląsk”, 2004. – 657 s. : il.
7. OD TOBRUKU do Monte Cassino : historia, pamięć, poezja / wybór i oprac. Józefa Pleban. – Olsztyn : Pracownia Wydawnicza ElSet, 2004. – 2004, 319 s. : il.
8. OPOWIEŚĆ o 2 Korpusie Polskim generała Władysława Andersa : 60 rocznica bitwy o Monte Cassino / Grażyna Jonkajtys-Luba. – [Cleveland] : Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce; Warszawa : Rytm, 2004. – 81 s., [60] s. tabl. : il., mapy
9. SŁUŻBY logistyczne 2. Korpusu w bitwie o Monte Cassino 1944 : (z dziejów logistyki PSZ na Zachodzie) / Michał Polak. – Koszalin : Wy-

dawnictwo Uczelniane Politechniki Koszalińskiej, 2005. – 267 s. : il., fot. – (Monografia Wydziału Ekonomii i Zarządzania / Politechnika Koszalińska; nr 114)

10. WYKAZ cmentarzy i zmarłych żołnierzy, junaków Armii Polskiej w ZSRR i Iranie w latach 1941-1942 / Piotr Żaron. – Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, 2004. – 247 s. : il.

b. Artykuły

1. ANKONA-Metauro-linia Gotów : (refleksje uczestnika) / Wojciech Narębski // *Prz. Hist.-Wojs.* – 2004, nr 4, s. 251-259
2. ARMIA poetów / Krystian Brodacki // *Tyg. Solid.* – 2004, nr 20, s. 32-33
Środowisko artystów w II Korpusie Polskim.
3. DZIESIĘĆ minut Andersa / Dariusz Baliszewski // *Wprost.* – 2004, nr 21, s. 72-74
4. GENERALICJA polska na uchodźstwie wobec decyzji rozwiązania Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie : sprawozdanie z konferencji generaliczej z 5 czerwca 1946 roku / oprac. Andrzej Zaćmiński // *Prz. Hist.-Wojs.* – 2001, nr 3, s. 53-66
5. KŁOPOTLIWY sojusznik / Adam Budzyński // *Trybuna* (Wyd. 3). – 2006, nr 13, s. 11
Okoliczności rozwiązania Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.
6. LIST otwarty do posła Stanisława Stommy / Jan Nowak-Jeziorański // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 109, s. 17
Polemika z 1970 r. o ewakuacji II Korpusu gen. Wł. Andersa z ZSRR i udziale w bitwie pod Monte Cassino.
7. LOGISTYKA 2. Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie / Michał Polak // *Dzieje Najnow.* – 2005, nr 3, s. 153-159
8. LOGISTYCZNE zabezpieczenie działań 2 Korpusu Polskiego : (grudzień 1943-kwiecień 1944) / Michał Polak // *Prz. Hist.-Wojs.* – 2005, nr 4, s. 115-132
9. „NIE jest czas, żeby robić gesty, których świat nie rozumie” : (dowódca II Korpusu Polskiego gen. Władysław Anders wobec tzw. buntu Sulika – protestu 5 Kresowej Dywizji Piechoty) / Tadeusz Kondracki // *Dzieje Najnow.* – 2004, nr 1, s. 189-198
10. „OD ANKONY do Bolonii. Działania 2. Korpusu Polskiego w rejonie Marche i w Emilii Romanii” – konferencja naukowa (Kraków, 28 kwietnia 2005) / Anna Siwik // *Studia Hist.* – 2005, z. 3/4, s. 382-384

11. ORGANIZACJA służb 2. Korpusu, 1943 r. / Michał Polak // *Grot.* – 2005, nr 24, s. 40-68
12. PLACÓWKA Andersa / Krystian Brodacki // *Tyg. Solid.* – 2004, nr 36, s. 18-19
Miejscowości na półwyspie salentyńskim związane z pobytem II Korpusu Polskiego we Włoszech
13. POLSKIE „imperium literackie” w Iraku i Palestynie w czasie II wojny światowej / Justyna Chłap-Nowakowa // *Arcana.* – 2003, nr 6, s. 128-153
Fragm. pracy „Sybir, Bliski Wschód, Monte Cassino. Środowisko poetyckie 2. Korpusu i jego twórczość”
14. POWIEDZCIE Polsce... / Klaudiusz Pobudzin // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2007, nr 94, s. 16-17
15. POŻEGNANIE Dowódcy / Gustaw Herling-Grudziński, Józef Czapski // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 109, s. 18-19
Ewakuacja II Korpusu gen. Wł. Andersa z ZSRR.
16. PUDEŁKO z Uchty / Ryszard Sawicki // *Zesłaniec.* – 2005, nr 19, s. 9-25
17. [STO jedenasta] 111. Kompania Ochrony Mostów – polsko-włoski oddział 2. Korpusu i jego szlak bojowy od Ankony do Pesaro / Krzysztof Strzałka // *Zesz. Nauk. Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne.* – 2006, z. 133, s. 101-107
Referat na konferencji naukowej „Od Ankony do Bolonii. Działania 2. Korpusu Polskiego w regionie Marche i Emilii-Romanii”, Kraków.
18. STRATY II Korpusu gen. W. Andersa od 4 lutego do 2 czerwca 1944 r. / Bogusław Polak // *Grot.* – 2004, nr 18/19, s. 131-160
19. TRUMNA generała / Stanisław Stomma // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 109, s. 17
Polemika z 1970 r. o ewakuacji II Korpusu gen. Wł. Andersa z ZSRR i udziale w bitwie pod Monte Cassino.
20. WALKI 2 Korpusu Polskiego o Ankonę w 1944 roku / Janusz Zuziak // *Prz. Hist.-Wojs.* – 2004, nr 3, s. 87-102

B. Monte Cassino 1944

a. Pozycje zwarte

1. BITWA o Monte Cassino / Melchior Wańkowicz. – Warszawa : „Polonia”, 1992. – 618 s. – (Dzieła emigracyjne / Wańkowicz; 5)
2. BITWA o Monte Cassino / Melchior Wańkowicz. T. 1-3. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1989. – 3 t. (447 s., 391 s., 385 s.) : il., mapy, pl.

3. BITWA o Monte Cassino 11-18 maja 1944 r. – geneza, przebieg, opinie : wybór źródeł. T. 1-2 / wstęp, wybór i oprac. Bogusław Polak; Politechnika Koszalińska. – Koszalin : Wydaw. Uczelniane PK, 1999. – 2 t. (322 s., [12] s. tabl.; 379 s.) : il., mapy
4. BITWA o Monte Cassino 1944 : geneza, przebieg, opinie : I konferencja naukowa, Koszalin, 11 grudnia 2000 r. [T. 1 / red. Bogusław Polak]; Politechnika Koszalińska. – Koszalin : Wydaw. Uczelniane PK, 2000. – 329 s., [14] s. tabl. : il., mapy
5. BITWA o Monte Cassino 1944 : geneza, przebieg, opinie : III konferencja naukowa, Koszalin 16 maja 2002 r. / [red. Bogusław Polak, Waldemar Handke; Instytut im. Gen. Stefana „Grota” Roweckiego. [Katedra Nauk Humanistycznych i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Ekonomii i Zarządzania Politechniki Koszalińskiej]. – Leszno : Wydaw. Instytutu im. Gen. Stefana „Grota” Roweckiego, 2003. – 215 s. : il. – (Biblioteka „Grota”; nr 3)
6. BITWA o Monte Cassino 1944 : geneza – przebieg – opinie. T. 4, IV konferencja naukowa, Leszno 20 maja 2003 r. „Wielkopole w 2 Korpusie Polskim gen. Wł. Andersa” / [red. Bogusław Polak, Waldemar Handke]; Instytut im. gen. Stefana „Grota” Roweckiego. – Leszno : Wydawnictwo Instytutu im. gen. Stefana „Grota” Roweckiego, 2003. – 235 s. : il. – (Biblioteka „Grota”; nr 6)
7. BITWA o Monte Cassino w historii wojskowości polskiej : bibliografia / Urszula Olech; Wojskowy Instytut Historyczny im. Wandy Wasilewskiej. – Warszawa : WIH, 1989. – 36 s.
8. BITWA o Monte Cassino w historiografii polskiej : bibliografia / Urszula Olech; Wojskowy Instytut Historyczny. – Warszawa : WIH, 1994. – VIII, 41 s.
9. BITWA pod Monte Cassino (1944) / Tadeusz Krząstek. – Warszawa : „Interpress”, 1984. – 25 s.
10. CENA wolności / Stefan Wyszyński. – Warszawa : „Soli Deo”, 1994. – 35 s.
11. [DRUGI] 2 Korpus Polski w bitwie o Monte Cassino : z perspektywy półwiecza / red. nauk. Tadeusz Panecki. – Warszawa : „Bellona”, 1994. – 278 s., [24] s. tabl. : il., mapy
12. MONTE Cassino / Janusz Piekalkiewicz; przekł. Paweł Seydak. – Janki : Agencja Wydawnicza Jerzy Mostowski, 2003. – 288 s. : il., mapy
13. MONTE Cassino / Melchior Wańkowicz. – [Wyd. 10]. – Warszawa : „Pax”, 1990. – 455 s., [120] s. tabl. : il., 2 mapy
14. MONTE Cassino : historia, ludzie, pamięć / [kom. red. Krzysztof Szczepanik, Jarosław Reszczyński]. – Warszawa : „Askon”, 2001. – 245 : il.

15. MONTE Cassino : opowieść o najbardziej zaciętej bitwie II wojny światowej / Matthew Parker. – Wyd. 2 popr. – Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2006. – 447 s., [16] s. tabl. : il.
16. MONTE Cassino : szkice perspektywiczne terenu walk 2 Korpusu, maj 1944. – Kraków : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1984. – [21] k. rys., [1] k. mapa
17. MONTE Cassino 1944 / Zbigniew Wawer. – Warszawa : „Bellona”, 1994. – 95 s. : 1 mapa. – (Bitwy Polskie)
18. MONTE Cassino 1944-2004. – [Warszawa] : Komitet Organizacyjny Obchodów 60. Rocznicy Bitwy o Monte Cassino przy Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych; [Pruszków] : Wydawnictwo M.M. Marek Makuliński, 2004. – 30 s., [6] s. tabl. : il.
19. PIEŚŃ maków na Monte Cassino / Tadeusz Sobieraj. – Warszawa : „European Press Promotion”, 1999. – 48 s. : fot kolor., mapy
20. [PIĘĆDZIESIĄTA] 50 rocznica Bitwy o Monte Cassino / Henryk Stańczyk; Ministerstwo Obrony Narodowej. Departament Stosunków Społecznych. – Warszawa : „Czasopisma Wojskowe”, 1994. – 32 s. : mapy., 1 nuty
21. POLSKA bitwa o Monte Cassino / Tadeusz Rawski. – Warszawa ; Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, 1991. – 62 s. : 1 mapa. – (Bitwy Polskie)
22. SPOTKANIE z okazji 40 rocznicy bitwy pod Monte Cassino / [przygot. materiał do dr. Tadeusz Kochanowski i in.]. – Olsztyn : [b.w.], 1984. – 94 s.
23. SZKICE spod Monte Cassino / Melchior Wańkowicz. – Wyd. 17. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1999. – 172 s. – (Omega)
24. ŚLĄSK pamięci Monte Cassino / pod red. Witolda Żdanowicza. – Katowice : Muzeum Śląskie, 1999. – 1032 s. : il., mapy, nuty, 1 pl.
25. ŻOŁNIERZ z Monte Cassino : album fotografii z terenu i okresu bitwy / oprac., układ, tekst Wiktor Ostrowski; fot. A. Chruściel [i in.]. – [Warszawa] : WAiF [Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1992]. – [114] s. : fot., portr.

b. Artykuły

1. BEZ warstwy ochronnej / Matthew Parker; rozm. przepr. Jarosław Krawczyk, Piotr M. Majewski // *M ó w i ą W i e k i*. – 2005, nr 7, s. 10-15
Na marginesie książki „Monte Cassino. Opowieść o najbardziej zaciętej bitwie II wojny światowej”.

2. BITWA o Monte Cassino 1944. Genezą – Przebieg – Opinie : trzy konferencje naukowe w Politechnice Koszalińskiej 2000-2002 r. / Michał Polak // *Rocz. Koszal.* – 2002, nr 30, s. 305-310
3. BOJE polskie na Zachodzie w 1944 roku / Bartłomiej Bydoń // *Prz. Hist.-Wojs.* – 2004, nr 2, s. 315-316
Konferencja naukowa w Warszawie.
4. BOMBY i błędy [korespondencja z Londynu] / Tadeusz Jagodziński // *Tyg. Powsz.* – 2000, nr 19, s. 6
O książce Ruperta Clarke „Na wojnie z Alexem. Od Irrawaddy do Padu”.
5. [CZWARTA] IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bitwa o Monte Cassino 1944. Genezą – przebieg – opinie”, „Wielkopole w 2 Korpusie gen. Władysława Andersa”, Leszno, 20.V.2003 / Waldemar Handke // *Grot.* – 2003, nr 17, s. 7-10
6. CZERWONE maki... / Zbigniew Skoczylas // *Nowe Książki.* – 2005, nr 8, s. 64-65
Zawiera rec. książki: Monte Cassino : opowieść o najbardziej zwyciężonej bitwie II wojny światowej / Matthew Parker.
7. CZERWONE maki na bramie do piekła / Tomasz Potkaj // *Tyg. Powsz.* – 2004, nr 21, s. 4
8. HEJ, patrzcie! Na klasztorze biało-czerwona / M.T. Stelmaszyński // *Tyg. Solid.* – 1997, nr 20, s. 12-13
Wspomnienia dowódcy drużyny III Batalionu Strzelców Karpackich o bitwie pod Monte Cassino.
9. JESZCZE jedna uwaga do „Kilku uwag o bitwie o Monte Cassino” / Franciszek A. Karbownik // *Mars.* – 1995, t. 3, s. 92-93
10. KILKA uwag o bitwie o Monte Cassino / Franciszek A. Karbownik // *Mars.* – 1994, t. 2, s. 203-214
11. O BITWIE o Monte Cassino w Koszalinie i Lesznie / Michał Polak // *Prz. Hist.-Wojs.* – 2004, nr 3, s. 320-323
12. [PIĄTA] V Konferencja Naukowa „Bitwa o Monte Cassino 1944. Genezą – przebieg – opinie” / Waldemar Handke // *Grot.* – 2004, nr 21, s. 172-175
13. [PIERWSZA] I Samodzielna Kompania Komandosów w bitwie o Monte Cassino / Zenon Kachnicz // *Grot.* – 2006, nr 26, s. 108-115
14. POLSKI krzyż w Acquafondata : 54. rocznica bitwy pod Monte Cassino [korespondencja z Rzymu] / Andrzej Morawski // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 120, s. 18
15. POLSKIE wiano w dzieje Europy / Sławoj Leszek Głódź // *Głos.* – 2004, nr 21, s. 15
Fragm. homilii z okazji 60. rocznicy bitwy pod Monte Cassino.

16. TEGO się nie tańczy : 60. rocznica bitwy pod Monte Cassino / Piotr Lipiński // *Gaz. Wybor.* – 2004, nr 113, s. 22
17. WYBRAŁBYM Was, Polaków : Monte Cassino / Zdzisław Szpakowski // *Gaz. Pol.* – 1999, nr 21, s. 21
18. Z PERSPEKTYWY sześćdziesięciu lat : rok 1944 / Maciej Szczurowski // *Piotrkowskie Zeszyty Historyczne.* – 2004, t. 6, s. 187-218
19. ZAPOMNIANA bitwa, niezapomniani Polacy / Mathew Parker; rozm. przepr. Michał Kuźmiński // *Tyg. Powsz.* – 2005, nr 26, dod. s. 14-15
20. ZWYCIĘSTWO wbrew rozkazom : inaczej o Monte Cassino / Maciej Szczurowski // *Polityka.* – 2004, nr 18, s. 72-74, 76

C. Los żołnierza – pamiętniki, wspomnienia, biografie

a. Pozycje zwarte

1. DROGA do Monte Cassino i dalej : zapiski pamiętnikarskie i wspomnienia / Aleksander Średnicki; oprac. Beata Wróblewska i Bohdan Skaradziński. – Warszawa : Muzeum Niepodległości, [1993]. – 153 s. : il. – (Polacy na Obczyźnie)
2. MOJA wojna : od Warty do Padu (26 VIII 1939-10 V 1945) / Olech Szczepski; [kom. red. Jan Hasik, Maria Hłyń, Roman K. Meissner (red. nauk.)]. – Poznań : Dział Wydawnictw Uczelnianych AM, 2003. – 280 s., [16] k. tabl. : il., mapy. – (Biblioteka Prac Historycznych Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Seria B. Pamiętniki; t. 3)
3. MÓJ brat – Ryszard : wspomnienie / Zbysław Kopyś. – Zielona Góra : [Okręgowa Izba Lekarska], 2001. – 46 s. : il.
Monte Cassino, wspomnienia.
4. POLACY w Iranie 1942-1945. T. 1, Antologia / oprac. i red. Andrzej Krzysztof Kunert, Andrzej Przewoźnik, Rafał E. Stolarski. – Warszawa : Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa : „Adiutor”, 2002. – 559 s. : il., mapy
5. TAK było... : Sybiracy. 8, Wyszli z Andersem / [zespół red. Aleksandra Szemioth i in.]. – Kraków : Związek Sybiraków. Oddział, 2002. – 251 s., [24] s. tabl. : il., mapa
6. Z POLSKI do Polski : przez Syberię, przez Afrykę : wspomnienia / Eugeniusz Zaliński. – Szczecin : „KAdruk”, [2002]. – 299 s. : il., mapy
7. Z TEODOLITEM pod Monte Cassino / Bronisław Dzikiewicz. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narodowej, 1984. – 272 s., [8] s. tabl. : il., mapa, pl.

8. ZAPISKI wojenne z Iraku / Zdzisław J. Peszkowski. – Warszawa : „Soli Deo”; Ząbki : „Apostolicum”, 2004. – 141 s. : il., nuty
9. ŻOŁNIERSKA dusza / Wojciech Rankowicz; [konsult. historyczna, przypisy, przedm., post. Marek Deszczyński; oprac. red. Barbara Brzezińska]. – Warszawa : „Twój Styl”, 2002. – 340 s. : il.
10. ŻOŁNIERSKIM szlakiem przez Tobruk i Monte Cassino / Władysław Górski. – Warszawa : MPG, [1991]. – 209 s., [16] s. tabl. : il.
11. ŻOŁNIERZE z ziemi gostyńskiej pod Monte Cassino : (50 rocznica bitwy) / Franciszek Glura. – Gostyń : Gostyńskie Towarzystwo Kulturalne, 1994. – 71 s. : il., mapy, pl.

b. Artykuły

1. DWAJ pod Monte Cassino / Donata Godlewska // *Z i e m . Ł o m ż .* – 2001, t. 6, s. 355-366
Stanisław Nosarzewski i Zdzisław Oleszek.
2. FRAGMENTY wspomnień „Przez cztery kontynenty” / Aleksander K. Majewski; oprac. Waldemar Handke // *G r o t .* – 2004, nr 20, s. 133-144
3. JÓZEF Poniatowski i jego dzienniki z czasów wojny / Florian Śmieja // *O d r a .* – 2006, nr 5, s. 144-147
4. JÓZEF Smoczyk (15 II 1899-1 VII 1999) : z Naclawia pod Monte Cassino / Jarosław J. Piątek // *G r o t .* – 2004, nr 18/19, s. 96-110
5. KIEROWCA „Lucypera” wspomina działania nad Adriatykiem / Władysław Stefanik // *G r o t .* – 2004, nr 21, s. 155-164
Fragm. wspomnień żołnierza 2 Korpusu Polskiego gen. Wł. Andersa.
6. MOŹDZIERZE 17 Lwowskiego Batalionu Strzelców pod Monte Cassino / Tomasz Piesakowski // *M a r s .* – 2001, t. 10, s. 231-237
7. ŚLAZACY pod Monte Cassino / Witold Żdanowicz; rozm. przepr. Mateusz Babak // *Ś l ą s k .* – 2002, nr 7, s. 23-25
O książce „Śląsk pamięci Monte Cassino”.
8. Z TUŁACZEJ rodziny : Stanisław Korpyś (1916-1944) / Bronisław Pasięrb // *Z e s t ą n i e c .* – 2005, nr 23, s. 43-71

Joanna Drwięga
Pracownia Krajoznawcza
WBPiCAK w Poznaniu

TRAKT ZABYTKÓW ARCHITEKTURY
„TAK BUDOWAŁ SIĘ POZNAŃ – TRAKT PRACY I PIĘKNA”
Słów kilka o architekturze Poznania

Najstarsza część Poznania – między Wartą i Cybiną na Ostrowie Tumskim – otoczona była wysokimi drewniano-ziemnymi wałami obronnymi. Przeważała skromna zabudowa drewniana, wyjątek stanowił jedynie mурowany zamek książęcy i katedra. Wiek XIII przyniósł zmiany w architekturze miasta. Preferowano budownictwo większe i wyraźniej zaznaczyła się dominacja władzy duchownej nad książęcą, co miało swój wyraz w wysokości wieży katedralnej, wyższej od wieży zamkowej.

Po ułokowaniu miasta na lewym brzegu Warty w 1253 roku, rozpoczął się nowy, długotrwały proces zabudowy. Centrum miasta stanowił kwadratowy rynek z ratuszem, jako symbolem władzy miejskiej, zabudowaniami handlowymi i rzędem ulic wytyczonych po trzy z każdej pierzei rynku. Nad ratuszem dominowała wieża kościelna nieistniejącej już dziś kolegiaty św. Marii Magdaleny. Teren miasta wyznaczały mury obronne spełniające dwie funkcje: kontroli bezpieczeństwa oraz ruchu handlowego. Panoramę trzynastowiecznego Poznania tworzyły wieże kościołów i ratusza.

W XV wieku w centrum rynku prezentował się gotycki ratusz z wysoką wieżą i loggią. Najbardziej okazałe domy znajdowały się naprzeciwko ratusza i zamieszkiwali je najzamożniejsi mieszkańcy miasta. Ważnym elementem architektonicznym były bramy miejskie – poza funkcjami obronnymi i świadectwem bogactwa stanowiły miejsce powitania gości przez władze miasta. Poznań miał cztery bramy: Wroniecką – najbardziej reprezentacyjną, Wrocławską, Wodną i Wielką – najważniejszą, ponieważ prowadziła na Chwaliszewo łączące miasto z Ostrowem Tumskim, Ostrówkiem i Śródką. Zabudowę końca piętnastowiecznego Poznania stanowiły jedno i dwupiętrowe kamienice.

W 1536 roku wielki pożar i poniesione w związku z tym straty, zmusiły władze do przebudowania miasta. W 1541 roku powstała Waga Miejska. Odbudową ratusza zajął się Jan Bąbysta Quadro, który nadał siedzibie władz nowy wygląd. Zachował mury gotyckie, przekształcił wnętrza, powiększył ratusz i zbudował na froncie budynku kolumnową loggię. Odbudowane po pożarze

kamienice stały się okazalsze i większe. Szesnastowieczny Poznań był miastem o kulturze sanitarnej znacznie przewyższającej wielkie metropolie Europy, które dysponowało sprawnym systemem dostarczania wody pitnej. Mieszkaństwo poznańskie bogaciło się w tym okresie, zaczęto zatem poszukiwać możliwości inwestowania. W 1545 roku Andrzej Górka, kasztelan poznański i starosta województwa, przebudowując kwartał ulic Wodnej, Koziej i Klasztornej, postawił nowoczesny pałac miejski z dziedzińcem pośrodku. Wygląd zmieniła też fara – kolegiata św. Marii Magdaleny – najbogatszy kościół ówczesnego Poznania, który w swoim wyposażeniu posiadał 53 ołtarze, 15 kaplic i zdobiony był licznymi epitafiami bogatych mieszczan.

Wiek XVII był czasem niezbyt pomyślnym dla budownictwa poznańskiego. Miasto dotknęła klęska żywiołowa, był to również czas zawirowań historycznych, w tym zniszczeń wojny północnej, rabunków wojsk szwedzkich i saskich, co przyniosło w rezultacie upadek gospodarczy miasta. Nie budowano nowych kamienic, remontowano jedynie już istniejące. Rozwinęła się natomiast architektura sakralna: powstała manierystyczna kaplica przy kościele dominikańskim, kościół i klasztor bernardynów, kościoły karmelitów i reformatów oraz kompleks zabudowań jezuitów. Panoramę miasta wzbogaciła dwuwieżowa fasada kościoła bernardynów oraz szczyty kościołów jezuitów i karmelitów. Ratusz – symbol władzy – utonął w gąszczu budowli.

Sytuacja polityczna na arenie międzynarodowej i toczące się wojny, doprowadziły do dewastacji Poznania. Dopiero wstąpienie na tron Stanisława Augusta Poniatowskiego i powołanie Komisji Dobrego Porządku, podniosły poziom gospodarczy miasta. Lata 1780-83 to czas budowania nowej wieży ratusza i odbudowy jego wnętrza. Jan Chrystian Kamzetter, na zlecenie Kazimierza Racyńskiego, wybudował odwach. Przebudowano bramy Wroniecką i Wrocławską. Przy ul. Grobla powstał zbór protestancki św. Krzyża. Kamienice otaczające Stary Rynek uzyskały nowoczesny kształt – nowe motywy dekoracyjne, pilastry. W architekturze miasta pojawiły się pałace. Pierwszy – dla marszałka litewskiego Władysława Gurowskiego, przejęty później przez Działyńskich. Drugi – na rogu ul. Wronieckiej należący do najbogatszego ziemianina wielkopolskiego Maksymiliana Mielżyńskiego.

Wiek XIX to czas zaborów. Władze pruskie wprowadziły do architektury Poznania swoje plany urbanistyczne, wyznaczając do ich realizacji niemieckiego architekta Davida Gillego. Nie kontynuowano prac Komisji Dobrego Porządku, skoncentrowano się na wyznaczeniu nowych granic i ufortyfikowaniu miasta. W kierunku zachodnim stawiano budynki, które miały ukazywać potęgę Prus. Powstał reprezentacyjny plac defiladowy, Wilhelm Platz – dzisiejszy Plac Wolności, szeroka, spacerowa ulica Wilhelmska (dziś Al. Marcinkowskiego), teatr niemiecki, który miał stanowić symbol „nowych czasów”. Z Poznania

uczyniono twierdzą o masywnych ceglanych murach, do której wnętrza można było się dostać jedynie przez wąskie bramy. Te elementy architektoniczne i przewaga neoromańskich form nadały Poznaniowi charakterystyczny wygląd. Rozwinęło się budownictwo hotelowe. Powstały Hotel Drezdeński, Wiedeński i nowe budynki użyteczności publicznej – łoża masońska i Biblioteka Raczyńskich.

Połowa wieku XIX to czas architektów – Stanisława Hebanowskiego i Gustawa Schultza. Ich dziełem jest zabudowa obecnego centrum miasta. Ważne budynki, o których nie można zapomnieć to gmach Ziemiaństwa Kredytowego, Sąd Ziemski, Bazar oraz hotele – Rzymski, Europejski, Du Nord. W latach siedemdziesiątych powstały Teatr Polski (Stanisława Hebanowskiego) i gmach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (Zygmunta Gorgolewskiego).

Następne zmiany spowodowała powódź w 1888 roku. Odbudowę miasta realizowano wg projektu Josepha Stubben. Podjęto decyzję o rozbudowie w kierunku zachodnim i przyłączono do miasta okoliczne wsie. W centrum – przebudowywano hotele, powstały nowe gmachy, m.in. Biblioteka (dzisiejsza Biblioteka Uniwersytecka), Muzeum Cesarza Fryderyka (Muzeum Narodowe) oraz banki. W miejscu dawnej Bramy Berlińskiej na początku XX wieku wzniesiono dzielnicę cesarską wraz z zamkiem. Tereny pofortyfikacyjne przeznaczono na zabudowę willową. Na Sołaczu wybudowano skromne domki, dla uboższych mieszkańców. Swoistą ewolucję przeżył Sołacz w latach międzywojennych: ze skromnego osiedla zmienił się w luksusową dzielnicę willową.

Po odzyskaniu niepodległości zyskały popularność osiemnastowieczne formy budownictwa. W tym stylu Roger Sławski przebudował gmach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i nadał formę klasycystyczną projektowanym obiektom Powszechnej Wystawy Krajowej w 1929 roku.

Okres okupacji hitlerowskiej i walki o Poznań doprowadziły do wielkich zniszczeń. Największe straty dotknęły najstarsze osady, Stary Rynek, ratusz, katedrę. Odbudową Poznania w latach powojennych zajął się Zbigniew Zieliński.

Druga część Traktu Królewsko-Cesarskiego – Trakt zabytków architektury, ma na celu ukazanie różnorodności stylów architektury Poznania. Turysta może poznać kolejne etapy „budowania” miasta – od romanizmu po secesję. Bardzo czytelne staje się „tworzenie miasta”, poszczególne etapy jego rozwoju. Od grodu na Ostrowie Tumskim, poprzez średniowieczne Stare Miasto, dziewiętnastowieczne Śródmieście, architekturę XX wieku z Dzielnicą Cesarską, Jeźycami, Łazarzem i Wildą, aż do współczesnej zabudowy placu Andersa.

„Tak budował się Poznań – Trakt Pracy i Piękna” przedstawimy w dwóch częściach. W tym numerze przybliżamy postaci twórców. Nie można bowiem

poznawać zabytków, pomijając budowniczych i architektów, czyli części związanej z Pracą, by zrozumieć Piękno, które nas otacza.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – 424 s., [72] s. tabl. : il., portr.
2. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / pod red. Teresy Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – 369 s. : il.
3. ARCHITEKTURA Poznania 1890-1918 / Jan Skuratowicz. – Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM, 1991. – 387 s. : faks., fot., pl., rys.
4. ATLAS zabytków architektury w Polsce / Hanna Faryna-Paszkiwicz, Małgorzata Omilianowska, Robert Piaseczny. – Warszawa : Wydawnictwo PWN, 2001. – S. 230-237
5. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Gałka. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – 362 s. : il.
6. SECESJA w architekturze Poznania / Jan Skuratowicz, Leszek Szurkowski. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2002. – 207 s. : il.
7. WIELKA Księga Miasta Poznania / Krzysztof Matusiak – Poznań. – 1994. – S. 454-472 : fot.

Ballenstedt Adam (1880-1942)

Poznaniak. Studiował na Politechnice w Charlottenburgu i Karlsruhe. W latach 1919-1932 był członkiem Wydziału Krajowego w Poznaniu. Poznański debiut projektowy Ballenstedta to park Harcerski z Kopcem Wolności na Malcie. Z innych dzieł w naszym mieście należy wymienić: Gimnazjum Urszulanek, domy poznańskiej kolei elektrycznej przy ul. Słowackiego, Reya, Kochanowskiego, Dom Tramwajarza, wille przy Drodze Dębińskiej, Ostrogora, Grunwaldzkiej, pawilon Banku Przemysłowców na Targach Poznańskich, strzelnicę Bractwa Kurkowego, Wyższą Szkołę Handlową, kina – Apollo i Metropolis, klinikę doktora Kapuścińskiego, fabrykę „Maggi”, architekturę pomnika ułanów przy ul. Ludgardy oraz – ostatnie dzieło życia – Urząd Okręgowy Poczty i Telegrafu przy Al. Marcinkowskiego.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 18
2. ARCHITEKCI wielkopolscy : biogramy – dzieła – stowarzyszenia 1886-1939. Cz. 1 / Kazimierz Sobkowicz. – Poznań : Wydawnictwo Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich, 1998. – S. 8, 10, 49-51, 55, 56, 90, 125, 130, 132, 134, 135, 138, 140, 141, 143-146, 149, 153-155, 158, 160, 162

3. ARCHITEKT [poznański] Adam Ballenstedt : (1880-1942) / Gabriela Klauze // I K S . – 2006, nr 9, s. 50, fot., portr.
4. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 359
5. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / red. Teresa Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – S. 104, 105, 110, 111, 112, 116, 120, 124, 170, 244,
6. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 227, 251, 263, 348
7. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Małuskiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 12, 38, 70, 175, 241
8. www.801.ae.poznan.pl/sylwetki

Bonadura Krzysztof (Młodszy) (XVII w.)

Znany jako kontynuator prac swego ojca – Krzysztofa Bonadury Starszego, stąd przydomek „Młodszy”.

1. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 713, 714, 716
2. DZIEJE Wielkopolski. T. 1 / red. Witold Jakóbczyk. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 1973. – S. 756
3. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Galka. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – S. 219, 227, 228
4. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 61
5. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Małuskiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 145

Bonadura Krzysztof (Starszy) (1582-1668 lub 1669)

Krzysztof Bonadura – zwany Starszym – był budowniczym stylu manieryzmu. W 1618 roku, na zaproszenie Jan Opalińskiego, przyjechał do Wielkopolski, by dokonać przebudowy kościoła w Grodzisku Wielkopolskim. Ożenił się z jedną z mieszczek Grodziska Wielkopolskiego. Jego synem był Krzysztof Bonadura Młodszy, który odziedziczył po ojcu zamiłowanie do budownictwa. Od 1658 posiadał obywatelstwo poznańskie. Bonadura wykonał wiele dzieł na terenie regionu. Do Poznania przybył na zlecenie dominikanów, by odbudować kaplicę św. Jacka. Inne poznańskie dzieła to: odbudowa zniszczonej pożarem katedry, kościół karmelitów bosych, wieża kościoła

Bożego Ciała, kościół bernardynów, reformatów, kaplica Jana Dylla w kolegiacie farnej św. Marii Magdaleny.

1. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 594, 704, 710-718, 731
2. DZIEJE Wielkopolski. T. 1 / red. Witold Jakóbczyk. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 1973. – S. 616, 632, 635, 636, 671, 756, 757
3. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Galka. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – S. 209, 212-225, 227-229, 259, 298, 306
4. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 36, 61, 130, 145, 146, 156
5. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 31, 140, 144, 145
6. www.wikipedia.org.pl

Catenazzi Jan (1660-1724)

Był bratankiem Jerzego Catenazzi. Przybył do Polski z rodzicami w 1662 roku, początkowo mieszkał w Lesznie, później w Poznaniu. Tworzył na terenie całej Wielkopolski. W Poznaniu zaprojektował kościół jezuitów, kolegium jezuickie, nadzorował prace nad remontem poznańskiego kościoła dominikanów.

1. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 705, 723-730, 735
2. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Galka. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – S. 224, 225, 250, 253, 265, 268, 277, 278, 289, 290-292, 294-296, 298, 300, 301, 306, 329, 331, 332
3. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 125, 127, 134, 139
4. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 31, 130, 151, 157, 158

Catenazzi Jerzy (1640-1686)

Początkowo tworzył w Niemczech. W 1662 roku przybył do Polski i dwa lata później został przyjęty jako czeladnik do poznańskiego cechu murarzy, a już rok później został mistrzem. Pracował przy kościele bernardynów, początkowo pod kierunkiem Krzysztofa Bonadury Starszego, a następnie samodzielnie. Kontynuował on również prace nad budową kościoła karmelitów

bosych i przy kościele reformatów, gdzie nadzorował pracę syna dawnego mistrza, Krzysztofa Bonadury Młodszeo. Jego prace możemy odnaleźć również na terenie Wielkopolski.

1. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 713, 714, 716, 729-731
2. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Galka. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – S. 219-220, 222-225, 228, 255, 257, 298, 300-302, 304-306, 310, 311
3. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 61, 110, 146
4. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 31, 140, 144, 145

Czarnecki Władysław (1895-1983)

Lwowianin. Studiował na Politechnice Lwowskiej. Debiut architektoniczny – bliźniacze domy oficerskie w Przemyślu. W 1925 roku objął stanowisko architekta miejskiego w Poznaniu. Opracował koncepcję systemu zieleni oraz plany rozbudowy i inwestycyjny Poznania. Od 1946 r. był naczelnikiem Wydziału Planowania i Rozbudowy Miasta Poznania. Później objął funkcję dziekana Wydziału Architektury Szkoły Inżynierskiej. W 1965 roku objął Katedrę Planowania Przestrzennego na Wydziale Budownictwa Lądowego na Politechnice Poznańskiej. Według jego projektów powstały w naszym mieście między innymi: Ośrodek Zdrowia, Łazienki Miejskie na Jeźycach, zabudowania przy ul. Głogowskiej, szkoła przy ul. Szamarzewskiego, Dom Partii przy ul. Św. Marcin, Wojewódzka Przychodnia Specjalistyczna oraz rozbudowa klasztoru Dominikanów przy al. Niepodległości. Uczestniczył w odbudowach: katedry poznańskiej, Biblioteki Raczyńskich, dwóch szpitali, budynków willowych przedwojennych właścicieli.

1. ARCHITEKCI wielkopolscy : biogramy – dzieła – stowarzyszenia 1886-1939. Cz. 1 / Kazimierz Sobkowicz. – Poznań : Wydawnictwo Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich, 1998. – S. 6, 49, 51, 52, 54, 56, 58-60, 62, 65, 66, 106, 109, 132-135, 138, 140-143, 149, 150, 155
2. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / pod red. Teresy Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – S. 32, 34, 39-43, 46, 47, 50, 51, 52, 55, 57, 58, 61, 65, 66, 70, 76, 102, 103, 108, 109, 113, 115, 119, 120, 124, 125, 126, 151, 153, 157, 177, 178, 275, 304, 305, 307

3. CZARNECKI opowiada / Władysław Czarnecki // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2003, nr 125, s. 14
Niepublikowane fragmenty wspomnień „To był też mój Poznań”.
4. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 39, 69, 70, 91-94, 97, 98, 115, 821, 822, 823, 986, 1046, 1181, 1185-1187, 1191, 1193
5. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 208, 213, 222, 283, 289, 304, 329, 349
6. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 38, 39, 70, 73, 317, 351, 352
7. PROFESOR Władysław Czarnecki : sylweika architekta-urbanisty / Mikołaj Słupczyński. – Fot. // *IKS.* – 2003, nr 5, S. 66-67
8. PROFESOR Władysław Czarnecki : wspomnienie (1895-1983) / oprac. Henryk Sufryd. – Portr. // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2005, nr 118, s. 11
Profesor Politechniki Poznańskiej, architekt miejski Poznania w okresie międzywojennym.
9. TO BYŁ też mój Poznań : wspomnienia architekta miejskiego z lat 1925-1939 / Władysław Czarnecki; wybór i oprac. Janusz Dębski; oprac. graf. Józef Skoracki. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1987. – 315 s. : fot., rys.
10. TU NIE kabaret! / Adam Suwart, rozm. Daina Kolbuszewska // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2003, nr 125, s. 13-14, il.; DMK. Władysław Czarnecki : [biogram]. – Portr. // *Tamże.* – s. 13
11. WŁADYSŁAW Czarnecki – architekt, profesor Wielkiego Poznania (1895-1983) / Mikołaj Słupczyński. – Bibliogr., mapa, portr. // *Zesz. Nauk. P. Pozn., Archit.* – 2002, z. 3, s. 85-101
12. WSPOMNIENIA architekta. T. 1, 1895-1930 / Władysław Czarnecki; oprac. Hanna Grzeszczuk-Brendel. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2005. – 181 s. : fot., portr.
13. WSPOMNIENIA architekta. T. 2, 1931-1939 / Władysław Czarnecki; oprac. Hanna Grzeszczuk-Brendel, Grażyna Kodym-Kozaczko. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2006. – 262 s. : fot., il., portr.
14. WYPRAWA w świat baśni / Stańczyk. – (Historie w różnym wieku). – Fot., portr. // *Wiad. Wzrzes.* – 2003, nr 38, s. 8

Ferrari Pompeo (1660-1736)

Urodził się w Rzymie. Tu również debiutował jako architekt. Jego prace wielokrotnie były nagradzane przez Akademię Świętego Łukasza. W 1696

przyjechał do Polski na zaproszenie wojewody poznańskiego Stanisława Leszczyńskiego. Poznańskie dzieła Pompeo Ferrariego: kaplica i ołtarz główny w kościele Bożego Ciała, ołtarz w dawnym kościele jezuitów, pałac arcybiskupi.

1. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 52, 55, 59
2. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 730, 732-734, 745-748, 930
3. DZIEJE Wielkopolski. T. 1 / red. Witold Jakóbczyk. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 1973. – S. 756, 762, 763, 768-773, 782, 785, 786, 903, 930
4. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Gałka. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – S. 280, 281, 283, 289, 302, 322, 323, 326-329
5. POMPEO Ferrari ok. 1660-1736 : działalność architektoniczna w Polsce / Witold Dalbor. – Warszawa : Wydaw. Kasy im. Mianowskiego, 1938. – 210 s., 18 k. tabl. : il.
6. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Małuśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 31, 139, 140, 159

Gilly David (1748-1808)

Był synem hugenockiego imigranta Jacques'a Gilly'ego. W wieku 22 lat uzyskał tytuł krajowego mistrza budowlanego. W latach 1779-1788 pełnił funkcję dyrektora budowli w Szczecinie i zaprojektował zabudowę Szczecina. Poznańskie dzieło to teatr miejski. Kierował przebudową dziewiętnastowiecznego Poznania.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 92
2. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 71, 113-115, 117-120, 122, 123, 125, 128, 131, 139, 141, 147-149, 151, 168, 171, 179, 250, 270, 273, 274, 276-278, 281, 297, 301, 305
3. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / pod red. Teresy Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – S. 21
4. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa;

- Poznań : PWN, 1998. – S. 89, 91, 96, 100, 103, 104, 106, 107, 109, 111, 479, 481
5. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 170, 173, 183, 197, 203
 6. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 311
 7. www.mars.slupsk.pl/fort/tp01.htm

Gilly Friedrich (1772-1800)

Niemiecki architekt epoki klasycyzmu. Syn Dawida Gilly. Studiował architekturę w Berlinie na Akademii Sztuk Pięknych. W 1796 Karl Friedrich Schinkel został uczniem Gilly'ego. Rok później Gilly został naczelnym nadwornym inspektorem budowlanym (Oberhofbauinspektor) i dzięki stypendium ufundowanemu przez Fryderyka Wilhelma II mógł odbyć podróże po Wielkiej Brytanii, Francji i Austrii, ze względu na wydarzenia polityczne nie mógł udać się do Włoch. Po powrocie udzielał się w Berlinie. W Poznaniu jego projektu jest dzisiejsza Arkadia zamykająca Plac Wolności.

1. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęblowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 108, 111, 125, 126, 131, 137, 141-143, 148, 175, 197, 281
2. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 104-109, 111, 501
3. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 183
4. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 23

Gorgolewski Zygmunt (1845-1903)

Pierwsze nauki pobierał w Poznaniu. Studiował w Berlinie w Akademii Budownictwa. Tam zdobył dwa tytuły architekta i inżyniera, następnie zajął się działalnością wykładową na tejże uczelni. Przez wiele lat prężnie działał w Berlinie – pracował przy budowie Lehrter Bahnhof, był członkiem Ministerstwa Robót Publicznych, w 1880 roku został architektem pałaców królewskich. W Poznaniu jego autorstwa są: gmach Towarzystwa Przyjaciół Nauk, domy przed Teatrem Polskim przy dawnej ul. Berlińskiej (dziś – ul. 27 Grudnia; po zniszczeniach II wojny światowej kamienice te nie zostały odbudowane).

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 99
2. ARCHITEKCI wielkopolscy : biogramy – dzieła – stowarzyszenia 1886-1939. Cz. 1 / Kazimierz Sobkowicz. – Poznań : Wydawnictwo Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich, 1998. – S. 8, 9, 73, 120, 123, 124
3. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 15, 242, 255, 256, 263, 320, 321, 441, 453-456, 458-462, 466
4. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 496, 531, 533, 549, 582, 583
5. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 191, 199, 352
6. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 76, 251

Hebanowski Stanisław (1820-1898)

Architekturę studiował w Berlinie, a później w Paryżu. W Poznaniu wslawił się budynkiem Teatru Polskiego w ogrodzie Potockiego przy ul. 27 Grudnia 18. Inne dzieło poznańskie to fabryka Hipolita Cegielskiego.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 111
2. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 228, 240, 247, 249-251, 258, 292, 307-309, 312, 316, 319, 330, 332, 337, 391, 416, 441, 442, 460
3. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 494, 495, 504, 505, 526, 531, 642, 644
4. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 168, 191, 211
5. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 298

Höhne Antoni (1745-1795)

Urodził się w Poznaniu. Dla biografów stanowi nielada zagadkę, ponieważ nie wiadomo nic o jego wykształceniu i pracach wykonanych przed przyjazdem do Poznania, do którego przeniósł się na stałe w 1779 roku. Odnosił

duże sukcesy architektoniczne. Od 1779 był starszym cechu murarzy, a za zasługi otrzymał od Stanisława Augusta tytuł architekta królewskiego. Jako jedyny architekt miasta miał prawo do dokonywania wizji i kosztorysów renowacji wielu budynków i kościołów. Był właścicielem całego przedsiębiorstwa budowlanego oraz szeregu kamienic. Poznańskie dzieła to m.in.: spichlerze przy ul. Wrocławskiej dla Jana Kluga i inne budynki gospodarcze, budowa kościoła ewangelickiego Św. Krzyża, kontynuacja prac przy pałacu Gurowskiego (Działyńskich), uczestniczył przy odbudowie fasady katedry.

1. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 32-35, 37, 38, 51, 52, 55-58, 61, 62, 64, 68, 69, 71, 75, 77, 78, 85, 88, 90, 91, 99, 107, 111, 127, 143, 145, 152, 192, 278, 285
2. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 104, 110
3. POLSKI słownik biograficzny. T. 9, z. 4 [og. zb. 43] : Heryng Zygmunt – Horoch Kalikst / Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1961. – S. 557-558: Höene
4. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 52, 91-93, 95, 98, 104, 152
5. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 126, 163, 216, 351

Kamsetzer Jan Christian (1753-1795)

Polski architekt i dekorator wnętrz działający w epoce klasycyzmu. Studiował w Dreźnie w Akademii Sztuk Pięknych. Od 1773 przebywał w Warszawie, na dworze Stanisława Augusta Poniatowskiego i pracował m.in. przy przebudowie Zamku Królewskiego. Później uzupełniał studia we Francji, Anglii, Włoszech, Holandii, Niemczech, Grecji i Azji Mniejszej. Poznańskie prace to: budynek Odwachu i sztukaterie w Pałacu Działyńskich.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 140
2. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 17, 32, 34, 36, 62, 91, 98, 100, 122
3. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 912, 918, 936

4. DZIEJE Wielkopolski. T. 1 / red. Witold Jakóbczyk. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 1973. – S. 913, 915-918, 924, 933, 937
5. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 78, 93
6. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 205

Lanci Franciszek Maria (1799-1875)

Ukończył Akademię św. Łukasza, gdzie zdobył złoty medal za projekt restauracji kościoła Najświętszej Marii Panny dell'Ara Coeli. Do Polski sprowadził się w 1825 roku, pierwotnie osiadł w Końskich. Następnie udał się do Krakowa. Restaurował groby królewskie na Wawelu. W 1837 był architektem zakładów górniczych na Śląsku. Od 1844 przebywał w Warszawie. Dzieło poznańskie to posągi obu władców – Mieszka I i Bolesława Chrobrego w Złotej Kaplicy.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 167
2. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęmbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 16, 215, 256
3. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 44
4. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 96, 123

Quadro Jan Baptysta (ur. ? – zm. między 10 kwietnia 1590 a 16 stycznia 1591)

Pochodził z Lugano. Wżenił się w polską rodzinę Stawettów. W Poznaniu najbardziej znany z przebudowy ratusza, którą w 1550 roku zleciła mu rada miejska. Dwa lata później objął funkcje architekta miejskiego. Wykonał wiele prac dla miasta i Wielkopolski. Zmarł w zapomnieniu w przyznanym mu przez Poznań wykuszu przy ul. Masztalarskiej. W Poznaniu jego autorstwa są: waga miejska, wieża mostu św. Rocha prowadzącego w okolice Łaciny, wieża kościoła św. Marii Magdaleny, cegielnia, sukienice, domy – przy ul. Wrocławskiej 7, Jana Petrusa na Starym Rynku nr 81, nr 53, nr 85, założenie łaźni, siedziba księży kościoła św. Stanisława za Bramką, kaplica grobowa bpa Konarskiego w katedrze, smarturz i postrzygalnia.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 251

2. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / pod red. Teresy Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – S. 8
3. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 35, 395, 509, 559, 563, 575-577, 580, 581, 583-591, 596
4. JAN Baptista Quadro / Teresa Jakimowicz // Kron. M. Pozn. – 1998, nr 1, s. 168-174, fot.
5. MISTRZ z Lugano / Marek Rezler. – Fot. // Głos Wielkop. – 2003, nr 196 dod. Głos Poznaniaka, s. VII
6. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Gaika. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – S. 166, 167, 169-175, 182, 187, 188, 191, 203, 209, 237
7. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 47, 52, 70, 71, 78, 85, 94, 104
8. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 261, 264, 321
9. ŻYCIE codzienne w renesansowym Poznaniu 1518-1619 / Lucyna Sieciechowiczowa. – Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy, 1974. – S. 18-20, 92, 109, 151, 187

Schwechten Franz (1841-1924)

Wybitny niemiecki architekt tworzący w stylu neoromańskim. Był radcą tajnym budownictwa. Najbardziej znaną częścią jego twórczości są projekty finansowane przez rząd. W 1890 r. jego projekt wygrał w konkursie na Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche w Berlinie (1891-1895), który stał się wzorem dla wielu późniejszych kościołów w Niemczech. Jego poznańskie dzieła to: zamek cesarski, gmach dyrekcji poczty, gmach wydziału prowincjonalnego.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 277
2. ARCHITEKT Zamku [Franz Schwechten] / Anna Koczorowska. – Fot. // Gaz. Wielkop. – 1999, nr 252, s. 6
3. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / pod red. Teresy Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – S. 90
4. ATLAS zabytków architektury w Polsce / Hanna Faryna-Paszkiewicz, Małgorzata Omilianowska, Robert Piaseczny. – Warszawa : PWN, 2001. – S. 236-237, fot.
5. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 547

6. FRANZ Heinrich Schwechten : ein Architekt zwischen Historismus und Moderne / Peer Zietz. – Stuttgart; London : Edition Axel Menges, 1999, S. 119 ; il.
Dotyczy niemieckiego architekta tworzącego m.in. w Szczecinie, Poznaniu i Łodzi.
7. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 215, 216
8. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluskiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 349

Sławski Roger (1871-1963)

Poznaniak. Ukończył gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Studiował w Charlottenburgu, gdzie uzyskał dyplom architekta ze srebrnym medalem. Był członkiem Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. W Poznaniu według projektu Rogera Sławskiego zrealizowano między innymi: rozbudowę hotelu Bazar od strony Placu Wolności, kościoły ewangelickie – na rynku Wildeckim i przy ulicy Matejki, gmachy – Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Banku Przemysłowców, Hotel Francuski, Muzeum im. Mielżyńskich i Szpital św. Józefa. W Wielkopolsce odnaleźć możemy wiele kościołów projektu Sławskiego.

1. ARCHITEKCI i budowniczowie w Polsce / Stanisław Łoza. – Warszawa : Budownictwo i Architektura, 1954. – S. 260
2. ARCHITEKCI wielkopolscy : biogramy – dzieła – stowarzyszenia 1886-1939. Cz. 1 / Kazimierz Sobkowicz. – Poznań : Wydawnictwo Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich, 1998. – S. 8, 9, 36, 39, 50, 54, 56, 57, 76, 77, 82, 121-127, 137, 138, 152, 153, 160
3. ARCHITEKT trzech epok / Przemysław Kubacki // Bez pł. Tyg. P o z n . – 2004, nr 9, s. 20-21
4. ARCHITEKTURA i budownictwo w Poznaniu w latach 1790-1880 / Zofia Ostrowska-Kęłbłowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1982. – S. 347, 362, 466
5. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / pod red. Teresy Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – S. 110, 116, 117, 238, 247, 271, 298, 320
6. BANK Przemysłowców przy Starym Rynku. – (W dawnym Poznaniu) / KRIS // G a z . P o z n . – 2002, nr 227 dod. Expr. Pozn., s. 9, fot.
7. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 29, 534, 545, 549, 551, 579, 582, 675, 1186, 1187, 1191, 1195, 1271, 1446

8. KOLEKCJA Rogera / Jakub Gład // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2006, nr 23, s. 13, fot.
9. POLSKI słownik biograficzny. T. 38, z. 4 [og. zb.] 159, Skrzypek Józef – Słomka Jan / [red. nac. Henryk Markiewicz]; Polska Akademia Nauk. Instytut Historii im. Tadeusza Manteuffla. – Warszawa; Kraków : IH PAN, 1998. – S. 626-627
10. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 46, 90, 91, 108, 170, 186, 193, 199, 211, 225, 280, 286, 307, 308, 355
11. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 31, 38, 59, 76, 106, 137, 178, 224, 238, 251, 275
12. POZNAŃSKIE realizacje Rogera Sławskiego z lat 1898-1950 / Gabriela Klause // *Kron. M. Pozn.* – 1998, nr 1, s. 175-193, fot.; il.
13. ROGER Sławski : 1871-1963 : architekt / Gabriela Klause. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 1999. – 231 s. : il., portr.
14. ROGER Sławski – architekt [poznański] uhonorowany tablicą pamiątkową / Gabriela Klause. – Fot. // *Głos Politech.* – 2006, nr 4, s. 31-32
15. ROGER Sławski : wspomnienie (1871-1963) / oprac. Gabriela Klause // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2005, nr 124, s. 11
16. SŁAWNY Sławski / Marek Rezler // *Głos Wielkop.* – 2001, nr 90, s. 28
17. TABLICA dla targowego architekta // *Głos Wielkop.* – 2006, nr 21, s. 17, fot.
18. TYTAN architektów : sławny Sławski / Marek Rezler // *Głos Wielkop.* – 2006, nr 101, s. 14, fot.
19. WIELKA Księga Miasta Poznania / red. Krzysztof Matusiak. – Poznań : Koziolki Poznańskie, 1994. – S. 149 : fot.

Wąsowski Bartłomiej Nataniel (1617-1687)

Znakomity polski dramatopisarz, architekt, jezuita. Był rektorem kolegiów w rejonie Bydgoszczy, Jarosławiu i Poznaniu. Kierował budową kolegium jezuitskiego w Poznaniu i jego też uważa się za ojca projektu.

1. DZIEJE Poznania. T. 1, cz. 1-2, Dzieje Poznania do roku 1793 / pod red. Jerzego Topolskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1988. – S. 598, 692, 696, 718-724, 735, 741, 901, 905
2. O ARCHITEKTURZE i plastyce dawnego Poznania do końca epoki baroku / Witold Galka. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2001. – S. 262, 263, 266, 268-271, 277, 288, 290, 291
3. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / Janusz Pazder. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2003. – S. 134, 135, 141

4. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 157

Zieliński Zbigniew (1907-1968)

Architekt, urbanista, historyk sztuki i pedagog. Był wielkim miłośnikiem Poznania. Posiadał duże zbiory widokówek, kartek oraz map. W 1936 roku dokonał inwentaryzacji zabudowań w Poznaniu – z wielką precyzją opisał każdą kamienicę, nawierzchnię ulic, bramy, elewacje. Zielińskiemu zawdzięczamy pierwszą sieć dróg rowerowych, plany zagospodarowania terenów zieleni oraz terenów przestrzennych: Główniej, Rataj, Starołęki, Wzgórza św. Wojciecha, Pałacza, Górczyna, Kopaniny, Kościelnej, Ostrowa Tumskiego, Rynku Śródeckiego, Placu Kolegiackiego. Najważniejsze dzieło to rekonstrukcja i odbudowa poznańskiego Starego Miasta po zniszczeniach II wojny światowej. Opracował projekt zagospodarowania przestrzennego zabytkowego Starego Miasta w Poznaniu oraz projekt odbudowy Zamku Przemysła wraz z otoczeniem.

1. ARCHITEKCI wielkopolscy : biogramy – dzieła – stowarzyszenia 1886-1939. Cz. 1 / Kazimierz Sobkowicz. – Poznań : Wydawnictwo Oddziału Poznańskiego Stowarzyszenia Architektów Polskich, 1998. – S. 59, 66, 150, 151
2. ARCHITEKT Zbigniew Zieliński (1907-1968) / Henryk Sufryd // I K S . – 2007, nr 4, s. 21, il.
3. ARCHITEKTURA i urbanistyka Poznania w XX wieku / pod red. Teresy Jakimowicz. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – S. 39, 40, 41, 45, 54, 148, 278, 279, 284, 287, 296
4. DZIEJE Poznania. T. 2, cz. 1-2, Dzieje Poznania w latach 1793-1945 / pod red. Jerzego Topolskiego i Lecha Trzeciakowskiego. – Warszawa; Poznań : PWN, 1998. – S. 821, 822
5. „MIASTO sercem zbudowane” : wspomnienie o prof. Zbigniewie Zielińskim / Andrzej Gawroński, Mirosława Sikorska. – Fot., portr. // K r o n . M . P o z n . – 2003, nr 2, s. 406-418,
6. PAMIĘTAJMY o Zielińskim / JOD. – Fot. // G a z . P o z n . – 2003, nr 234, dod. Expr. Pozn., s. 5
7. POZNAŃ od A do Z / Włodzimierz Łęcki, Piotr Maluśkiewicz. – Poznań : Wyd. Kurpisz, 1998. – S. 321

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Jerzy Janicki
(1928-2007)

Jerzy Janicki – ur. 10.08.1928 – zm. 15.04.2007 – pisarz, publicysta, scenarzysta, dramaturg, piewca Lwowa. Urodził się w Czortkowie k. Tarnopola (Podole) w rodzinie prawnika. Naukę szkolną rozpoczął we Lwowie. Przebywał tam jeszcze po wybuchu II wojny światowej, uczył się na tajnych kompletach. Maturę zdał w Krakowie (1946), gdzie rozpoczął pracę (1945) jako dziennikarz sportowy. Pisał także dla katowickiego „Sportu” (1946) i „Słowa Polskiego” we Wrocławiu (1946-1947). Podjął studia polonistyczne na Uniwersytecie Wrocławskim (1947/1948). W 1948 roku przeniósł się do Warszawy. Pracował w pismach młodzieżowych „Razem” i „Pokolenie”, nawiązał współpracę z tygodnikiem „Świat” (1952), w którym publikował reportaże i opowiadania. Prowadził wykłady w Studium Dziennikarskim Uniwersytetu Warszawskiego (1954-1955). W 1954 roku zatrudnił się w Dziale Literackim Polskiego Radia, gdzie zyskał uznanie i popularność jako współtwórca powieści radiowych: „Matysiakowie” i „W Jezioranach”. Był kierownikiem literackim Zespołu Filmowego „Iluzjon” (od 1982), współzałożycielem (1989) Towarzystwa Miłośników Lwowa.

Za swój debiut literacki uważał reportaż „Nylon” (1953). Tworzył słuchowiska radiowe i widowiska telewizyjne, publikował dramaty, powieści, opowiadania i wspomnienia. Najczęściej przedstawiał losy zwykłych ludzi uwikłanych w historyczne wydarzenia, wojenne czy współczesne. Osobne i doniosłe miejsce w jego twórczości zajmował Lwów.

Na dorobek pisarza składają się m.in.: powieść – „Liczę na wasze grzechy” (1962); opowiadania – „Biografia w walizce” (1966), „Kino objazdowe” (1979), „Nieludzki doktor” (1983); dramaty – „Cześć jego pamięci” (1961), „Tatko” (1974); wspomnienia, anegdoty, opowiadania o Lwowie – „Ni ma jak Lwów” (1991), „Cały Lwów na mój głów” (1993), „Towarzystwo weteranów...” (1994), „A do Lwowa daleko aż strach” (1995), „Czkawka” (2001), „Kluczyk Yale” (2002), „Krakidały” (2004); słuchowiska radiowe – „Koty to dranie”, „Tragarz puchu”, „Hasło”; wybór słuchowisk i widowisk telewizyjnych – „Klaniaj się drzewom” (1968); scenariusze filmowe – „Przerwany lot” (1964), „Człowiek z M3” (1968), „Bumerang”; scenariusze seriali telewizyjnych – „Polskie drogi”, „Dom”.

Adres internetowy: http://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzy_Janicki

1. FANATYK Lwowa / Marcin Halaś // *Gaz. Polska*. – 2007, nr 17, s. 20
2. GRUNT to patrzeć i słuchać / Jerzy Janicki; rozm. przepr. Ewa Likowska // *Przegląd*. – 2003, nr 24, s. 42-44
3. MERCEDES Göringa / Andrzej Mularczyk; rozm. przepr. Jacek Szerba // *Gaz. Wybor.* – 2007, nr 95, s. 16
4. NIEZAPŁACONY weksel / Jerzy Janicki; rozm. przepr. Krzysztof Masłoń // *Rzeczpospolita*. – 2000, nr 281, s. A8
5. ODSZEDŁ twórca „Matysiaków” : Jerzy Janicki, mistrz słowa i anegdoty, wielki miłośnik Lwowa / Małgorzata Piwowar // *Rzeczpospolita (W3)*. – 2007, nr 89, s. A13
6. POŻEGNANIE mistrza serialu : przy muzyce z seriali „Polskie drogi”, „Dom” i lwowskich piosenkach pochowano wczoraj na Cmentarzu Wojskowym Jerzego Janickiego / Beata Kęczkowska // *Gaz. Wybor. – Stołeczna*. – 2007, nr 96, s. 5
7. POŻEGNANIE piewcy Lwowa / Sławomir Błaut // *Niedziela (A)*. – 2007, nr 17, s. 40
8. TAM, gdzie była Polska / Jerzy Janicki; rozm. przepr. Małgorzata Dipont // *Prz. Tyg.* – 1998, nr 42, s. 13
9. ULICA Dobra – centrum Polski / Jerzy Janicki; rozm. przepr. Krzysztof Lubczyński // *Trybuna (Wyd. 3)*. – 2006, nr 293, s. 2
Wywiad ze współtwórcą pomysłu i scenarzystą powieści radiowej „Matysiakowie” w 50. rocznicę jej powstania.
10. WARSZAWA Jerzego Janickiego : zegnamy twórcę najslynniejszych seriali o stolicy / Beata Kęczkowska // *Gaz. Wybor. – Stołeczna*. – 2007, nr 95, s. 2
11. ŻEGNAJ Jerzy – niestrudzony piewco piękna i polskości Lwowa / Tadeusz Samborski // *Myśl Polska*. – 2007, nr 16/17, s. 3

Kurt Vonnegut
(1922-2007)

Kurt Vonnegut – ur. 11.11.1922 – zm. 11.04.2007 – amerykański pisarz, publicysta i dramaturg. Urodził się w Indianapolis w rodzinie pochodzącej z Niemiec. Zamiłowania pisarskie przejawiał już w szkole średniej (1936-1940). Studiował chemię na Uniwersytecie Cornell (1940-1942), z którego został wy-

dalony za brak postępów w nauce. Równocześnie pracował jako redaktor. W 1943 r. został powołany do wojska i wysłany na front do Europy (1944). Po pojmaniu w Ardenach przebywał jako jeńiec w Dreźnie, gdzie przeżył bombardowanie miasta. Po wojnie wrócił do USA i podjął studia antropologiczne na uniwersytecie w Chicago. Jego praca dyplomowa została odrzucona (wiele lat później jednak ją uznano). Pracował w General Electric (1947-1950) w dziale public relation. W 1950 r. zrezygnował z zatrudnienia, osiadł na przylądku Cod i zajął się przede wszystkim pisarstwem. Był nauczycielem angielskiego, pracował w agencji reklamowej, otworzył salon samochodowy firmy SAAB – pierwszy w USA. Powszechne uznanie przyniosło ożywienie kontaktów z uczelniami. Prowadził wykłady i warsztaty literackie na uniwersytetach Iowa i Harvard. Wygłaszał liczne odczyty. Przebywał także w Polsce.

Pisał powieści, opowiadania, eseje i sztuki teatralne. Popularność zyskał pierwszą powieścią „Pianola” (1952) opisującą w sposób satyryczny życie w korporacji. Jego pozycję jako pisarza ugruntowała „Rzeźnia nr 5” (1969), książka nawiązująca do osobistych przeżyć, ukazująca okrucieństwo i bezsens wojny. Początkowo twórczość Vonneguta cechował surrealizm. Później przybrała ona formę groteskowej metafory. Ukazywał amerykańskie społeczeństwo skażone technicyzacją. Podnosił problem odpowiedzialności za losy świata, na który patrzył z pozycji agnostyka, pacyfisty, krytyka ślepego patriotyzmu. Smutek, wynikający z niewiary w sens świata, przyprawiał wisielczym humorem. Był uważany za postmodernistę i pisarza science fiction, cieszył się uznaniem masowego czytelnika i intelektualnych elit.

Na dorobek pisarza składają się m.in. powieści: „Pianola” (1952), „Matka Noc” (1961), „Kocia kotyska” (1963), „Rzeźnia nr 5” (1969), „Śniadanie mistrzów” (1973), „Recydywista” (1979), „Galapagos” (1985), „Sinobrody” (1987).

Adresy internetowe: <http://www.vonnegut.art.pl/ogolne/bio.html>

http://pl.wikipedia.org/wiki/Kurt_Vonnegut

1. BOBRY przed wieprze / Bartek Chaciński // *P r z e k r ó j* . – 2007, nr 16, s. 10-11
2. CYWILIZACJA po przejściach : przewodnik Kurta Vonneguta / Wojciech Hamerski // *Z e s z y t y K a r m e l i t a ń s k i e* . – 2005, nr 2, s. 119-122
3. KOKTAJL postmodernistyczny : o „Rzeźni numer pięć” Kurta Vonneguta / Jerzy Kamionowski // *O p c j e* . – 2000, nr 1, s. 17-21
4. KURT Vonnegut : portret antropologiczny / Wojciech J. Burszta // *K o n t e k s t y* . – 1995, nr 3/4, s. 158-161
Fragm. książki „Czytanie kultury”.

5. KURT Vonnegut wypadł z czasu : po śmierci autora „Rzeźni numer pięć” (1922-2007) / Jolanta Kozak // *T y g . P o w s z .* – 2007, nr 16, s. 22
6. LOSY gorsze od śmierci / Kurt Vonnegut. – Warszawa : „Amber”, 1994. – 270 s. – (Złota Seria. Światowe Wydarzenia Literackie)
7. NAJWIĘKSZY sceptyk Ameryki nie żyje / Monika Małkowska // *R z e c z p o s p o l i t a (W3)*. – 2007, nr 87, s. A11
8. NIECH pana Bóg błogosławi, panie Vonnegut / Wojciech Orliński // *G a z . W y b o r .* – 2007, nr 87, s. 16
9. SZALEŃSTWO świata i przeczucie Boga : uwagi o prozie Kurta Vonneguta i Philipa K. Dicka / Lech Jęczmyk // *F r o n d a .* – 2004, nr 34, s. 104-111
10. ŚWIAT oszalał / Wojciech Orliński. – (Kolekcja „Gazety Wyborczej”) // *G a z . W y b o r .* – 2004, nr 204, s. 13
11. ZBANKRUTOWANY diler Saaba / Krzysztof Andrzejczak // *R z e c z p o s p o l i t a (W3)*. – 2007, nr 104, dod. Plus Rzecz o Książkach, s. III
12. ZDARZA się i tak / Wojciech Józef Burszta // *P o l i t y k a .* – 2007, nr 16, s. 105-106
13. ŻYCIE nie jest przyjemne / Leszek Bugajski // *N e w s w e e k P o l s k a .* – 2007, nr 16, s. 106

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Iwona Kondras
Szkoła Podstawowa
w Bodzynie

ZABAWA W TEATR W MOJEJ PRAKTYCE PEDAGOGICZNEJ Scenariusze

Wstęp

Czemu ma służyć? Jaki powinien być?

Teatr dzieci. Teatr młodzieży

Czy teatr szkolny ma być naśladownictwem teatru zawodowego, a w jego repertuarze powinny się znaleźć „sprawdzone” dramaty? Czy może należy wyzwalając naturalny u dziecka instynkt dramatyczny, tak by przez zabawę rozwijać jego teatralne zainteresowania? Pierwszeństwo dać zakodowanej w zabawie ekspresji dziecka i jego wyobraźni, czy może ważniejsze są pomysły reżysera, który wie wszystko? Liczy się przede wszystkim efekt końcowy pracy, czy proces twórczy, w którym uczestniczy cały zespół?

Te problemy, dyskutowane w ciągu niemal całego XX stulecia, są aktualne i dzisiaj.

Teatr szkolny usiłował służyć zawsze celom wychowawczym¹. Z pewnością jednak nie każdy model teatru pozwala na realizację tych założeń. Nie osiągnie się ich stosując „tresurę teatralną”, gdzie wszechwiedzący nauczyciel dyryguje uczniami nie dbając o myśli swoich aktorów ani o ich wyobraźnię. Kopowanie teatru profesjonalnego, narzucona przez instruktora forma wyrazu – zwalniają członków zespołu od własnych twórczych poszukiwań, ograniczają możliwości twórcze młodych ludzi.

W 1926 roku ukazała się książka Lucjusza Komarnickiego pt. „Teatr szkolny”, w której autor zdecydowanie odrzuca (na podstawie własnej pracy i fachowej literatury) naśladownictwo teatru profesjonalnego i jego repertuaru. Teatr szkolny winien posługiwać się własnymi środkami wyrazu i być w całości samodzielnym dziełem młodzieży. Nie powinien realizować tzw. wielkiego repertuaru. Z pedagogicznego punktu widzenia – jak twierdził Komarnicki – cały proces przygotowawczy w „laboratorium teatralnym” jest ważniejszy niż pokaz

¹ L. Kurdybacha (red.), *Historia wychowania*, Warszawa 1967

H.T. Jakubowski, *Amatorski ruch teatralny, zarys historii do roku 1939*, Warszawa 1975

końcowy². Również inni działacze teatralni okresu dwudziestolecia międzywojennego (Andrzej Cierniak, Zdzisław Kwieciński) byli wyczuleni na sens i istotę teatru amatorskiego. Ich zdaniem teatr szkolny czy dziecięcy należy tworzyć licząc się nieustannie z psychiką dziecka. W zespole powinna panować zasada swobody twórczej. Nikt nikogo nie krępuje. Nawet reżyser – nauczyciel – który czuwa nad całością tylko po to, by utrzymać jej jednolity kształt artystyczny. To zespół, jako całość, obmyśla akcję, szkicuje dialogi, przygotowuje kostiumy³. Niestety, wymienieni tu entuzjaści teatru ekspresji dzieci i młodzieży, a także późniejsi jego zwolennicy – Irena Wojnar i Stefan Szuman – nie zdołali ograniczyć skłonności wychowawców i zespołów szkolnych do naśladownictwa teatru zawodowego⁴. I tak pozostało do dziś. Wystarczy przejrzeć „Scenę” i inne czasopisma ruchu amatorskiego, aby stwierdzić, że problemy, które niepokoiły Komarnickiego, Cierniaka i Kwiecińskiego w dalszym ciągu są aktualne.

Ponad dwadzieścia lat temu wybrałam swoją drogę zawodową, którą, w dużej mierze, związałam z upowszechnianiem i uprzystępnianiem teatru oraz zabawą w teatr w zespołach dziecięcych i młodzieżowych w Śremskim Ośrodku Kultury, a od lat kilku – w szkole podstawowej. Miałam dużo szczęścia, że u progu tej drogi trafiłam na pasjonującą lekturę „Gry dramatyczne. Teatr młodzieży” Lidii Rybotyckiej. Wiele też zawdzięczam pedagogom – pani Zofii Solarzowej i panu Zdzisławowi Dąbrowskiemu.

Poniżej przedstawiam metodę określaną często zamiennie jako „zabawa w teatr”, „drama”, czy „gry dramatyczne”. W pierwszym rozdziale prezentuję krótki rys gier dramatycznych oraz dramę dziś. W kolejnym zastanawiam się czym jest drama. W rozdziale trzecim przedstawiam psychologiczno-pedagogiczne podstawy zabawy w teatr. W dalszej części pracy prezentuję projekty zabawy w teatr, sprawdzone w mojej praktyce pedagogicznej i realizowane wspólnie z mężem. Podaję też propozycje bibliograficzne, z których korzystam od lat.

Rozdział I

Gry dramatyczne – rys historyczny i współczesność

Drama jest sposobem pracy z dzieckiem, który koresponduje z ideą Nowego Wychowania, mającą swe źródło w myśli pedagogicznej J.J. Rousseau i J.H. Pestalozziego, a zapoczątkowaną przez J. Deweya i rozwiniętą przez ta-

² L. Rybotycka, *Gry dramatyczne. Teatr młodzieży*, Warszawa 1976

³ J. Dorman, *Zabawa dzieci w teatr*, Warszawa 1981

⁴ I. Wojnar, *Sztuka jako „podręcznik życia”*, Warszawa 1984

I. Wojnar, *Perspektywy wychowawcze sztuki*, Warszawa 1966

S. Szuman, *O sztuce i wychowaniu estetycznym*, Warszawa 1975

kich pedagogów jak: O. Decroly, W.H. Kilpatrick czy C. Freinet⁵. Zwrócono się „do indywidualnych potrzeb dziecka, jego przeżyć i zainteresowań, ujawniających się najpełniej bądź to w zabawie (co podkreśla Froebel), bądź w działalności typu funkcjonalnego, opartej na kształceniu zmysłów (Montessori i Decroly), czy też w aktywności intelektualnej, związanej ściśle z praktyką i doświadczeniami dziecka (Dewey)”⁶. W tym nurcie pojawia się refleksja pedagogiczna nad teatrem szkolnym, nad jego miejscem w procesie wychowania. Pedagogika polska nie pozostawała tu w tyle. Powstają prace, wspomnianych we wstępie, J. Cierniaka, L. Komarnickiego, Z. Kwiecińskiego.

Za twórcę gier dramatycznych uważa się L. Chancerela, który nawiązując do zabaw i gier, jako naturalnej twórczej aktywności dziecka, mówi o zabawie w teatr, bądź grach dramatycznych. Idee Chancerela podejmuje wielu pedagogów. W Anglii największy rozgłos i wpływ zyskali: P. Slade i B. Way. Dzięki ich pracom, które stają się klasyczne, gry dramatyczne – nazywane przez nich *drama* – znajdują szerokie przyjęcie w szkolnictwie, przede wszystkim krajów anglosaskich, i stają się uznaną metodą wychowawczą. Myśl o wychowawczym znaczeniu teatru szkolnego i o metodzie gier dramatycznych znalazła w ciągu ostatnich pięćdziesięciu lat, również w Polsce, szereg opracowań i została potwierdzona niejednym doświadczeniem. Na tym tle szczególnie wyróżnia się, opisana w publikacjach książkowych, działalność teatralna Jana Dormana, Lidii Rybotyckiej i Małgorzaty Komorowskiej oraz Haliny Machulskiej. Drama znalazła swoje miejsce w ramach programu teorii wychowania estetycznego Ireny Wojnar i Stefana Szumana. Od 1991 roku ukazuje się kwartalnik „Drama”. Wydaje się jednak, że miejsce gier dramatycznych w procesie wychowawczym jest ciągle jeszcze marginesowe, a istniejące teatry szkolne mają najczęściej charakter tradycyjny⁷.

Rozdział II

Czym jest drama?

Aby wyjaśnić czym jest drama, trzeba ją przeciwstawić wyobrażeniu o tradycyjnym teatrze szkolnym, pomyślanym jako naśladownictwo teatru zawodowego. Repertuar, w takim przypadku, dobiera się spośród sztuk granych w „prawdziwym” teatrze. Na aktorów wybiera się zwykle dzieci i młodzież najzdolniejszą, poucza o sposobie zagrania powierzonej roli, często demonstruje się środki wyrazu, żądając naśladownictwa. Wreszcie „wciska się” wykonaw-

⁵ L. Kurdybacha, op. cit.

⁶ W. Pielasińska, *Pedagogiczna problematyka ekspresji na przykładzie amatorskiego teatru studenckiego*, Wrocław 1970, s. 38.

⁷ K. Pankowska, *Edukacja przez dramę*, Warszawa 1997

ców w kostiumy wypożyczone z teatru, a scenę zabudowuje dekoracjami, żeby było „tak samo jak w teatrze”⁸.

Dziecko w tej narzuconej roli staje się kimś innym, zatracając własną osobowość. Metody pracy tradycyjnego teatru szkolnego związane są z modelem pracy, w którym kładzie się nacisk bardziej na popis i efekt, na przekazanie gotowych wzorców, niż na poszukiwania i kształtowanie człowieka twórczego. Spektakle dziecięce, wzorowane na teatrze dorosłych, są często rażąco sztuczne, bowiem trudno w tym wieku o sprawność aktorską. Inaczej jest w grach dramatycznych. Tutaj nauczyciel dramy nie ingeruje bezpośrednio w grę młodych ludzi przez udzielanie poleceń reżyserskich. Może jedynie przygotować teren zabawy, dyskretnie sugerując kierunek działań, pozwalać dzieciom na realizowanie własnych pomysłów i rozwiązań. Nie jest ważny efekt końcowy w postaci przedstawienia, ale efekty uzyskiwane na każdym kolejnym spotkaniu. „Zabawy dzieci nie są widowiskiem dla publiczności – pisze Stefan Szuman – a naiwna, samorodna – bardzo ważna i kształcąca estetycznie zabawa tematyczna dzieci nie powinna, pod żadnym pozorem, stać się pokazem i popisem teatralnym. W momencie, kiedy dziecko zaczyna grać dla publiczności, zabawa taka dla niego samego może stać się niebezpieczna. Gdy zaczyna popisować się swoją grą aktorską rodzi się i bujnie rozkrzewia ujemny dyletantyzm” – ostrzega Stefan Szuman⁹. Jednak w pracy ze starszymi dziećmi czy młodzieżą zabawa w teatr może niekiedy doprowadzić do wykreowania przedstawienia, jak to ma miejsce w szkołach angielskich¹⁰. W ramach takich spotkań powstają spektakle żywe i ważne dla dziewcząt i chłopców, dotyczące ich własnych spraw, prezentujące ich postawy. Dorosli widzowie mogą wejść w akcję, próbując razem z dziećmi rozwiązywać trudne problemy. W dramie nie ma podziału na widzów i aktorów. Wszyscy uczestnicy zabawy w teatr są zjednoczeni we wspólnej akcji, nawet jeśli pracują odmiennymi środkami. Natomiast prezentacja efektów pracy ma jedynie wzbogacić efekt działania. Gry dramatyczne nie są aktorstwem, chociaż odwołują się do umiejętności grania ról. Aktorstwo wymaga talentu czy choćby wyuczonyj sprawności technicznej. Drama jest dla wszystkich. Samo zgłoszenie się dziecka do zespołu zabaw teatralnych jest wystarczającym argumentem za jego przyjęciem. Żadna selekcja nie ma uzasadnienia. Jedynym warunkiem udziału w grach dramatycznych jest emocjonalne wczucie się w rolę. „Nie chodzi tu bowiem o rozwinięcie sztuki dramatycznej, ale o rozwój człowieka”¹¹. Uczestnik nie gra kogoś, lecz jest sobą

⁸ S. Ilkowski, *Vademecum teatru amatorskiego*, Warszawa 1967

⁹ S. Szuman, op. cit., s. 50

¹⁰ L. Rybotycka, op. cit.

¹¹ B. Way *Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży*, WSiP Warszawa 1995, s. 86

w nowych, nie zawsze doświadczanych na co dzień sytuacjach. „Drama polega na stwarzaniu sytuacji, zarysowaniu problemów i próbie rozwiązywania ich przez aktywne wchodzenie w role”¹². W tak rozumianej zabawie w teatr ważną sprawą jest określenie roli i kompetencji nauczyciela. Powinien on traktować uczestników jak autentycznych partnerów. Musi też umieć wytworzyć w grupie atmosferę przyjaźni, bezpieczeństwa i zaufania, w której wspólne działanie wiąże się z poczuciem współodpowiedzialności.

Każdy człowiek kryje w sobie różnorodne uzdolnienia, indywidualne pomysły. Uczestnictwo w grach dramatycznych może być okazją do ich ujawnienia. „Wychowanek inspirowany przez wychowawcę w sposób właściwy jest nie tylko aktywny, ale i twórczy. Wystarczy stworzyć takie sytuacje, aby dzieci miały okazję wyzwolić tkwiące w nich siły twórcze”¹³.

Rozdział III

Psychologiczno-pedagogiczne podstawy zabawy w teatr

Istota gier dramatycznych wiąże się ściśle z takimi pojęciami jak wyobraźnia i ekspresja twórcza oraz zabawa.

Wyobraźnia

Niewielu autorów podejmuje pedagogiczną problematykę wyobraźni, szczególnie w kontekście praktycznego kształcenia wyobraźni uczniów.

Powszechnie uznaje się, że podstawową funkcją szkoły jest przekazywanie uczniowi określonej wiedzy i wykształcenie podstawowych sprawności. Natomiast jeśli chodzi o wyobraźnię, mało kto zdaje sobie sprawę, jak ważnym i podstawowym zadaniem powinno być jej kształcenie.

„Wyobraźnia jest jak słońce, jak gwiazda. Jeśli człowiek wyobrazi sobie ogień, powstanie ogień, jeśli wojnę, będzie wojna... Wyobraźnia jest najważniejsza. Śmiała wyobraźnia może dokonać każdej rzeczy” – pisał średnio-wieczny lekarz i alchemik Paracelsus¹⁴. Wyobraźnia jest jedyną drogą do szeroko rozumianej twórczości i powinna wejść do najważniejszych zadań pedagogicznych szkoły. Rozumiał to już J. Dewey, który twierdził, że szkoła nie może ograniczać się tylko do przekazywania wiadomości. Winna ona pobudzać ciekawość badawczą ucznia i wyzwalać jego dyspozycje twórcze. J. Dewey napisał: „Pozwólmy zagrać ideę, a stanie się realna”¹⁵. Dzięki grom dramatycznym dziecko osiąga poczucie wolności w realizowaniu własnych pomysłów,

¹² K. Pankowska, op. cit., s. 30

¹³ J. Dorman, op. cit., s. 41

¹⁴ K. Pankowska, op. cit., s. 23

¹⁵ B. Way, op. cit., s. 7

uruchamia intuicję i wyobraźnię, dochodzi do odkryć, które przyspieszają jego psychiczne dojrzewanie. Nie każdy jednak ma szansę rozwijać wyobraźnię i korzystać z niej w ciągu całego życia. Dla wielu nieskrępowana niczym wyobraźnia kończy się w okresie dzieciństwa. „Zduszenie w zarodku wyobraźni to jeden z największych grzechów jakie może popełnić nauczyciel” pisze K. Pankowska. „Człowiek składa się z ciała, umysłu i wyobraźni – powiedział J. Mansfield – jego ciało jest niedoskonałe, jego umysł zawodny, ale jego wyobraźnia uczyniła go znakomitym”¹⁶.

Ekspresja twórcza

W bezpośrednim związku z wyobraźnią pozostaje ekspresja twórcza. „Ich wzajemna zależność polega głównie na tym, że wyobraźnia kształtuje się i rozwija w procesie działalności twórczej”¹⁷. Ekspresja artystyczna dziecka może zaspokoić wiele jego potrzeb psychicznych niezależnie od podstawowej, którą jest chęć komunikowania się z otoczeniem. Może wyrównać niedosyt uczuciowy, stać się ucieczką przed trudnościami, pozwalając zrealizować marzenia, może też uwolnić od jakiegoś silnego napięcia emocjonalnego. Dyspozycje twórcze, podobnie jak wyobraźnia, mogą i powinny być rozwijane. Istnieją badania naukowe wykazujące wysoką efektywność kształcenia uzdolnień twórczych dziecka (testy J. Guilforda, badania W. Lowenfelda). Postawa twórcza prowadzi bezpośrednio do twórczości, która jest niezbędnym środkiem zmian w każdej niemal dziedzinie życia. Wynika z tego wniosek o konieczności zwrócenia większej uwagi na kształcenie dyspozycji twórczych człowieka¹⁸.

Zabawa

Od dawna zauważa się walory edukacyjne zabawy. Już Platon pisał: „Nie zadawaj dzieciom gwałtu nauczaniem – tylko niech się tym bawią; wtedy też łatwiej potrafisz dostrzec, do czego każdy zdolny jest z natury”¹⁹. Zabawa pełni wiele funkcji. Przede wszystkim ułatwia dziecku wchodzenie w życie społeczne i poznanie rzeczywistości. Mówi o tym w swoich „Listach o wychowaniu” Halina Semenowicz: „Dziecko panuje niepodzielnie w swoim świecie fantazji, rozdając role i spełniając je samo. W ciągu kilku minut może być na zmianę krasnoludkiem, koniem, pociągami, ptaszkiem czy królewiczem. Poprzez te zabawy, najczęściej połączone z bardzo poetycką wypowiedzią słowną, mówioną lub śpiewaną – dziecko szuka swego miejsca w świecie, szuka odpowiedzi na mnóstwo pytań, na które głośno myśląc samo sobie odpowiada, wnosząc coraz to nowe

¹⁶ K. Pankowska, op. cit., s. 24

¹⁷ H. Semenowicz, *Chleb i róże. Listy o wychowaniu*, Warszawa 1978, s. 156

¹⁸ H. Read, *Wychowanie przez sztukę*, Wrocław 1976

¹⁹ J. Dorman, op. cit., s. 3

poprawki do swej wiedzy o ludziach, zjawiskach i przedmiotach, które są w jego zasięgu²⁰. Teatr wieku szkolnego powinien być kontynuacją tych „teatralnych” zabaw dziecięcych. Powinien dawać właściwe ujęcie potrzebie zabawy i stopniowo rozwijać aktywność i ekspresję, którą obserwujemy w zabawach dzieci, a która nie powinna zanikać w okresie dojrzewania i dojrzałości, a tylko przybierać inny charakter. J. Huizinga w swej książce o zabawie jako źródle kultury pisze: „Zabawa upiększa życie, uzupełnia je i w tej mierze jest niezbędna. Niezbędna jako funkcja biologiczna dla poszczególnych osób i niezbędna dla społeczeństwa z uwagi na zawarty w niej sens, ze względu na swoje znaczenie, na wartość wyrazu i z uwagi na związki duchowe i społeczne, które tworzy”²¹.

Rozdział IV

Zabawa w teatr – scenariusze

1. PRZEPROWADZKA SMOKA

Dziać się to mogło dawno, dawno temu, za siedmioma górami i rzekami, w jakiejś baśniowej krainie, w czasach gdy na świecie było mnóstwo smoków. Działo się natomiast niedawno, bo kilka lat temu, w Śremie. A zdarzyć się może w każdym mieście, miasteczku i wsi, w dowolnym czasie.

A było to tak. Kiedy przy Śremskim Ośrodku Kultury powstała pracownia politechniczna, jej uczestnicy – młodzież pracująca – zapragnęli wziąć udział w jakimś plenerowym widowisku, podczas którego mogliby wykorzystać własne umiejętności politechniczne, plastyczne i teatralne. Po kilku dyskusjach (uczestniczyli w nich również pracownicy ośrodka) zrodził się pomysł skonstruowania wielkiego SMOKA, którego po ulicach miasta oprowadziłyby dzieci (stąd nazwa akcji PRZEPROWADZKA SMOKA). Każde z nich zapewne chciałoby stanąć oko w oko z olbrzymem, porozmawiać z nim, oprowadzić go po mieście, poić i karmić. Miała to być dla nich niespodzianka, a za najlepszy moment jej ujawnienia uznaliśmy 1 czerwca – Dzień Dziecka.

Był już kwiecień, toteż czasu na realizację pomysłu nie zostało zbyt dużo. Uznaliśmy, że do budowy SMOKA może się przydać wszystko. Gromadziliśmy więc podwozia dziecięcych wózków, deski, listwy, kolorowe materiały, stare fi-rany, farby, styropian. Spotykaliśmy się kilka razy w tygodniu, najczęściej w wolne soboty i niedziele. Udział w budowie SMOKA brały także rodziny członków grupy politechnicznej i pracownicy ośrodka kultury. Z braku odpowiedniego pomieszczenia większość prac wykonywaliśmy na tarasie, a więc na

²⁰ H. Semenowicz, op. cit., s. 165

²¹ J. Huizinga, *Homo ludens. Zabawa jako źródło kultury*, Warszawa 1967, s. 22

wolnym powietrzu. Z dnia na dzień SMOK nabierał kształtów i „rasowego” wyglądu. Wspólne dzieło jednoczyło wszystkich. Każdy z łatwością mógł rozpoznać „swoją” (przyszytą) łatę, pomalowaną część skóry, czy też rozwiązanie techniczne, dzięki któremu SMOK mógł się poruszać. Choć SMOK „stwarzany” był w największej tajemnicy, to i tak nie udało się jej do końca zachować. Zarówno dzieci, jak i rodzice zaczęli coś podejrzewać, kiedy zatrzymując się przy ośrodku kultury spoglądali w górę na taras. A tam, niekiedy nawet wieczorem, przy świetle lamp, krzżeli się twórcy SMOKA. Równoległe powstawał scenariusz widowiska.

Z końcem maja gruchnęła w Śremie wieść, że pierwszego czerwca przyłeci SMOK. Oczywiście SMOK uprzedził o tym wszystkie dzieci, informując je gdzie mają się spotkać i jak ubrać, a także co będą robić. Uczynił to rozsyłając do szkół i przedszkoli atrakcyjne telegramy.

W umówionym miejscu (plac za Śremskim Ośrodkiem Kultury) i czasie zaczęły zjawiać się grupy dzieci. Łatwo mogły tam trafić, gdyż droga do „smoczey jamy” była oznakowana. Przychodziły oczywiście poprzebierane, ponieważ SMOK tego sobie życzył. Na spotkanie z przybyszem ze Smokolandii przybyli nawet werbliści z jakiejś szkoły i przedszkolaki z piszczałkami, tudzież bębenkami. Rodzice z niedowierzaniem patrzyli na wysokiego – prawie trzymetrowego, i długiego, około siedmiu metrów, SMOKA. Tatusiowie nie przepuścili okazji, robiąc swoim pociechom pamiątkowe zdjęcia z dziwnym stworem w tle. Ale SMOK spał.

Budzenie SMOKA

Nie było to sprawą trudną. Tłum rozbawionych dzieciaków łatwo obudził śpiącego SMOKA. Usłyszano wtedy jego zaspany głos. SMOK przywitał się ze wszystkimi i poprosił o pokazanie miasta.

Przeprowadzka SMOKA

Korowód przebierańców wyruszył ze SMOKIEM na zwiedzanie miasta. Dla pełnego bezpieczeństwa „pilotowała” go policja. Frajdy było wiele, zatrzymywały się samochody dając pierwszeństwo niecodziennemu gościowi. Do korowodu przyłączali się wracający z pracy rodzice, a w oknach budynków mieszkalnych i zakładów pracy pojawiali się ludzie, pozdrawiając przebierańców. Dzieci skandowały „bum, bum, bum, zwolujemy tłum, sprawa ważna jest szalenie, zwolujemy zgromadzenie”. W ciekawszych punktach miasta korowód zatrzymywał się. Przewodnik opowiadał wówczas ciekawostki z historii miasta, a dzieci je uzupełniały. SMOK nie ukrywał swojego zadowolenia. W wesołym, zabawowym nastroju dotarli wszyscy do Amfiteatru w Parku Miejskim Tu odbywał się dalszy ciąg smoczey imprezy.

Konkurs na imię dla SMOKA

Po przybyciu do Amfiteatru SMOK zaczął opowiadać o sobie, zapoznając dzieci z obyczajami panującymi w Smokolandii. Wyjaśnił, że nie jest strasznym potworem, lecz grzecznym, miłym SMOKIEM. Kiedy dzieci zapytały go o imię, posmutniał, a nawet się rozplakał, bo nie miał żadnego. Chętnych do nazwania SMOKA było wielu. Dzieci pisały propozycje na karteczkach, a potem wraz ze SMOKIEM wybrały najsympatyczniejsze: DZIECIOLUBEK.

Rewia przebierańców

Po uzyskaniu imienia SMOK zażyczył sobie, aby dzieci pokazały mu swoje stroje. Odbył się więc pokaz mody, komentowany na gorąco przez Dzieciolubka. Najzabawniejsze kostiumy nagradzano brawami. Pokaz zakończył się wspólnym tańcem.

Konkurs na portret SMOKA

Na przygotowanych sztalugach z dużymi arkuszami kartonu dzieci malowały portret SMOKA. Robiły to z wielkim sercem. Każde starało się namalować najpiękniejszego SMOKA i wszystkie portrety bardzo się Dzieciolubkowi podobały.

Konkurs na smoczą zupę

Każde dziecko ma swoje ulubione potrawy. Co wszakże jedzą smoki? Dzieciolubek bardzo lubi zupę smoczą, ale nie wie jak się ją gotuje. Dzieci pisały więc na karteczkach przepisy na smoczą zupę, a SMOK wybrał jeden z nich.

Gotowanie smoczej zupy

Aby ugotować zupę dla SMOKA trzeba jednak mieć olbrzymie garnki, wiele przypraw (siano, liście, szyszki) i dużo wody. Garnek i inne duże naczynia były na miejscu, ale o składniki musiały postarać się dzieci. Kiedy przyniosły już wszystkie, można było przyrządzić danie. A ile było przy tym krojenia liści i trawy, dolewania wody, solenia, smakowania... Gotowanie zupy zamieniło się w autentyczne przedstawienie teatralne, rozbudowywane przez kolejne sceny np. zakładanie śliniaka SMOKOWI, karmienie SMOKA, zmywanie naczyń.

Choroba SMOKA

Podczas zabawy SMOK poczuł się niedobrze. Silny kaszel wskazywał na przeziębienie. Dzieci zmierzyły temperaturę i wezwały telefonicznie lekarza z Pogotowia Ratunkowego. Oczywiście lekarz i pielęgniarka przyjechali. SMOK został zbadany, a potem podano mu lekarstwa, które lekarz przywiózł w wielkich butlach (gąsiory). Wypisał też receptę: „syrop, szalik, łóżko”.

Szycie szalika dla SMOKA

Z małych skrawków materiału dzieci zaczęły szyć szalik dla SMOKA. Robiły to w kilku grupach, a najdłuższym owinęły szyję Dzieciolubka. A żeby poczuł się jeszcze lepiej, napiły go syropem z gąsiora.

Gaszenie pragnienia SMOKA

Po zażyciu lekarstwa SMOK wyzdrowiał, ale bardzo chciało mu się pić. Jedno, drugie czy trzecie wiadro wody nie wystarczyło. Cóż zrobić w takiej sytuacji? Na pewno pomoże Straż Pożarna. Zatelefonowaliśmy więc do komendanta. I rzeczywiście, po kilku minutach przyjechał prawdziwy wóz strażacki. Strażacy ustawili brezentowy pojemnik i napełnili go wodą. Nareszcie Dzieciolubek mógł ugasić swoje pragnienie. SMOK odzyskał w pełni siły, więc zaprosił dzieci do zabawy. Wszyscy tańczyli, a przygrywał im zespół muzyczny. Po kilkunastu minutach wspólnej zabawy Dzieciolubek poprosił o odpoczynek. Obiecał dzieciom, że na pewno jeszcze się spotkają.

Tak zakończyła się PRZEPROWADZKA SMOKA. Sympatyczny gad dotrzymał obietnicy i spotkał się z dziećmi jeszcze kilka razy. Odwiedzał je na nowym osiedlu mieszkaniowym, gdzie na parkingu urządził im wspaniałą zabawę, był honorowym gościem w jednym z przedszkoli na zakończenie roku, pływał po Warcie podczas „wianków”.

Nie był to SMOK o żelaznym zdrowiu. Nie odfrunął do Smokolandii, lecz pozostał na tarasie Śremskiego Ośrodka Kultury. Przedszkolaki przychodziły go odwiedzać. Nie przetrzymał jednak zimy. Deszcze, śnieg i mróz dokonały zniszczenia. Gdy go demontowaliśmy – smutno nam było – bo dzięki niemu przeżyliśmy wspaniałe chwile wspólnej pracy i zabawy w teatrze.

2. AKADEMIA CZAROWNICY HUANITY

*„Nie lekceważcie fantazji!
Bez fantazji nie może powstać nic wielkiego.”*
Pan Kleks

Zaczęło się zwyczajnie. Trzydzieścioro dzieci pojechało na wycieczkę autokarową do Poznania (42 km od Śremu) by obejrzeć „Akademię Pana Kleksa”. Wracaliśmy oczarowani filmem. I wtedy zdarzyło się coś niezwykłego. Profesor Kleks znany ze swej energii kleksycznej polecił mi telepatycznie założyć filię swojej akademii. Uczelnia miałaby nosić nazwę AKADEMIA CZAROWNICY HUANITY. Poinformowałam dzieci o tym niesamowitym wydarzeniu jeszcze w autobusie. Z entuzjazmem zgodziły się zostać uczniami nowej szkoły (może również na skutek telepatycznych oddziaływań Pana Kleksa).

Utworzenie AKADEMII

W dwa tygodnie później wysłałam zaproszenia na pierwsze lekcje. Zajęcia odbywać się miały w pięknym, starym budynku Śremskiego Ośrodka Kultury. Długo trwały przygotowania, by ten dom mógł służyć AKADEMII. Miało być bajkowo i fantastycznie. Nie dysponując jednak energią kleksyczną musiałam zwrócić się o pomoc do młodzieży z kółka teatralnego i politechnicznego. Wspólnie zamieniliśmy wszystkie pomieszczenia ośrodka kultury na pracowni-magazyny.

Wnętrza różniły się nastrojem dzięki odmiennym dekoracjom i oświetleniu, a na drzwiach umieszczone zostały nazwy pracowni. „Magazyn pięknych wierszy” ukrył się w kącie strychu za labiryntem stworzonym z materiału podwieszanego pod sufitem. Główną ozdobę „Jadalni” stanowiły ogromne portrety Pana Kleksa rozwieszane na ścianach, a w dzbanach ze szkła, ustawionych na stołach przykrytych obrusami, żółciły się gałązki forsycji. W „Magazynie bajek”, książki zamiast stać grzecznie na półkach – „frwały” w powietrzu (przy pomocy żytki). Z różnej wielkości trąb, trąbek i trąbeczek „wypadały” grona bombek choinkowych podświetlone reflektorami. Okna „Malarni” – werandy mieniły się barwnym światłem dzięki witrażom z kolorowych bibulek. „Gabinet marzeń” oświetlała tylko jedna świeca. W „Magazynie tajemnic” udrapowany materiał stanowił tło dla dużych, przezroczystych naczyń z wodą barwioną różnymi kolorami, a nastrój tajemniczości potęgowały stroje teatralne umieszczone pod sufitem i na ścianach, podświetlone żarówkami choinkowymi. Dekoracją „tarasu balowego” zajęła się sama „Pani Natura”, rozwijając listki na drzewach i krzewach gęsto otaczających taras. Gdy wszystkie pomieszczenia zostały przygotowane, mury ośrodka kultury ozdobiła tablica z napisem:

„AKADEMIA CZAROWNICY HUANITY”.

Pierwszy dzień w AKADEMII

HUANITA, ubrana w strój organizacyjny czarownic, wita dzieci już na progu AKADEMII. Jednak drzwi wejściowe są zamknięte. Wstępu broni ogromna pieczęć wisząca na kolorowych tasiemkach. A tajemnicę jak wejść do AKADEMII kryje duża koperta wetknięta między drzwi. Wypowiedziana przez dzieci wyliczanka wskazuje osobę, która wyjmie z koperty list od Strażnika Baśni. List ten wyjaśnia, iż złamać pieczęć i wejść do środka można dopiero po odśpiewaniu hymnu Akademii Pana Kleksa. Dzieci zaśpiewały – tak jak sobie tego życzył Strażnik Baśni – „Na wyspach Bergamutach”. I już można przekroczyć progi AKADEMII.

Lekcje

Drugi list Strażnika Baśni ujawnia następną tajemnicę: w AKADEMII nie ma stałego planu lekcji, ich kolejność wyznacza „kolo szczęścia”. Różnokolo-

rowe pola na tarczy odpowiadają kolorom pieczęci na drzwiach do poszczególnych pracowni. Rzuty lotką układają zatem plan lekcji w AKADEMII CZAROWNICY HUANITY.

W „Malarni” dzieci domalowują do kolorowych kleksów, na przygotowanych kartach papieru wszystko co im dyktuje wyobraźnia.

Na „Tarasie balowym” CZAROWNICA HUANITA uczy dzieci ulubionego tańca Pana Kleksa: Kleks-dance.

Wchodzenie do „Gabinetu marzeń” i sadwienie się na wykładzinie rozłożonej w całym pomieszczeniu, odbywa się w ciemności. Dopiero gdy wszyscy już usiądą CZAROWNICA zapala świecę. Teraz jest chwila czasu, by zastanowić się nad swoim największym marzeniem. Oczywiście w milczeniu i z zamkniętymi oczami. Po zdmuchnięciu świecy dzieci ujawniają swoje marzenia. Wypowiedane głośno na pewno się spełnią.

Na drzwiach do „Magazynu pięknych wierszy” znajdujemy trzeci list Strażnika Baśni. Otrzymujemy pozwolenie na złamanie pieczęci i wejście do środka pod warunkiem nauczenia się wiersza:

I-

dzie

wąż

wąs-

ką

dróż-

ką

nie

po-

ru-

sza

žad-

ną

nóż-

ką

po-

ru-

szął-

by,

gdy-

by

mógł

lecz

wąż

prze-
cież
nie ma
nóg.

Nauka trwa krótko. Teraz wchodzimy gęsiego przez labirynt wypowiadając głośno „magiczny” wiersz. Gdy już wszyscy znajdują się w magazynie, siadamy na wykładzinie i kolejno mówimy swoje ulubione wiersze. Kto chce odczytuje wiersze z kartek, których jest tutaj pełno. Potem idziemy dalej.

Na rozsuwanych drzwiach prowadzących do „Jadalni” nie ma pieczęci, jest tylko zawiązana duża kokarda. Uczniowie sami decydują, kiedy ją rozwiązać. Przygotowane w „Jadalni” soki warzywne i chrupki wzmacniają siły przed kolejnymi lekcjami.

Wszystkie książki z „Magazynu bajek” chciałyby, abyśmy je poznali. Jednak na jednej lekcji czytamy tylko jedną bajkę. O tym, którą z nich spotka szczęśliwy los – decyduje dziecięca wylizanka.

A w „Magazynie przygód” stoi czarny fortepian i nie ma ani jednej przygody. Ktoś kiedyś grał na tym fortepianie, ale kim był, jak wyglądał, jakim był człowiekiem? O co byś go zapytał, gdyby był teraz z nami? Kilka muzycznych akordów i rozpoczyna się opowiadanie dzieci o wyobrażonej postaci.

„Gabinet tajemnic” okryty jest mgłą tajemnicy, przynajmniej na pierwszej lekcji. CZAROWNICA HUANITA przedstawia program sztuk czarodziejskich. Kolejne lekcje wyjaśnia uczniom m.in. jak to się dzieje, że – po przejściu przez magiczną rurkę – węzełek ze sznurka znika, a szkianki wiszą na gazecie.

Odwiedziny Pana Kleksa

Łosem AKADEMII CZAROWNICY HUANITY bardzo interesował się profesor Ambroży Kleks, który jak wiadomo był głównym sprawcą jej powstania. Nikogo więc nie zdziwiła jego wizyta. Przyjechał na białym rowerze pod kolorowym parasolem. Obejrzał wszystkie pracownie i uczestniczył w kilku lekcjach. A w „Jadalni” przeprowadził lekcję gotowania różnych zup. Podstawowym produktem była oranżada w pięciu dużych szklanych naczyniach. Wykorzystując swoją energię Pan Kleks na życzenie uczniów błyskawicznie zmienił oranżadę w zupy: pomarańczową, miętową, malinową, niezapominajkową i słonecznikową (zwykli śmiertelnicy mogą to zrobić przy pomocy kolorowych barwników spożywczych). Znakomity gość z zadowoleniem obserwował jak zupa za sprawą dzieci znikająca z głębokich talerzy. Wszyscy degustatorzy zgodnym chórem orzekli, że już zawsze chcą jeść tylko takie zupy!

Wyprawy uczniów AKADEMII CZAROWNICY HUANITY do innych bajek

Uczniowie AKADEMII uczestniczą we wszystkich ważnych wydarzeniach, które mają miejsce w ich miejscowości. Jednym z nich było przybycie do miasta wielkiego Smoka. Wśród tłumu oprowadzającego go po mieście znalazły się również dzieci z AKADEMII. A gdy Smok zachorował, CZAROWNICA HUANITA osobiście podawała mu lekarstwa.

Zakończenie roku akademickiego

Odbyło się cno w plenerze przy okazji święta miasta (Dni Śremu). Na centralny plac przybyła z AKADEMII barwna zakłada. Na tak ważnej uroczystości nie mogło też zabraknąć profesora Kleksa, który trasę pochodu przejechał na rowerze. Prowadziła orkiestra dęta a orszakowi przebierańców towarzyszyły dźwięki piosenki „Witajcie w naszej bajce”. Profesor Kleks przygotował kolorową zupę – tym razem dla około dwustu dzieci. CZAROWNICA HUANITA swoją miotłą pasowała uczniów AKADEMII na absolwentów, a wyróżniającym się Pan Kleks przyklejał piegi. Cała uroczystość zakończyła się zabawą taneczną przy muzyce z „Akademii Pana Kleksa”.

3. KOSMICZNA PODROŻ

KOSMICZNA PODROŻ to wspólny projekt dwóch placówek kulturalnych z różnych środowisk (miasto i wieś). Wskazane więc jest, aby jego realizacja odbyła się w dwóch edycjach – jedna w środowisku miejskim, druga w wiejskim. Impreza adresowana jest do młodszych nastolatków w wieku 10-12 lat. Jej celem jest rozbudzanie zainteresowań dzieci wiedzą z zakresu astronomii oraz wzbogacanie form i metod pracy z dziećmi o kształcącą zabawę w teatr. Przygotowania należy rozpocząć od podzielenia zadań między organizatorów. Następnie każdy z nich urządza w swoim środowisku spotkanie z uczestnikami imprezy, podczas którego przekazuje ogólne wskazówki dotyczące imprezy. Grupy wybierają sobie nazwę (np. Marsjanie, Wenusjanie), omawia się sposoby wykonania kostiumów. Ważnym etapem przygotowań jest dekoracja pomieszczeń, w których impreza będzie się odbywała. Salka projekcyjna powinna być urządzona w taki sposób, by przypominała kabinę statku kosmicznego. Stąd więc monitory, ekrany i rzutnik wykorzystywane do projekcji barwnych przezroczy (planeta układu słonecznego, statki kosmiczne itp.). Drugie pomieszczenie to przestrzeń kosmiczna. Tu odbywać się będzie turniejowa część zabawy.

Do zrobienia dekoracji przydadzą się wielkie kartony, folia aluminiowa, folia przezroczysta, kolorowe materiały, papiery itp. Zostaną z nich wykonane rekwizyty i kosmiczne postacie. Mogą to być na przykład: zabawne Ufoludki wykonane z ceraty, rur igielitowych, baloników i kolorowych papierków. W rogach

sali siedzą w astronautycznych pozach piloci statków kosmicznych (wykonani z folii, wypchani papierami i pomalowani). Pod sufitem, obok Ufoludków, „latać” mogą różne kosmiczne stwory, którym ostateczny wygląd nada wyobraźnia dekoratorów. W jakimś miejscu powinien znaleźć się olbrzymi Ufon. Będzie on spełniał rolę nie tylko dekoracyjną, wykorzystany zostanie także do efektownego oświetlenia sali. W jego oczach można zainstalować migające żaróweczki. Uwaga: postaci nie musi być wiele, za to powinny być one duże i efektowne.

Wyruszamy w KOSMICZNĄ PODRÓŻ

Zabawa rozpoczyna się w sali projekcyjnej – kabinie statku kosmicznego. Przybysze z Kosmosu, a więc uczestnicy, siadają na podłodze. Gaśnie światło, a na monitorach statku ukazują się kolorowe przezrocza o tematyce astronautycznej. Pokazujemy dzieciom, w kolejności, planety Układu Słonecznego. Ta kształcąca część zabawy powinna trwać około 20 minut i kończyć się projekcją przezroczy o Ziemi – piękne krajobrazy, dzieci, ludzie, dorośli, zwierzęta. Po skończonej projekcji, prowadzący spotkanie (również przebrani) zapraszają przybyszów z innych planet do wyjścia w przestrzeń kosmiczną.

Gasną światła i otwierają się drzwi prowadzące w Kosmos. Pierwszym wrażeniem dzieci „wchodzących” w Kosmos powinno być uczucie chłodu (przed imprezą dobrze wietrzmy pomieszczenie) i ciemność. Za chwilę zaświecą się oczy gigantycznego Ufona, a potem usłyszymy jego zniekształcony głos. Mrugający Ufon serdecznie wita i zaprasza do wspólnej kosmicznej zabawy. Dzieci pozostają przez kilka minut same, błądzą w Kosmosie i odkrywają kosmiczne postacie. Rozlega się muzyka kosmiczna, zapalają się reflektory, przybywają członkowie międzyplanetarnej jury. Za dziesięć sekund zjawi się mieszkaniec Saturna. Wszyscy głośno odliczają czas, a po wypowiedzeniu „zero” słychać warkot pojazdu kosmicznego i zjawia się mieszkaniec Saturna. W podobny sposób przybywają na imprezę Pan Twardowski (może przy pianiu koguta) i mieszkaniec Ziemi.

Po zjawieniu się wszystkich rozpoczyna się wielki kosmiczny turniej, podczas którego przedstawiciele dwóch planet próbują swoich sił w różnych kosmicznych konkurencjach.

Konkurencje:

- próba nawigacji – trzeba tak uderzyć rakieta w lotkę, aby przeleciała przez zawieszoną obręcz
- test dla dowódców statków kosmicznych (np.: rozpoznać na podstawie fotografii planetę, wymienić kolejność planet w Układzie Słonecznym, odszukać za pomocą punktowego reflektora opisany przedmiot w sali)
- taniec kosmiczny – jury międzyplanetarne ocenia najzabawniejszy

- sprawność w stanie nieważkości – bez użycia rąk zjeść wiszący na nitce kosmiczny owoc (jabłko)
- drużynowy konkurs na portret Marsjanki i Wenusjanki
- sprawdzanie refleksu i orientacji (z wykorzystaniem gier komputerowych)
- quiz astronomiczny

Proponowane konkurencje można dowolnie rozszerzać i modyfikować w zależności od wieku dzieci. Wszystkie konkursy przeplatane są tańcami i zabawami. Do tańca gra muzyczny zespół kosmiczny lub słuchamy muzyki mechanicznej. Dodatkową atrakcją stać się może, na przykład, pokaz mody kosmicznej, który jest doskonałą okazją do popisania się fantazją w projektowaniu strojów dla istot zamieszkujących odległe przestrzenie kosmiczne. Podczas kosmicznej podróży wielki Ufon może rozdawać uczestnikom lotu kosmiczne podarunki, częstować specyficznymi kosmicznymi wiktualiami oraz poić kosmicznymi płynami.

Spotkanie to powinno rozwijać wyobraźnię dzieci, która zarówno podczas przygotowywania zabawy, jak również w czasie jej trwania, nie może być niczym ograniczona.

4. WARSZTATY ARTYSTYCZNO-JĘZYKOWE

Grodzewo to niewielka wioska oddalona od Śremu o około 10 kilometrów, w której znajduje się baza harcerska Hufca ZHP Śrem.

Od 1998 roku podczas letnich wakacji prowadzimy tam, razem z mężem, 10-dniowe warsztaty artystyczno-językowe dla dzieci, podczas których oprócz nauki języka angielskiego zapewniamy atrakcyjne zabawy z różnych dziedzin sztuki.

Ważne miejsce w tej działalności zajmuje zabawa w teatr. W ciągu kilku dni warsztatów, w zabawowej atmosferze, równolegle powstaje scenariusz „przedstawienia”, z kartonów i przypadkowo znalezionych przedmiotów wykonywane są dekoracje, a z przywiezionych przez dzieci materiałów i starych ubrań szyte są przebrania. W warsztatach uczestniczy około 20 dzieci w wieku od 8 do 12 lat i wszystkie biorą udział w przygotowaniach oraz prezentacji powstałego „dzieła” – co ma miejsce w ostatni dzień warsztatów w obecności rodziców.

Tym razem nie przedstawię scenariuszy warsztatów (szczegółowy opis zajęłyby wiele stron), lecz postępuję się krótkim komentarzem.

W przedstawieniu plenerowym „Snow White And The Seven Dwarfs” (Królewna Śnieżka i siedmiu krasnoludków”) – faktycznie zamiast siedmiu, występowało czternastu krasnoludków.

„Londyn nad Wartą” – to warsztaty, podczas których dzieci czuły się jak w Londynie będąc przewodnikami po tym wspaniałym mieście. Dzięki wznie-
sionym dekoracjom można było znaleźć się przy Tower Bridge, Trafalgar Squ-
are, Piccadilly Circus, zobaczyć wieżę z zegarem Big Ben lub przejechać się
londyńskim czerwonym autobusem.

Zainteresowanie historią Anglii, a zwłaszcza królem Arturem i rycerzami
okrągłego stołu, zrodziło spontaniczną zabawę dzieci w czasie plenerowej dys-
koteki. Nie trzeba było długo czekać, żeby wszyscy uczestnicy warsztatów
(opiekunowie także) znaleźli sobie jakiś rekwizyt i wcielili się w historyczne po-
stacie. Wypowiadane teksty były również spontanicznie tworzone.

W 2000 roku grodzewskie lasy na 10 dni zamieniły się w Sherwood, gdzie
według legendy rozgrywały się przygody Robin Hooda i jego kompanów. Innym
razem wcielały się w rolę piratów i budowały piracki statek.

Co roku, podczas warsztatów, prowadzone są także nocne zabawy – te-
renowa odmiana gier dramatycznych. Uczestnicy zabawy idą przez las wyty-
czonym szlakiem (znaki na ziemi), w małych grupach (4-5 osób), z zapaloną
tylko jedną latarką i natrafiają na różne dziwne postacie, w obecności których
należy wykonać jakieś zadanie (rozwiązać zagadkę, znaleźć coś po ciemku
w lesie, obiecać dotrzymania tajemnicy, dostarczyć wiedźmie złoto itp.). Ten
rodzaj gier dostarcza dzieciom najwięcej przeżyć.

Bibliografia:

1. Brzezińska A. (red.) Dziecko w zabawie i świecie języka. Poznań, Zysk i S-ka, 1995
2. Chrzęstowska B. Kompetencje szkolnego polonisty. W-wa, WSiP, 1995
3. Degler J. (red.) Wprowadzenie do nauki o teatrze. Wrocław, UW, 1976-1978, t. 1-3
4. Dorman J. Zabawa dzieci w teatr. Warszawa, COMUK, 1981
5. Dudzikowa M. O trudnej sztuce tworzenia samego siebie. W-wa, NK, 1985
6. Durczewska A. (red.) Orientacje. Poznań, PK, 1988, nr 38, 39
7. Głoton R., Clero C. Twórcza aktywność dziecka. W-wa, WSiP, 1985
8. Huizinga J. Homo ludens. Zabawa jako źródło kultury. Warszawa, Czytel-
nik, 1967
9. Iłowski S. Vademecum teatru amatorskiego. Warszawa, LSW, 1967
10. Jakubowski H.T. Amatorski ruch teatralny, zarys historii do roku 1939.
Warszawa, COMUK, 1975

11. Kaczmarkiewicz W. (red.) Pomysł za pomysł. Scenariusze z ogólnopolskich giełd pomysłów programowych z lat 1986-1987. Poznań, Pałac Kultury, 1992.
12. Kurdybacha Ł. (red.) Historia wychowania, Warszawa, 1967-1969, t. 1-2
13. Lewin A. Tryptyk pedagogiczny. Warszawa, NK, 1986
14. Mellibruda J. Ja – Ty – My. Psychologiczne możliwości ulepszania kontaktów międzyludzkich. W-wa, NS, 1986
15. Mika St. Psychologia społeczna dla nauczycieli. W-wa, WSiP, 1987
16. Pankowska K. Edukacja przez dramę. Warszawa, WSiP, 1997
17. Pielasińska W. Pedagogiczna problematyka ekspresji na przykładzie amatorskiego teatru studenckiego. Wrocław, Ossolineum, 1970
18. Read H. Wychowanie przez sztukę. Wrocław, Ossolineum, 1976
19. Rybotycka L. Gry dramatyczne Teatr młodzieży. Warszawa, WSiP, 1976
20. Rylke H. Szkoła dla ucznia. Jak uczyć życia z ludźmi. W-wa, WSiP, 1992
21. Semenowicz H. Chleb i róże. Listy o wychowaniu. Warszawa, NK, 1978
22. Szuman S. O sztuce i wychowaniu estetycznym. Warszawa WSiP, 1975
23. Way B. Drama w wychowaniu dzieci i młodzieży. Warszawa, WSiP, 1995
24. Wierzbicka U. Szkolny teatr małych form w moim doświadczeniu pedagogicznym. W-wa, WSiP, 1979
25. Wojnar I. Perspektywy wychowawcze sztuki. Warszawa, NK, 1966
26. Wojnar I. Sztuka jako „podręcznik życia”. Warszawa, NK, 1984

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

ANDRZEJEWSKI Roman

Kapłan niezwykłych dokonań : w 25 rocznicę śmierci ks. Teodora Korcza prałata honorowego Jego Świątobliwości. – Poznań; Leszno: Drukarnia HAF, 2006. – 32 s. : fot.

Sylwetka proboszcza parafii św. Mikołaja w Lesznie (1901-1981).

BRZEZICKI Kazimierz

Zapis zbrodni : relacje z poznańskich sal sądowych. – Poznań: Ars Boni et Aequi, 2006. – 143 s. : fot.

Trzeci piławał wielkopolski przypomina najgłośniejsze procesy w sprawach kryminalnych w sądach poznańskich w latach 80. XX wieku.

CAMBORINI Urszula

Moje miasto : wiersze o Kaliszu / il. Bartek Pierzchalski. – Kalisz: Agencja Reklamowa ATU, 2007. – 22 s. : il.

Rymowana historia miasta w utworach dla dzieci.

CHODZIEŻ i okolice na starej fotografii : [album] / praca pod red. Henryka Zydorcza; oprac. graf. Kamil Sobkowiak; tłum. Leszek Czywczyński, Ewa Rozmarynowska, Remigiusz Skibiński. – Chodzież: Towarzystwo Miłośników Ziemi Chodzieskiej, 2007. – 237 s. : fot.

Tekst także w jęz. niemieckim

Obszerny wybór starych fotografii i pocztówek z widokami Chodzieży i okolic uporządkowany w rozdziałach m.in. Spacer po mieście, Fabryka ceramiki, Sanatorium, Ślady żydowskie, Wokół rynku, Panoramy itp. W zakończeniu wykazy niemieckich nazw ulic w mieście i miejscowości w okolicach Chodzieży.

CZŁOWIEK – zwierzę – edukacja – środowisko : kształtowanie świadomości ekologicznej w zakresie ochrony ginących gatunków zwierząt w Stacji Doświadczalnej w Stobnicy (2000-2006) / Andrzej Bereszyński [i in.]. – Poznań: Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt. Katedra Zoologii, 2006. – 165 s. : fot., il., portr.

Podsumowanie działalności Stacji Doświadczalnej Akademii Rolniczej w zakresie hodowli i restytucji ginących gatunków zwierząt, badań naukowych i edukacji ekologicznej.

EKSLIBRISY Władysława Kościelniaka ze zbiorów Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu : wystawa w Muzeum Polskim w Rapperswilu (Szwajcaria) : [katalog wystawy] / oprac. Jadwiga Miluśka, Anna Piotrowska, Krzysztof Walczak. – Kalisz: Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2007. – [12] s. : fot. Katalog wystawy ekslibrisów kaliskiego artysty plastyka.

ELBL Gustaw

Od Koła do... : Kronika Klubu Oficerów Rezerwy Ligi Obrony Kraju w Kaliszu. – Kalisz: Edytor, 2007. – 143 s.

Publikacja wydana z okazji jubileuszu 50-lecia. Zawiera m.in. wybór korespondencji członków klubu.

HISTORIA klubu : 40-lecie Leszczyńskiego Klubu Krótkofalowców „HKŁ” SP3 ZAH Leszno : 1967-2007 / Ryszard Grabowski [i in.]. – Leszno: LKK „HKŁ” SP3 ZAH, 2007. – 120 s. : il.

JĘDRAŚ Stanisław

Wspomnienia z pracy w Państwowym Liceum Pedagogicznym im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie. – Leszno: nakł. Starostwa Powiatowego, 2006. – 48 s. : il.

Wspomnienia dot. lat 1952-1969. M.in. rys historyczny szkoły od 1904 roku.

KLEMCZAK Jolanta

Historia parafii pod wezwaniem Świętego Maksymiliana Kolbego w Lesznie w latach 1990-2002. – Leszno: Zakł. Poligraficzny „HAF”, 2006. – 133 s. : il.

KSIĘGA Pamięci. – Leszno: Drukarnia „HAF”, 2006. – 261 s.

Na podstawie wpisów do Księgi Pamiątkowej wystawionej w kolegiacie św. Mikołaja w Lesznie po śmierci Jana Pawła II.

KTÓRĘDY do pracy? / tekst oprac. Bohdan Kamiński; Regionalny Ośrodek Szkoleniowy Europejskiego Funduszu Społecznego w Kaliszu. – Kalisz: Fundacja Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości, 2006. – 100 s.

Rynek pracy w Wielkopolsce. Dot. m.in. programów i funduszy wspólnotowych.

LECH Poznań : kronika 2005/2006 / tekst Andrzej Dawidowski [i in.]; fot. Paweł Stencel, Maciej Opala, Patryk Pindral. – Poznań: Bogucki Wydaw. Naukowe, 2006. – 176 s. : fot.

Kronika sezonu klubu piłkarskiego w Poznaniu.

LEGENDY Ziemi Jarocińskiej : prace konkursowe / pod red. Laury Paluszkiwicz i Aleksandry Pilarczyk. – Jarocin: Południowa Oficyna Wydaw. Sp. z o.o., 2006. – 127 s. : rys.

Zbiór legend nadesłanych na konkurs zorganizowany przez Fundację 570-lecia Jarocina i „Gazetę Jarocińską”.

ŁOJKO Jerzy

Civitas Pyzdry : dzieje miasta do roku 1793 / współpraca Marek Hałasiński. – Pyzdry: Muzeum Regionalne w Pyzdrach, 2007. – 255 s., [8] s. tabl. : fot., il., portr.

Monografia wydana z okazji 750-lecia lokacji miasta.

ŁYSIKOWSKA Monika

Pożegnanie rodziny Rohrów z majątkiem ziemskim w Golinie Wielkiej koło Bojanowa. – Bojanowo: Urząd Miejski w Bojanowie, 2007. – 59 s. : fot., portr., tab. – (Szkice Bojanowskie; z. 4)

Historia rodziny Rohrów na tle dziejów ludności żydowskiej w Bojanowie.

NAPOLEON w Poznaniu / Szyna [pseudonim]; oprac. graf. Tomasz Porycki. – Poznań: Wydaw. Kwartet, 2006. – 43 s. : fot.

Przedruk reportażu historycznych z czasopisma „Ilustracja Polska” z 1935 r.

[PIĘTNAŚCIE] 15 lat wspierania lokalnego biznesu / red. Antoni Neczyński, Lech Woźny; Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Lesznie. – Leszno: Leszczyńska Oficyna Wydaw., 2006. – 142 s. : il.

Historia Regionalnej Izby Przemysłowo-Handlowej w Lesznie.

PIOTROWSKI Stanisław

Zerwane okowy. Czerwone szlabany. – Warszawa: Wydaw. Sióstr Loretanek, 2006. – 240 s.

Wspomnienia proboszcza parafii Wniebowzięcia NMP i parafii pw. św. Mikołaja w Kaliszu dot. okresu II wojny światowej i Polski Ludowej.

PO OBU stronach Noteci : przyroda powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego : [album] / oprac. Sławomir Łapawa, współpraca Edmund Wolski, Wojciech Rybarczyk; tłum. Teresa Jakubiec; Starostwo Powiatowe w Czarnkowie. – Piła: Wydaw. Media, 2006. – 71 s. : fot., mapa

Tekst także w jęz. niemieckim

Flora i fauna powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego na kolorowych fotografiach.

POLITYKA oświatowa dla Poznania : założenia, diagnoza i kierunki zmian / oprac. zespół Kazimierz Przyszczypkowski [i in.]. – Poznań: Urząd Miasta Poznania, 2006. – 295 s. : tab., wykr.

Diagnoza stanu oświaty w Poznaniu oraz szczegółowy projekt polityki oświatowej.

POWSTANIE Wielkopolskie : [album] / Stefan Barłóg [i in.]. – Poznań: Bellona, 2006. – 135 s. : fot., il., portr.

Starannie wydana publikacja zawiera opracowania na temat okoliczności i przebiegu wydarzeń oraz Muzeum Powstania Wielkopolskiego i działalności Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu. Liczne materiały ikonograficzne i współczesne fotografie miejsc i pamiątek powstańców.

POZNAŃSKI Czerwiec 1956 : relacje uczestników / wybór i oprac. Aleksander Ziemkowski; red. Eugenia R. Dabertowa, współpraca Regina Kurewicz. – Poznań: Wielkopolskie Archiwum Solidarności. Fundacja, 2006. – 638 s. : pl.

Obszerny wybór relacji i wspomnień uczestników wydarzeń Poznańskiego Czerwca 1956 r. Ponadto relacje żołnierzy i funkcjonariuszy, wspomnienia osób udzielających pomocy medycznej, wykazy zabitych, rannych i represjonowanych oraz przemówienia i dokumenty.

PRZYRODA Wielkopolski : [album] : praca zbiorowa / pod red. Włodzimierza Łęckiego. – Poznań: Wydaw. WBPICAK, 2007. – 376 s. : fot. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)

Tekst także w jęz. angielskim

Obszerna publikacja poświęcona walorom przyrodniczym regionu. W ośmiu rozdziałach autorzy charakteryzują krajobraz Wielkopolski, wody, klimat, świat roślin i zwierząt oraz problemy ochrony przyrody i środowiska.

RAPORT o stanie gminy Śrem 2002-2006 / red. Barbara Nowicka, Dorota Gandecka, Radosław Łucka. – Śrem: Urząd Miejski w Śremie, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Śrem im. Heliodora Świącickiego, 2006. – 113 s., [19] s. tabl. : tab.

Rozwój gminy w zakresie infrastruktury społecznej i gospodarki w kadencji samorządu terytorialnego 2002-2006. M.in. skład osobowy władz miasta i gminy.

SKONKA Czesław

Przewodzi nam „Mazurek Dąbrowskiego”. – Gdańsk: Stowarzyszenie Miłośników Tradycji „Mazurka Dąbrowskiego”, Towarzystwo Polsko-Austriackie w Gdańsku, 2007. – 250 s. : fot., portr.

Publikacja poświęcona historii polskiego hymnu państwowego a zwłaszcza związkom Józefa Wybickiego i Jana Henryka Dąbrowskiego z różnymi regionami Polski, w tym z Wielkopolską.

SPACER po Lesznie Grochowiaka / koncepcja, tekst, wybór utworów Stanisława Grochowiaka oraz wybór fotografii Janina Małgorzata Halec; współpraca Ewa Bartkowiak; fot. Jacek Wojciechowski, Cyprian K. Kostrakiewicz. – Leszno: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Zarząd Oddziału, Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka. Wydaw. Cicer, 2006. – 102 s. : il.

M.in. utwory literackie dot. Leszna oraz wykaz imprez poświęconych poecie w latach 1977-2006.

TWIERDZA Poznań : o fortyfikacjach miasta Poznania w XIX i XX wieku / Jacek Biesiadka [i in.]. – Poznań: Wydaw. Rawelin, 2006. – 350 s. : fot., pl., portr.

Historia budowy fortyfikacji miejskich i dzieje budownictwa wojskowego w Poznaniu w XIX i XX wieku oraz stan współczesny omawianych obiektów.

URBANIAK Miron

Zabytki przemysłu i techniki Leszna / Prezydent Miasta Leszna, Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne. – Leszno: LTK, 2006. – 126 s. : il.

Katalog zabytków zachowanych na terenie miasta do czasów współczesnych.

W BLASKACH Miłosierdzia Bożego : XV lat Diecezji Kaliskiej / red. Jacek Bąk. – Kalisz: Kuria Diecezjalna w Kaliszu, 2007. – 202 s. : fot.

Publikacja jubileuszowa. Zawiera m.in. kalendarium wydarzeń w latach 2002-2007.

W SKŁADZIE i kolonialce : handel w Lesznie w okresie międzywojennym : katalog wystawy, 8 maja – 22 lipca 2007 / koncepcja i scenariusz Małgorzata Gniazdowska; red. Kamila Szymańska. – Leszno: Muzeum Okręgowe, Archiwum Państwowe, 2007. – 99 s., [46] s. tabl. : il.

Katalog wystawy w Muzeum Okręgowym w Lesznie.

WALKA o polskość w południowo-zachodniej Wielkopolsce w I połowie XX wieku wzory postaw patriotycznych. – Leszno: Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka. Wydaw. Cicer, 2006

Bibliografia / oprac. Anna Napierała, Ewa Zielińska. – 38 s.

Wypisy tekstów źródłowych / oprac. Elżbieta Olender, Barbara Ratajewska. – 67 s. : il.

Publikacja przygotowana przez Miejską Bibliotekę Publiczną im. S. Grochowiaka we współpracy z Archiwum Państwowym w Lesznie w ramach programu operacyjnego „Patriotyzm Jutra”.

WASZAK Mieczysław

Witaszyce wczoraj i dziś : zarys historii, kalendarium niektórych faktów, plan wsi : [informator]. – Witaszyce: Stowarzyszenie na Rzecz Witaszyc, 2006. – [18] s. : fot., il., mapa, rys.

WSPOMNIJMY dawne czasy : czyli o polowaniu, hodowli i ochronie w roku jubileuszu 100-lecia wydawnictw łowieckich w Wielkopolsce : 1907-2007 : Kalisz, Konin, Leszno, Piła, Poznań. – Piła: Zachodni Poradnik Łowiecki, 2007. – 111 s. : il.

Wybór artykułów o tematyce łowieckiej i myśliwskiej opublikowanych na łamach wielkopolskich czasopism łowieckich w latach 1907-1939.

WYDARZENIA, sukcesy, plany : podsumowanie kadencji 2002-2006 Zarządu Powiatu Poznańskiego. – [Poznań: Starostwo Powiatowe w Poznaniu, 2006]. – 71 s. : fot., il.

Osiągnięcia powiatu poznańskiego w kadencji samorządu terytorialnego 2002-2006.

Z DZIEJÓW Szkoły Podstawowej nr 1 im. Strajku Dzieci Koźmińskich 1906/1907 w Koźminie Wlkp. : 100 rocznica strajku dzieci koźmińskich : praca zbiorowa pod red. Michała Pietrowskiego. – Koźmin Wlkp.: Komitet Obchodów 100-lecia Strajku Dzieci Koźmińskich, 2006. – 92 s. : fot., portr.

Monografia Szkoły Podstawowej w Koźminie Wlkp. przygotowana z okazji 100. rocznicy strajku szkolnego i 136-lecia szkoły.

ZŁOTY jubileusz : 50 lat działalności Koła Łowieckiego nr 2 „Ratusz” w Poznaniu / oprac. Stanisław Zakrzewski. – Poznań: ARP Promocja 21 Sp. z o.o., [2006]. – 95 s. : fot., il., portr.

Historia kola od 1956 roku. Zawiera m.in. sylwetki członków i wykazy władz w poszczególnych latach.

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(marzec–maj 2007)

W omawianym okresie, jak co roku, inspiracją do działalności bibliotek były święta wielkanocne, nadejście wiosny, Międzynarodowy Dzień Kobiet, Dzień Matki oraz święta państwowe: 1-3 maja. W maju organizowano liczne przedsięwzięcia z okazji Dnia Bibliotekarza oraz Tygodnia Bibliotek, w większości powiązane z akcją „Cała Polska czyta dzieciom”. Uczczono II rocznicę śmierci Jana Pawła II oraz rocznice pisarzy wg kalendarza rocznic i wydarzeń.

Marzec

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Galeria Jednego Obrazu: „Ukrzyżowany” – A. Suchanecki
- Konkurs wiedzy religijnej o Wielkim Poście i świętach Wielkiej Nocy „Zwycięzca śmierci”
- Cykl historyczny „Bojanowo wczoraj i dziś” – dla klas V-tych
- Promocja IV zeszytu Szkiców Bojanowskich „Pożegnanie Rodziny Rohrów z majątkiem ziemskim w Golinie Wielkiej koło Bojanowa” Moniki Łysikowskiej (również w kwietniu)

Budzyń (pow. Chodzież)

- „Pisarze dzieciom” – wystawa z okazji Międzynarodowego Dnia Pisarza
- „Gdzie kochają nas” – wieczór poetycko-muzyczny poświęcony Agnieszce Osieckiej z okazji 10 rocznicy śmierci

Chocz (pow. Pleszew)

- Gminny Konkurs Pięknego Czytania w III kategoriach wiekowych
- Gminny Konkurs Recytatorski w III kategoriach wiekowych

Chodzież

- „Podróże po Europie” – otwarcie wystawy (Oddział dla dzieci)
- Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską (Oddział dla dzieci)
- Spotkanie biblioterapeutyczne nt. „Nerwice” – prelekcja Jerzego Tomalika
- Spotkanie autorskie z poetką Marią Kogut
- „Co było pierwsze kura czy jajo?” – rozwiązanie konkursu wielkanocnego połączone z prezentacją prac Teresy Januchowskiej
- Z cyklu „Kolekcje – ludzkie pasje i talenty”: spotkanie z Krystyną Kabat, historia i kronika rodziny

Gniezno

- Otwarcie wystawy pt. „Dni Kultury Irlandzkiej”

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Konkurs „Baśnie i legendy naszego regionu” (Filia Kucharki)

Gostyń

- Podsumowanie konkursu plastycznego i wystawa pokonkursowa „Biblioteka przyszłości”
- Spektakl dla dzieci „Czerwony Kapturek” w wykonaniu Studia Małych Form Teatralnych „Art-Re” z Krakowa (również w GBP Piaski)

Jarocin

- Ekspozycja „Kobiety w malarstwie Stanisława Wyspiańskiego”
- „Jarocin w oczach dziecka” – wystawa prac dzieci z okazji 750-lecia Jarocina (Filia nr 1)
- Spotkanie autorskie z Pawłem Andersem – prezentacja przewodnika „Jarocin” (Filia nr 1 oraz BPG Jaraczewo i BPG Kotlin)
- Pogadanka dla dzieci „Rozwój książki na przestrzeni wieków” (Filia Golina)
- Prelekcja Janiny Grali „Losy Polaków na Wschodzie w latach 1939-1945” – spotkanie Klubu Dyskusyjnego (Filia Witaszyce)

Kalisz

- Jan Górczyczewski. Kaliszczanin nieznan – wykład Józefa Tomasza Pokrzywniaka
- Spotkanie z Violetą Filipowską, autorką zbioru poezji „Ptaki z pustkowie” (Filia nr 5)
- „Paniom poetycki pokłon” – spotkanie z poetą Pawłem Kuszczynskim z okazji Dnia Kobiet (Filia nr 7)
- Wystawy:
 - ~ Leonardo da Vinci – człowiek renesansu. 555. rocznica urodzin (również w kwietniu)
 - ~ Lektura nie musi być nudna: foldery o Afryce – wystawa folderów przygotowanych przez uczniów klasy piątej Szkoły Podstawowej nr 3 w Kaliszu – w cyklu „Literackie inspiracje” (Filia nr 1)
 - ~ Wystawa gobelinów – obrazów Haliny Bryl (Filia nr 5)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Eliminacje powiatowe VII Wielkopolskiego Konkursu „Nasza Europa” skierowanego do uczniów szkół ponadgimnazjalnych

- Eliminacje powiatowe Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego skierowanego do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu kępińskiego

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- XI finał konkursu historycznego „Dzieje Ziemi Kępińskiej”, organizowanego na terenie miasta i powiatu we współpracy z Towarzystwem Miłośników Ziemi Kępińskiej

Klecko (pow. Gniezno)

- Wystawy:
 - ~ Międzynarodowy Dzień Teatru
 - ~ Uchwalenie Konstytucji Marcowej
 - ~ Rok Karola Szymanowskiego

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa „Teatr polski”

Kolo

- Spotkanie Koła Przyjaciół Biblioteki – temat: „Życie i twórczość Karola Szymanowskiego” – prowadzone przez Irenę Lasotę

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ Zdjęcie roku 2006 (wystawa fotograficzna z Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii)
 - ~ Polskie pisarki XXI wieku
- Tadeusz Emil Kościów (1907-1997) – muzyk, kompozytor, dyrygent. Wykład Romana Potoka (Z cyklu wykładów Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej)
- Pogadanki: Wiosna; Dobre maniere czyli savoir-vivre dla dzieci; Segregacja śmieci; Krasnoludki i inni bohaterowie książek Marii Konopnickiej
- Zabawy literacko-plastyczne: W krainie liter; Budujemy domy; Czy wiesz kto to jest – poznajemy bohaterów książki Marii Kownackiej pt. „Plastusiowy pamiętnik”
- Prelekcje: Pismo – co to jest; Życie i twórczość Marii Konopnickiej – prelekcja w Zespole Szkół im. Marii Konopnickiej wygłoszona przez Justynę Gęślak, pracownika czytelnicy Oddziału dla Dzieci
- Kobiety w literaturze polskiej – spotkanie w Klubie Miłośników Książki

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Wieczór słowno-muzyczny poświęcony kobiecie pt. „Oddajmy jej cześć według owoców jej pracy”
- Jacek Kaczmarski poeta i bard – wystawa książek, płyt i fotografii z okazji 50 rocznicy urodzin poety

Krotoszyn

- Wykład „Historia kościoła od czasów apostoelskich po czasy współczesne” – Wojciech Gajewski
- Spotkanie z dramaturgiem Martą Guśniowską na temat pisania scenariuszy – dla gimnazjalistów (Odział dla dzieci)
- Montaż słowno-muzyczny dla pań, występ uczniów z Zespołu Szkół nr 3 (Odział dla dzieci)
- Cykliczne spotkania z bajką terapeutyczną:
 - ~ „Magiczna środa” – grupa przedszkolna, głośne czytanie bajek, dyskusja na przedstawiony problem, zabawy edukacyjne (Odział dla dzieci)
 - ~ „Goście w bibliotece – Biblioteka w gościnie” – grupa I i II klasa, czytanie bajek terapeutycznych dotyczących problemów tej grupy wiekowej, prace manualne na przedstawiony temat, zabawy, pogawędki (Odział dla dzieci) (również w kwietniu)
- Cykliczne spotkania z grupą dzieci niepełnosprawnych ze Świątlicy Środowiskowej i dzieci ze szkoły podstawowej:
 - ~ „Dzieci – dzieciom” – głośne czytanie bajek i wierszyków, zabawy edukacyjne dotyczące przedstawionych utworów dostosowane do możliwości dzieci niepełnosprawnych, prace plastyczne, pogawędki, zajęcia z terapii ruchowej metodą Weroniki Scherborne (Odział dla dzieci) (również w kwietniu)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Wielkanocne tradycje” – spotkanie regionalne połączone z otwarciem wystawy fotografii „Męka Pańska”, „Wielkanoc” (Filia Pawłowice)
- „Samo życie” – czyli dwie nostalgije Edwarda Baldysa – wystawa fotograficzna
- „W krainie baśni i fantazji” – konkurs czytelniczy dla dzieci (Filia Pawłowice)
- Wieczór poświęcony Agnieszce Osieckiej (Filia Pawłowice)

Leszno

Wystawy:

„Galeria za Regałami”:

- „Dwory i pałace – obrazy i rysunki Joanny Kamińskiej, przedstawiające zażytkowe obiekty namalowane podczas plenerów organizowanych w różnych częściach Polski

„Galeria za Regalami” i „Galeria Lochy”:

- „Ilustracje do książek dziecięcych Elżbiety Gaudasińskiej” – eksponowane były prace artystki z lat 1974-2005

Imprezy:

- Promocja książki Teresy Mastowskiej „Łącznik z Paryża”. Gościem wieczoru był bohater – red. Maciej Morawski, emigracyjny dziennikarz, współpracownik paryskiej „Kultury” i były korespondent Radia Wolna Europa w Paryżu
- „Cafe Concert” – kilkogodzinna kawiarnia muzyczna, podczas której zaprezentowany został program kabaretowy pt. „Kobieta i mężczyzna”, przygotowany wspólnie ze Stowarzyszeniem Kulturalnym „Kontakty”
- Z cyklu „Wokół Globusa” odbyło się spotkanie pt. „W rozmiarze XXL” z Katarzyną Marciniak, która opowiadała o swojej podróży do Stanów Zjednoczonych
- Spotkanie z cyklu „Rodzinne wieczory”:
 - ~ Dzieci przedszkolne uczestniczyły w grach i zabawach przygotowanych na podstawie książki Pauli Danziger „Maja Bursztyn jedzie na wakacje”
 - ~ Rodzice spotkali się z Tadeuszem Bogackim, autorem bajek, baśni i opowiadań fantastycznonaukowych

Lipno (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie z Tadeuszem Bogackim – dla dzieci

Luboń (pow. Poznań)

- „Osobliwości przyrodnicze w fotografii” – wystawa fotografii. Finał IV edycji konkursu
- „Kobiecو – ciepło – emocjonalnie” – kwiatek dla Ewy – koncert „Ladies Inred”
- „Prezent dla kobiet” – spotkanie z kosmetyczką, porady pielęgnacji twarzy
- Spotkanie w Klubie Ludzi Niewidomych i Słabo Widzących „Promyk” – spotkanie umiili uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 4 w Luboniu. Dzieci kl. Va i VIa z Kółka Recytatorskiego pod kierunkiem Haliny Strzesak odegrały dwa przedstawienia: „Pani Twardowska” – Adama Mickiewicza i „Frącka Twardowska” wg Juliusza Kubła, wykonana w gwarze
- August Cieszkowski – twórca Szkoły Rolniczej i działacz społeczny – prelekcja Katarzyny Gauzy
- Wystawa fotografii – Jerzy Maliński
- Prawie wszystko o wolontariacie – spotkanie z Grażyną Kalek z Wielkopolskiego Centrum Wolontariatu, z Małgorzatą Nowak z Koła Miłośników Wo-

lontariatu ze Swarzędza oraz Elżbietą Bijaczewską – dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu

Łubowo (pow. Gniezno)

- Dni Teatru – wystawa
- Wyjazd do Teatru Muzycznego do Poznania – „Okno na Parlament”

Margonin (pow. Chodzież)

- Spotkanie autorskie z Barbarą Kosmowską połączone z wystawką „Barbara Kosmowska w naszej bibliotece”
- „Książka NAJ...” – spotkanie z czytelnikami dorosłymi

Nowy Tomyśl

- Z cyklu „Twórca i jego dzieło”: Spotkania autorskie z Barbarą Kosmowską – autorką książek dla dzieci, młodzieży i dorosłych (także w Filii w Borui Kościelnej i BPMiG we Lwówku)
- Z cyklu „Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne”: Wędrowką życie jest – wieczór poezji Edwarda Stachury w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół nr 1 w Zbąszyniu pod opieką Anny Koteckiej
- Z cyklu „Poezja i muzyka”: Spotkanie z poetką poznańską Marią Magdaleną Pocgaj i instrumentalistą Dymitrem Harea (fletnia Pana)
- „A włosy im cesał biblijny wiatr” – biblijne portrety kobiet – bliskich i znajomych – wieczór poezji Marii Magdaleny Pocgaj z towarzyszeniem Dymitra Harea, grającego na fletni Pana
- Inauguracyjne spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki
- Akademia nad Szarką:
 - ~ Opisać moje miasto – warsztaty dziennikarskie prowadzone przez red. Witolda Machurę
 - ~ Z cyklu: Nowotomyślanie znani i mniej znani – spotkanie ze Stanisławą Waszkowiak, podróżnikiem i fotografikiem
- Klub Miłośników Podróży: „Norwegia – zew północy” – spotkanie z Konradem Koniecznym, uczestnikiem rowerowych wypraw do Norwegii, autorem portali internetowych o Norwegii i najnowszego przewodnika po tym kraju, wydanego przez Wydawnictwo „Pascal”
- Dni z Pippi Langstrump – uroczystość pasowania pierwszoklasistów na czytelników (Oddział dla dzieci)
- VII Powiatowa Wystawa Prac Plastycznych Osób Niepełnosprawnych zorganizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Oborniki

- Wieczór poetycko-muzyczny „Kobieta i miłość w poezji”
- Dla mamy, dla babci i dla koleżanki – impreza dla najmłodszych czytelników
- W krainie operetki – koncert w wykonaniu Agnieszki Wawrzyniak i Bartośza Kuczyka, artystów Teatru Muzycznego w Poznaniu
- „Naturalisko” – wystawa fotografii

Okonek (pow. Złotów)

- „Plastusiowy pamiętnik” – „Kto znalazł wiosnę?”, „Łąka” i „Wiosenne porządki” – głośne czytanie książki Marii Kownackiej i wiersza Jana Brzechwy. Zajęcia z książką, rozmowy z dziećmi, zagadki o wiosnie, zabawy przy muzyce pt. „Słonko po deszczu”

Ostrów Wlkp.

- Spotkanie autorskie z Kazimierzem Szymeczko w Filii dla dzieci i młodzieży
- Spotkanie z Piotrem Śliwińskim i Tadeuszem Dąbrowskim pt. „Poezja i życie pozawierszowe”
- Prelekcja Piotra Tryjanowskiego „Życie intymne bocianów” w cyklu „Ostrowskie spotkania z przyrodą”

Piła

- Bractwo Dobrej Książki:
 - ~ Promocja najnowszej książeczki „Wycieczki po miastach i miasteczkach” Elizy Piotrowskiej, pisarki i ilustratorki z Piły (Piłski Dom Kultury)
 - ~ Spotkanie z Martą Fox, autorką książek dla młodzieży (Piłski Dom Kultury)
- „Czująca biblioteka”: „Odkryjemy radość podziwiania” – zajęcia z edukacji bibliotecznej z elementami biblioterapii dla dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego i małych czytelników osiedla (Filia nr 4)
- Dyskusyjny Klub Czytelniczy dla Dorosłych: dyskusja o książce pt. „Świadeństwo” kardynała Stanisława Dziwisza (czytelnia Biblioteki Głównej)
- „Dzień Miasta Piły” – wystawa w rocznicę potwierdzenia praw miejskich, źródła historyczne, ikonografia, insygnia miejskie, wydawnictwa o Pile
- „Imieniny w bibliotece” – Helenka i Iza, imieniny koleżanek obchodziły dzieci z Przedszkola Publicznego nr 3 w Pile (Oddział dla Dzieci)
- „Jadwiżyńskie spotkania”: „Zdrowa żywność” – głośne czytanie, pogadanka, konkursy dla dzieci z Przedszkola Publicznego nr 19 im. Misia Uszatka w Pile (Filia nr 6)

- „Jaja, kury i pazury”, „Pisankowy kogel mogel” – podsumowanie konkursów plastycznych ogłoszonych na lamach „Przemądrzalca”, gazetki dla młodych czytelników (Filia nr 1)
- Jak poszukiwać informacji? – warsztaty dla maturzystów
- „Kawiarenka pod Sową”: „Solidarność pilska w podziemiu 1981-1989” – promocja książki, będącej pierwszą próbą ogłoszenia drukiem materiałów do dziejów opozycji antykomunistycznej w Pile po stanie wojennym
- Klub Tropiciele Książki: konkurs literacki dla czytelników dzielnicy Koszyce (Filia nr 2)
- Magiczna Bajkoteka: baśń ludowa „Żywa woda”, zajęcia interaktywne z elementami biblioterapii dla dzieci z Przedszkoli Publicznych nr 16 i 17 w Pile (Filia nr 4)
- Odwiedziny w Bullerbyn – cykl zajęć z elementami biblioterapii dla dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 1 i 5 (Filia nr 2)
- „Piła moje miasto” – konkurs internetowy i prasowy dla mieszkańców Piły
- Przystanek Piła i okolice: „Karty z przeszłości Piły” – gościem był Zygmunt Boras, historyk, nauczyciel akademicki, społecznik, autor wielu publikacji o Pile, w tym monografii miasta do 1945 r., człowiek–legenda i skarbnica wiedzy, utytułowany godnością „Honorowy Obywatel Piły” i „Honorowy Członek TMMP” (czytelnia Biblioteki Głównej)
- „Wielka i mała Polska” – finał powiatowego konkursu historycznego, wykład Zygmunta Borasa (aula Szkoły Podstawowej nr 7 im. Adama Mickiewicza w Pile)
- „Wiosenne czarowanie czyli jak obudzić smoka” – wieczór z baśniami dla dzieci z osiedla Jadwiżyn (Filia nr 4)

Pleszew

- Wystawa „Biblioteka ośrodkiem edukacji i kultury”
- Udział w konkursie plastycznym „Poznaj swojego idola z książek Astrid Lindgren” (Filia w Taczanowie)

Pogorzela (pow. Gostyń)

- Konkurs czytelniczy dla szkoły podstawowej i gimnazjum „Nasza biblioteka”

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Papież i dzieci” – wystawa ilustracji pokonkursowych (Bucz)

Radawnica (pow. Złotów)

- Wystawa „Kubek w Kubek” – prace z kolekcji Galerii AGFA
- Montaż słowno-muzyczny z okazji Dnia Kobiet dla pań z Koła Gospodyń Wiejskich w Kleszczynie

Rawicz

- „Zwyczaj Wielkanocne” – prelekcja połączona z pokazem slajdów
- „Dyngus śmingus” – przygotowanie przedstawienia w wykonaniu uczniów Szkoły Podstawowej nr 5 w Sarnowie
- Warsztaty plastyczne dla zuchów z Gromady „Tęczowe Niedźwiadki” – „Ozdobna ramka do zdjęć”
- Warsztaty plastyczne „Wiosenne kwiaty” – Przedszkole nr 1
- Galeria Jednego Obrazu: „Karkonosze-Barszcz Sosnowskiego” – Jadwiga Piławska
- Wieczór poezji dziecięcej „Ja też potrafię recytować”
- Wernisaż wystawy Macieja Piotrowskiego
- „Dzień Kobiet” z muzyką Agaty Werner i autorskim pokazem mody Doroty Niedbały (współorganizator)
- Ława Jednego Autora: z Orhanem Pamukiem

Śmigiel (pow. Kościan)

- Warsztaty biblioteczne: Podróże dookoła Europy z Koziółkiem Matołkiem – cz. 1: Podróż do Skandynawii

Trzcianka

- „Wizerunek kobiety we współczesnym świecie” – wystawa
- Spotkanie bibliotekarzy bibliotek samorządowych powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego: warsztaty animacji teatralnej, które prowadził Marcin Ryl-Krystianowski – aktor Teatru Animacji w Poznaniu
- „Był sobie smok...” – powiatowy konkurs plastyczny dla szkół podstawowych
- „Kraków w baśni i legendzie” – V Powiatowy Festiwal Lalek – Teatr Cieni – dla szkół podstawowych
- „Poznaj mojego idola z książek Astrid Lindgren” – konkurs plastyczny dla szkół podstawowych
- CPCD – wiosenna zbiórka książek ph. „Podzielmy się książkami, z których wyrosliśmy”

Turek

- Warsztaty literackie dla uczniów szkół średnich i gimnazjów – prowadzenie Makary Górzyński (również w kwietniu i maju)
- Studium wiedzy o regionie – Wielkopolska:
 - ~ Tajemnice Wielkopolski czasu Odrodzenia – wykład Marka Rezlera
 - ~ Barok w Wielkopolsce – wykład Marka Rezlera
- Spotkanie autorskie z Jerzym Grupińskim, poetą, literatem
- Spotkanie Klubu Wędrownych Poetów

- Konkurs plastyczny na ilustrację do zbioru wierszy Lecha Lamenta „Jak pięknie jest na Ziemi” (Filia nr 2)
- Konkurs plastyczny „Poznaj swojego idola” na podstawie książek Astrid Lindgren (Filia nr 2)
- „A źródło wciąż bije” – twórczość Jacka Kaczmarskiego w 50. rocznicę urodzin – wystawa (również w kwietniu)
- „Poznajemy zwierzęta” – zajęcia dla przedszkolaków (Filia nr 2)

Ujście (pow. Piła)

- Ujskie Dni Literatury, spotkanie z Danutą Klemczak, poetką z Piły; warsztat pracy redaktora, zajęcia prowadzone przez Przemysława Zdunka, dziennikarza „Tygodnika Nowego”; konkurs historyczno-literacki „Moje miasto, moja gmina, moja mała ojczyzna”
- „Śpiewać każdy może” – konkurs piosenki

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „I ty jesteś piękny” – zajęcia biblioterapeutyczne dla podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Zdunach
- „Śladami historii: Świątki i kapliczki” – wystawa fotograficzna
- „Śladami baśni i legend polskich” – Pani z Działdowskiego zamku – spotkanie dla uczniów klasy II (Filia Baszków)
- Bajkowe spotkania z „Brzydkim kaczątkiem”, czyli kilka słów o książce i bibliotece – spotkanie z klasą I
- „Królestwo bajki” – przedstawienie o bajkach, w wykonaniu przedszkolaków, dla uczniów klas pierwszych (Zduny, Filia Baszków)

Złotów

- „Agaton Gagaton: Jak pięknie być sobą” – spotkanie autorskie z Martą Fox
- „Dziennik wierszy” – spotkanie autorskie z Ryszardem Kilarem, promocja nowego tomu wierszy regionalnego poety
- „Początek życia na ziemi” – wystawa
- „Złotów nocą” – wystawa etiud fotograficznych wykonanych przez uczestników zajęć pozalekcyjnych w Ośrodku Pracy Pozaszkolnej
- W 50. rocznicę Traktatów Rzymskich. Złotów – Gifhorn” – wystawa
- „W rocznicę śmierci Jana Pawła II”

Kwiecień

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Galeria Obrazu: „Klasztor oo. Franciszkanów w Osiecznej” – Jan Kromuszczyński
- Wystawa fotograficzna „Afrykańska przygoda”
- Spotkanie z E. i K. Wodeckimi, uczestnikami wyprawy do Afryki i na Kili-madżaro

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Spotkanie z dziećmi z okazji „Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich”

Budzyń (pow. Chodzież)

- „Wspomnienie o Janie Pawle II” – wystawa prac konkursowych, wieczór literacki poświęcony Papieżowi
- „Życie i twórczość Lucy Maud Montgomery” – zajęcia czytelniczo-edukacyjne

Chocz (pow. Pleszew)

- Wystawa prac „Jan Paweł II w oczach dziecka”
- Wystawka książek o Papieżu w 2. rocznicę śmierci
- IV konkurs czytelniczy „Legends polskie” – dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej

Chodzież

- Uroczyste otwarcie wystawy fotograficznej „Nasze spotkania z Papieżem”
- Przedstawienie „Dwie Dorotki” zaprezentowane przez przedszkolaki dla przedszkolaków w bibliotece
- „Taniec z gwiazdami i dobrymi radami na wiosnę” – przedstawienie przedszkolaków dla klas szkoły podstawowej (Oddział dla dzieci)

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Eliminacje gminne wojewódzkiego konkursu plastycznego „Poznaj swojego idola z książek Astrid Lindgren”
- Warsztaty plastyczne „Świat Astrid Lindgren tęczą malowany” – wystawa prac uczestników warsztatów
- Spotkanie autorskie z Kazimierzem Szymeczko

Gniezno

- Otwarcie wystawy pt. „Stanisław Samostrzelnik iluminator ksiąg”
- Uroczystość przekazania prezydentowi miasta Gniezna Księgi imieninowej pt. „Gniezno, miasto moje a w nim...” z życzeniami od dzieci dla miasta

Gostyń

- Konkurs czytelniczy „Wiem, bo czytam – bohater literacki”
- Spotkanie autorskie dla młodzieży gimnazjalnej z Kazimierzem Szymeczko (również w BPMiG Pogorzela)
- Wystawa plastyczna „Z przyrodą na ty”
- Prelekcja Haliny Radoły pt. „Unia Europejska” w Zespole Szkół w Brzeziu
- Zajęcia biblioterapeutyczne Haliny Radoły „Podziel się ze mną...” (w BPMiG Gostyń, Filia Daleszyn; GBP Piaski – Filia Szelejewo, BPG Ponić, BPMiG Borek Wielkopolski) – kwiecień i maj
- Spotkania autorskie dla dzieci z Mirosławą Woźną (BPMiG Gostyń – Filie Daleszyn i Kunowo, GBP Pępowo, BPMiG Krobia – Filia Pudliszki) – kwiecień i maj

Jarocin

- Spotkanie autorskie z Kazimierzem Szymeczko pt. „Święty w kapeluszu” (Filia dla Dzieci)
- Prelekcja Jana Jajora „Zabytkowe kościoły drewniane na Ziemi Jarocińskiej (Filia Golina)
- Spotkanie autorskie z Kazimierzem Szymeczko pt. „Kłopoty Komendanta Roka” (Filia Wilkowyja)
- Wycieczka do Planetarium w Potarzycy i prelekcja Andrzeja Owczarka dla członków Klubu Dyskusyjnego (Filia Witaszyce)

Kaczory (pow. Piła)

- VI Gminny Konkurs Piosenki Przedszkolnej i Szkolnej pt. „Piosenka jest dobra na wszystko”

Kalisz

- Spotkanie z Magdaleną Piotrowską – autorką książki „Zanim te księgi zbłądziły pod strzechy – wielkopolska recepcja Mickiewicza”
- „Wiek Wierzbaka – głosy poezji i prozy” – spotkanie z Bohdanem Adamczakiem, Ryszardem Daneckim, Marianem Grześcziakiem
- Lekcja historyczna poświęcona 216. rocznicy Konstytucji 3 Maja, prowadzona przez Tadeusza Krokosa – prezesa Kaliskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego (Filia nr 4)
- Spotkanie z pisarką Ewą Janczewską (Filia nr 5)
- Wystawa prac nagrodzonych w konkursie „Dotyk Przeszłości. III piknik zabytków Kalisza” (Filia nr 1) (także w maju)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Inauguracja działalności Dyskusyjnego Klubu Książki powstałego przy Powiatowej Bibliotece Publicznej w Kępnie. Podczas spotkania odbył się wieczór autorski Krzysztofa Szymoniaka, promujący nowy tomik wierszy pn. „Wszędzie skąd wracałem”
- Otwarcie wystawy prac rękodzielniczych Małgorzaty Burzały i Marzeny Wróbel – uczennic Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Kępnie. Tematem wystawionych prac były pejzaże, kwiaty, zwierzęta i motywy religijne

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- Kolejna edycja konkursu z cyklu „Wszystko jest poezją”, tym razem pod hasłem „Poezja dla małego aktora” (Filia Mikorzyn)
- Wieczór poetycki pod hasłem „Co nam w duszy gra”

Koło

- Montaż słowno-muzyczny w 2. rocznicę śmierci Jana Pawła II, zorganizowany przy współpracy z Gimnazjum Nr 1 w Kole; głośne czytanie „Tryptyku Rzymskiego” w kaplicy parafii św. Bogumiła
- Pokaz medialny pt. „Odnawialne źródła energii”, przeprowadzony dla uczniów szkoły podstawowej przez Jacka Nowaczyka – Naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Kole (Filia dla dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
 - ~ Finlandia – natura i architektura – wystawa fotograficzna autorstwa studentów filologii fińskiej UAM w Poznaniu
 - ~ Najpiękniejsze zabytki Polski – z okazji Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków
 - ~ Przeczytaj mi mamo, przeczytaj mi tato – z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci
- Pogadanki: W wielkanocnym koszyku niespodzianek bez liku; Dobre maniry czyli savoir-vivre dla dzieci; Planeta szczęścia, czyli wszystko się może zdarzyć – z okazji Międzynarodowego Dnia Ziemi
- Prelekcja: Pismo, co to jest?
- Edukacja czytelnicza: Czasopismo jako źródło aktualnej wiedzy
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego: Planeta szczęścia czyli wszystko może się zdarzyć

- Zabawa literacko-plastyczna: Rupaki w bibliotece – w związku z 65. rocznicą urodzin Danuty Wawiłow (również w maju)
- Karol Szymanowski – przedstawienie twórczości przez Marię Kowalewską – spotkanie w Klubie Miłośników Książki

Biblioteka Publiczna Gminy

- Czy znasz Harry'ego Pottera – konkurs literacki i rysunkowy (Filia w Starym Luboszu i Racocie)

Kotlin (pow. Jarocin)

- Montaż słowno-muzyczny „67 Rocznica Zbrodni Katyńskiej”
- Montaż słowno-muzyczny ku czci Jana Pawła II „Idziemy do Ojca” (Filia w Sławoszewie)
- Konkurs czytelniczy „Znane i lubiane książki Astrid Lindgren (Filia w Sławoszewie)

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Wieczór wspomnień o Jacku Kaczmarskim pt. „A śpiewak był sam...” z udziałem zespołu Yankee działającego przy Niepublicznym Gimnazjum im. ks. Piotra Wawrzyniaka w Golinie

Krotoszyn

- Wystawa rysunków krotoszynianki Doroty Bielskiej
- Promocja książki „Krotoszyn i okolice” t. 2 – spotkanie z autorami
- Warsztaty: „Uzależnienie – narkotyki i nikotyna” (Oddział dla dzieci)
- Edukacja czytelnicza dla dzieci: Cykl spotkań z grupami przedszkolnymi (Oddział dla dzieci):
 - ~ Spotkania z bajką
 - ~ Ja też chcę do szkoły
 - ~ Krasnoludki są na świecie
 - ~ Dzień z Kubusiem Puchatkiem
 - ~ Miś Chotomiś zaprasza na wycieczkę do Książkolandii

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Urok wiejskiej chaty” – spotkanie regionalne oraz otwarcie wystawy fotografii i sprzętu z dawnych lat (Filia Pawłowice)

Leszno

Wystawy:

„Galeria za Regalami”:

- „Salon Ilustratorów” – na wystawie prezentowane były ilustracje 26 polskich artystów, m.in. Elżbiety Krygowskiej-Butlewskiej, Małgorzaty Bieńkowskiej, Elżbiety Jarząbek, Macieja Błażniaka, Artura Ruducha

- „Leszno Region” – wystawa fotogramów Marka Chwistka, które zostały zamieszczone w albumie pod tym samym tytułem, wydany w 2007 roku przez Organizację Turystyczną Leszno Region
- Wystawa książek Wydawnictwa Europa z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich

Imprezy:

- Spotkanie z Bożeną Dudko, redaktorką książki „Podróże z Ryszardem Kapuścińskim: opowieści trzynastu tłumaczy”, która miała być prezentem-niespodzianką na przypadające 4 marca 2007 r. 75. urodziny pisarza. Podczas wieczoru obecny był również jeden z tłumaczy, William Brand
- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich zorganizowany wspólnie z Oddziałem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i Zespołem Szkół Ekonomicznych:
 - ~ Otwarcie wystawy książek i prezentacja Wydawnictwa Europa
 - ~ Konferencja „Literatura wokół nas” (ZSE). W programie:
 - „Refleksje wokół własnych książek poświęconych językowi polityki” – Irena Kamińska-Szmaj z Uniwersytetu Wrocławskiego;
 - „Prawie wiek temu” – leszczyńscy literaci: Kazimiera Fiweger-Szpunarowa – J. Małgorzata Halec i Bolesław Karpiński – Krzysztof Taciak
 - „Problemy młodzieży w literaturze współczesnej” – prezentacja multimedialna
 - ~ Podczas konferencji czynny był kiermasz Wydawnictwa Europa

Luboń (pow. Poznań)

- „Wiosenna przygoda” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru RYLEITYLE z Poznania
- „Niezwykła magia imion” – spotkanie autorskie z Haliną Płoszyńską, promocja książki „Księga imion polskich”
- Spotkanie z Andrzejem Grabowskim – poetą, prozaikiem, publicystą, autorem licznych książek dla dzieci i młodzieży, Kawalerem Orderu Uśmiechu
- Malarstwo olejne – wernisaż Beaty Sawickiej

Nowy Tomyśl

- „Papież – Polak” – program artystyczny w wykonaniu artystów scen wrocławskich, zorganizowany w Kościele pw. MB Nieustającej Pomocy we współpracy z Burmistrzem Nowego Tomyśla, Nowotomyskim Ośrodkiem Kultury i nowotomyskimi parafiami

- „Była sobie raz Astrid Lindgren” – warsztaty plastyczno-literackie z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci, połączone z otwarciem wystawy poświęconej autorce „Pippi Langstrump” i „Dzieci z Bullerbyn”
- Z cyklu Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne: „Zawrócić z bezdroży” – koncert piosenek Doroty Abbe i Lecha Nawrockiego w wykonaniu zespołu Mozaika
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki – „Pachnidło” Suskinda

Oborniki

- Prelekcja o Obornikach dla studentów Wydziału Architektury Politechniki Poznańskiej

Okonek (pow. Złotów)

- „Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci” – wystawa pt. „Książki czytane przez dzieci całego świata”
- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich – wystawa pt. „Ciekawostki o książkach”
- „Moja mała ojczyzna” – głośne czytanie przedszkolakom legendy pt. „Góra Teclawa koło Okonka”, opowieści o powstaniu miasta oraz najważniejsze wydarzenia w jego historii, poznanie herbu i flagi Okonka

Opatów (pow. Kępno)

- Poezja Krzysztofa Szymoniaka – spotkanie autorskie dla młodzieży gimnazjalnej
- Bajkowe postacie Wandy Chotomskiej – konkurs plastyczny (Filia Łęka Opatowska)

Ostrów Wielkopolski

- Światowy Dzień Książki – spotkanie z Ernestem Bryllem
- Prelekcja Samuela Odrzykoskiego pt. „Przez góry Bułgarii do delty Dunaju”

Piła

- Bractwo Dobrej Książki: „Bajeczki Haneczki”, promocja bajek terapeutycznych Hanny Gapińskiej, Moniki Dubały, Marka Mostowskiego, Klaudii Szczap, Małgorzaty Białej, Tomasza Barana
- „Czująca biblioteka”: „Zaufaj sercu” – zajęcia z edukacji bibliotecznej z elementami biblioterapii dla dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego i małych czytelników osiedla (Filia nr 4)
- Deportacje Polaków z Kresów Wschodnich na Sybir – wystawa; książki, źródła historyczne, ikonografia ze zbiorów PiMBP w Pile

- Dyskusyjny Klub Czytelniczy dla Dorosłych – dyskusja o książce Jurija Andruchowycza pt. „Dwanaście kręgów” i twórczości Ryszarda Kapuścińskiego
- Imieniny w bibliotece: Dwóch Jakubów – imieniny kolegów obchodziły dzieci z Przedszkola Publicznego nr 3 w Pile (Oddział dla Dzieci)
- Jan Paweł II 1920-2005 – „Wszystkim dziękuję. Wszystkich proszę o przebaczenie. Proszę także o modlitwę, aby Miłosierdzie Boże okazało się większe od mojej słabości i niegodności” – wystawa: książki, czasopiśma, multimedia, ikonografia, dokumentacja budowy Pomnika Jana Pawła II w Pile
- Klub Małego Czytelnika: spotkanie literackie dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 12 (Filia nr 8)
- Klub Tropiciele Książki: konkurs literacki dla czytelników dzielnicy Koszyce (Filia nr 2)
- „Lotta z przedszkolakami” – spotkanie na ulicy Awanturników – zajęcia interaktywne dla dzieci z Przedszkoli nr 2, 4, 15 (Filia nr 1)
- Międzynarodowy Dzień Książki – zajęcia interaktywne dla dzieci (Oddział dla dzieci, Filia nr 6)
- Magiczna Bajkoteka: baśń ludowa „O młodzieńcu w kłodę zaklętym” – zajęcia interaktywne dla dzieci z Przedszkoli nr 16 i 17 w Pile (Filia nr 4)
- „Nasza codzienna polszczyzna”: „Mówimy ładnie i poprawnie” – pogadanka, konkursy dla dzieci z Przedszkola Publicznego nr 19 im. Misia Uszatka w Pile (Filia nr 6)
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Model biblioteki powiatowej – jaki?” oraz spotkanie nestorów bibliotekarstwa polskiego, pod honorowym patronatem Tomasza Bugajskiego, starosty Piłskiego i Zbigniewa Kosmatki, Prezydenta Miasta Piły
- „Przystanek Piła i okolice”: „Obyczaje i obrzędy, tradycje Nadnotecia” – gościem był Jan Niedźwiecki, etnograf, dyrektor Muzeum Okręgowego w Pile
- „Wita was Polska, nasza ojczyzna znana i nieznana”: „Karpaty” – lekcja europejska (Filia nr 4)

Pleszew

- Spotkanie poetyckie „Uroki i zadziwienia Mariana Cezarego Abramowicza” w ramach Bibliotecznego Saloniku Kulturalnego + wystawa
- „Jan Paweł II – Rapsod żalobny” – wystawa

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- Spotkanie autorskie z Ryszardem Bibersztajnem
- „Media wczoraj i dziś” – wystawa sprzętu medialnego (Filia Bucz)

Przykona (pow. Turek)

- I Powiatowy Przegląd Twórczości Katolickiej

Rawicz

- Ława Jednego Autora: z Bolesławem Prusem
- Galeria Jednego Obrazu: „Zacisze” Doroty Maćkowiak
- Spotkanie autorskie z Andrzejem Grabowskim
- Warsztaty plastyczne „Jan Paweł II w moich oczach” – dzieci z Przedszkola nr 1
- Wycieczka dzieci z Zespołu Szkół Specjalnych połączona z projekcją filmu „Orka 2”
- Warsztaty plastyczne dla najmłodszych „Pokoloruj marzenia”

Szamocin (pow. Chodzież)

- „Bajkowy świat” – spotkanie uczestników i podsumowanie konkursu, który odbył się w Rogoźnie (Oddział dla dzieci)

Szydłowo (pow. Piła)

- „Iskry i błyski” – promocja książki i jej autorów, m.in. Ani Gut, uczninicy Zespołu Szkół w Szydłowie
- „Jak sirzec się przed chorobami cywilizacji” – spotkanie z przedstawicielami Instytutu Żywności i Żywienia

Śmigiel (pow. Kościan)

- Warsztaty biblioteczne: Podróże dookoła Europy z Koziółkiem Matotkiem – cz. 2; Śmigiel, moja mała ojczyzna” (również w maju)
- Warsztaty czytelnicze: Poznajemy zjawiska przyrodnicze z krasnałem Hałabą (również w maju)
- Historia Nietążkowa – spotkanie autorskie z Hubertem Zbierskim – regionalistą (Filia w Nietążkowie)
- Prawie wszystko o Śmiglu i gminie – wystawa publikacji (również w maju)

Trzcianka

- „Rok 2007 – rokiem Karola Szymanowskiego” – wystawa
- XXIV Tydzień Kultury Chrześcijańskiej: „Manipulacja w mediach” – spotkanie z redaktorem Grzegorzem Górnym
- Spotkanie autorskie z Beatą Ostrowicką
- „65 rocznica urodzin Danuty Wawilów” – wystawa oraz zajęcia plastyczne i zabawy ruchowe z grupą środowiskową
- „W świecie wyobraźni” – zajęcia plastyczne
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki: „Traktat o łuskaniu fasoli” Wiesława Myślińskiego

Turek

- Finał powiatowy konkursu „Wybieramy Mistrza Pięknego Czytania”
- Lista Przebojów Książkowych 2006 – rozstrzygnięcie konkursu
- Studium Wiedzy o Regionie – Wielkopolska:
 - ~ „Klasycyzm w Wielkopolsce – wykład Marka Rezlera
 - ~ Wielkopolska lat międzywojennych – wykład Marka Rezlera
- Rozstrzygnięcie Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Włodzimierza Pietrzaka
 - ~ 20-lecie pracy twórczej Eli Galoch, poetki z Turku
 - ~ Koncert Patrycji Kaczmarek
- Rozstrzygnięcie konkursu plastyczno-literackiego „Moja pierwsza książeczka” – występ teatru ART-RE z Krakowa „Kubuś Puszatek i przyjaciele”
- Poznajemy alfabet – zajęcia plastyczno-literackie w świetlicach terapeutycznych (Filia nr 2)
- „Życie – najbardziej zdumiewająca bajka” – Hans Christian Andersen – wystawa

Ujście (pow. Piła)

- „Mąż i żona” – adaptacja sztuki Aleksandra Fredry w wykonaniu Teatru „Maska” z Ujskiego Domu Kultury; w roli żony Teresa Gajc-Zaleska, bibliotekarka z miejscowej biblioteki

Zakrzewo (pow. Złotów)

- Gminny Konkurs Ortograficzny „Ortofrajda”

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Wystawa prac plastycznych Zuzanny Mizery, uczennicy klasy III Gimnazjum w Zdunach
- Spotkanie autorskie z Wandą Chotomską
- „Mówię wam, warto czytać” – pokonkursowa wystawa plastyczna
- „Wiosna w poezji” – konkurs recytatorski (Filia Baszków)
- „Śladami baśni i legend polskich” – Legenda o Janosiku, spotkanie dla uczniów klasy II (Filia Baszków)

Złotów

- „Leonardo da Vinci” – wystawa
- Wielkanocny Kiermasz Świąteczny prac przygotowanych przez uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej, prelekcja pt. „Zwyczajy i obrzędy wielkanocne na Krajnie Złotowskiej”
- „Ekslibris znak własnościowy książki” – pokonkursowa wystawa prac
- Wielki Finał IV Powiatowego Konkursu Literackiego pt. „Przygoda z Lekturą”
- „Z przygód krasnala Halabaly” – wystawa prac konkursowych

- „Dzień Ziemi” – wystawa
- Spotkanie w Dyskusyjnym Klubie Książkowym (również w maju)
- Inscenizacja bajki pt. „Królewna Śnieżka i Siedmiu Krasnoludków” oraz spotkanie z liderami i wolontariuszami kampanii „Cała Polska czyta dzieciom”

M a j

Baranów (pow. Kępno)

- Wieczór baśni i wierszy Marii Konopnickiej + konkurs na ilustrację utworów (Słupia)

Białośliwie (pow. Pila)

- Spotkania autorskie z Jerzym Utkinem w ramach XII Nadnoteckich Dni Literatury

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Galeria Obrazu: „Koniec zimy” – Jan Bandziura
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem
- Wystawa: „Książki z Piórami”
- Wystawa „Baśniowe malowanie” – wystawa prac dzieci z klas I, które uczestniczyły w głośnym czytaniu od listopada do końca maja br.

Borek Wielkopolski (pow. Gostyń)

- Teatryk dla dzieci – „Doktor Dolittle i przyjaciele”
- Spotkanie z władzami miasta, przedstawicielami szkół i instytucji współpracujących z Biblioteką z okazji Dnia Bibliotekarza
- Konkurs plastyczny dla dzieci z terenu miasta i gminy z okazji Dnia Dziecka ph. „Moje wakacyjne marzenia” – malowanie kredą na płytkach

Bralin (pow. Kępno)

- Wystawa z okazji 140 rocznicy urodzin Władysława S. Reymonta połączona z konkursem czytelniczym pt. „Reymont znany czy niezany”

Budzyń (pow. Chodzież)

- „Porady szwagra Mitasa” – spotkanie z artystą – humorystą dla gmin
- Impreza rozrywkowa dla dzieci w wykonaniu artystów z teatru w Krakowie

Chocz (pow. Pleszew)

- Spotkania autorskie z Krzysztofem Świątkowskim

Chodzież

- Happening „Biblioteka – królestwo bajek” – Park przy bibliotece (Oddział dla dzieci)

- Dzień Bibliotekarza – Powiatowe forum bibliotekarzy (Biblioteka w Budzynie)
- Warsztaty regionalno-informatyczne z wykorzystaniem komputerowej kartoteki bibliograficznej i zagadnieniowej na temat Towarzystwa Czytelników Ludowych i Patrona Miejskiej Biblioteki Publicznej dla pierwszych klas Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych
- „Spotkanie w świecie zwierząt” – zaproszonym gościem była właścicielka sklepu zoologicznego
- Wycieczka historyczna – połączona z fotografowaniem ciekawych miejsc i wykonaniem folderu
- Spotkanie terapeutyczne – biblioterapia jako pomoc w leczeniu depresji
- „Uwolnij książkę” – przed budynkiem biblioteki pod hasłem „Książka trafia do każdego przechodnia”
- Otwarcie wystawy „Exlibris – znak książki” – pasje Alfreda Aszkielowicza, artysty grafika – wystawa prac i prezentacja procesu tworzenia dzieła
- Spotkanie autorskie z Elizą Piotrowską (Oddział dla dzieci)
- „Dyskusyjny Klub Książki” – kolejne spotkanie członków klubu

Czempiń (pow. Kościan)

- Integracyjne spotkanie bibliotekarzy szkolnych i z biblioteki publicznej gminy Czempiń z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek

Czerniejewo (pow. Gniezno)

- Warsztaty i spotkanie poetyckie ze Stanisławą Łowińską dla młodzieży tworzącej własną poezję
- Przedstawienie teatralne dla młodszych dzieci szkolnych pt. „Czarnoksiężnik z Krainy Oz” (Studio Małych Form Teatralnych Scenografii i Reżyserii ART-RE z Krakowa)

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- V edycja konkursu z cyklu „Ziemia Dobrzycka, moja mała ojczyzna” pod hasłem „Książdz Stanisław Śniatała – duchowny, społecznik, historyk”

Gniezno

- Dzień Bibliotekarza – wręczenie „Nagrody Pąsowej Róży” osobom i instytucjom, które promują i wspierają działalność biblioteki

Gołuchów (pow. Pleszew)

- „Legendy Artura Opmana” – konkurs plastyczny (Filia w Kościelnej Wsi)
- Inscenizacja „Jurata Królowa Bałtyku”

Gostyń

- Wystawa „50 lat Oddziału dla Dzieci i Młodzieży” i uroczystości związane z jubileuszem

- Podsumowanie konkursu wiedzy „Wiem, bo czytam – bohater literacki”
- Konkurs „Gostyń i okolice” przy współpracy ze Szkołą Podstawową nr 5
- Współorganizacja Krajowej Wystawy Filatelistycznej – Gostyń 2007 – z Polskim Związkiem Filatelistów – Koło Gostyń, Muzeum w Gostyniu

Jaraczewo (pow. Jarocin)

- Konkurs plastyczny „Parada postaci literackich”

Jarocin

- Pogadanki (Filia dla Dzieci):
 - ~ „Książka moim przyjacielem”
 - ~ „Mamo poczytaj ze mną”
 - ~ „Dlaczego Kubuś Puchatek tak bardzo lubi Prosiaczkę”
- Mini teatryki „Z poezją Jana Brzechwy za pan brat” (Filia dla Dzieci)
- Spotkanie autorskie z Wandą Chotomską (Filia Golina i Filia Witaszyce)
- Prelekcja Jana Jajora „Literackie i artystyczne przystanki nad Lutynią oraz dzieje Wilkowyja” (Filia Wilkowyja)
- Spotkanie członków Stowarzyszenia „Wilkowyja nad Lutynią” (Filia Wilkowyja)

Jastrowie (pow. Złotów)

- Teatryk pt. „Kozucha Kłamczucha”

Kaczory (pow. Piła)

- Spotkanie z Elizą Piotrowską, autorką i ilustratorką książek dla dzieci – w ramach XII Nadnotekczich Dni Literatury
- Tydzień Bibliotek, m.in. „Janko Muzykant”, „Popołudnie z Franklinem”, zajęcia interaktywne dla dzieci i młodzieży, „Pszczółka Maja i jej przyjaciele”, głośne czytanie i warsztaty plastyczne
- „Święto Niezapominajki” – układanie bukietów z wiosennych kwiatów
- Tydzień Bibliotek: „Budowa książki”, „Muminek szuka drogi do domu”, „Zagadki literackie”, „Przygody papugi”, „Przygoda w lesie”, zajęcia interaktywne (Filia Śmiłowo)

Kalisz

- „Zwierzęta i ich środowisko” – pogadanka dla najmłodszych (Filia nr 1, Oddział dla dzieci)
- „Przez bajkę do historii. Kalisz – moje miasto” – spotkanie Urszuli Camborini z uczniami kl. I Szkoły Podstawowej nr 8 w Kaliszu (Filia nr 9)
- Spotkanie ze studentami UAM w Kaliszu poświęcone starodrukowi – dwie grupy słuchaczy

- „Jan Paweł II – na zawsze obecny wśród nas. 10 rocznica odwiedzin Ojca Świętego w Kaliszu” – wystawa

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Rozstrzygnięcie trzeciej edycji Konkursu Przyrodniczego dla uczniów szkół podstawowych z terenu powiatu kępińskiego współorganizowanego z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków
- Finał V Powiatowego Konkursu Wiedzy Przyrodniczej pn. „Ptaki miast i wsi” współorganizowanego z Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków, skierowanego do uczniów ze szkół gimnazjalnych z terenu powiatu kępińskiego

Samorządowa Biblioteka Publiczna

- Konkurs recytatorski dla dzieci i młodzieży „Strofy o Ojczyźnie”, przygotowany we współpracy z ZHP

Klecko (pow. Gniezno)

- Przedstawienie teatralne dla dzieci z przedszkola w Klecku pt. „Kubuś Puszątek i przyjaciele” (Studio Małych Form Teatralnych, Scenografii i Reżyserii ART-RE z Krakowa)
- Wystawy:
 - ~ Uchwalenie Konstytucji 3 Maja
 - ~ Zamach na Papieża Jana Pawła II
 - ~ Strajk Dzieci Polskich we Wrześni w 1901 r.

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Konkurs plastyczny na plakat, dla dzieci w wieku 11-13 lat pn. „Biblioteka mojego wieku”
- Konkurs literacki dla gimnazjalistów pn. „Biblioteka mojego wieku”
- Spotkania ze „Słoniem Trąbalskim” – słuchanie bajki i zajęcia plastyczne związane z wysłuchaną bajką
- Wystawy:
 - ~ „Od papirusu do biblioteki mojego wieku”
 - ~ „Oni gościli w naszej bibliotece”

Koło

- Wystawa „Chrząszcze jakich nie znacie” Szymona Czerwińskiego, pracownika Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Kole, autora publikacji naukowych, notatek faunistycznych, folderów dydaktyczno-

przyrodniczych, twórcy ścieżki dydaktyczno-przyrodniczej „Dolina rzeki Warty” oraz „Szlaków rowerowych w okolicach Koła”

- „...A wtedy grały wszystkie dzwony... Konstytucja 3 Maja została uchwalona przez Sejm Wielki 3.05.1791 roku” – wystawa
- W ramach Tygodnia Bibliotek zorganizowano:
 - ~ „Biblioteka Mojego Wieku. Wspomnień czar” – wystawa fotograficzna
 - ~ Spotkanie autorskie z Dariuszem Matysiakiem, rodowitym kołaninem – autorem książki „Pora burz”
 - ~ Wystawa prac Katarzyny Wilk, mieszkanki Koła w „Galerii Pod Dobrą Książką” pt. „Laiki charakterystyczne”
- W ramach Dnia Bibliotekarza i Bibliotek odbyło się spotkanie pracowników Książnicy Kolskiej z bibliotekarzami bibliotek szkolnych, pedagogicznej, władzami miasta oraz przyjaciółmi biblioteki. Imprezę uświetniły pokazy teatrzyków szkolnych ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego – pod kierunkiem Krystyny Wasilewskiej oraz Szkoły Podstawowej Nr 1 pod opieką Anety Piorun. Wystawiono dwie sztuki pt. „O brzydkim kaczątku, biedzie i rozbitym dzbanie” oraz „O smoku wawelskim”
- Spotkanie autorskie dzieci ze szkoły podstawowej z Tomaszem Trojanowskim – pedagogiem, autorem słuchowisk radiowych i programów telewizyjnych dla dzieci (Filia dla Dzieci)
- Finał konkursu plastycznego (Filia dla Dzieci):
 - ~ Pokaz mody ekologicznej
 - ~ Dbam o książki, one też potrzebują wsparcia
- Warsztaty plecionkarskie Zofii Dzikowskiej – mieszkanki Koła – dla uczniów klas gimnazjalnych (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ Biblioteka mojego wieku... Miejska Biblioteka Publiczna w Kościanie – wczoraj i dziś
 - ~ Bywali u nas – pisarze, poeci, podróżnicy
 - ~ Planeta szczęścia czyli wszystko może się zdarzyć – wystawa prac konkursowych
 - ~ Książka – Królowa Biblioteki
- Dzień Bibliotekarza i Bibliotek: Spotkanie bibliotekarzy bibliotek publicznych i szkolnych Kościana i powiatu kościańskiego. Otwarcie izby patrona biblioteki – Adama Tomaszewskiego. Fragmenty prozy Adama Tomaszewskiego czytała aktorka Teatru 112 – Natalia Mak

- I Majowa Biesiada Literacka z udziałem Marii Magdaleny Poczaj, Jerzego Cwalińskiego i Zbigniewa Gordziewa (ze Związku Literatów Polskich – Oddział w Poznaniu)
- Spółdzielczość mleczarska w Kościanie w latach 1984-2000. Wykład Katarzyny Marciniak-Helińskiej (z cyklu wykładów Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej)
- Książka i inne nośniki informacji XXI wieku – prelekcja Hanny Kaczmarek w Klubie Miłośników Książki
- Podróż do Książkolandii – uroczyste pasowanie na czytelników uczniów klasy I Zespołu Szkół nr 2, połączone z inscenizacją „O tym, jak powstało polskie godło” w wykonaniu przedszkolaków z Przedszkola Samorządowego nr 3 pod kierunkiem Małgorzaty Borowiak i Małgorzaty Szczerbał
- Podróż do Książkolandii – uroczyste pasowanie na czytelników uczniów klasy I Zespołu Szkół nr 4, połączone ze spektaklem „Kacperek” w wykonaniu grupy teatralnej „Gwiazdeczki” pod kierunkiem Małgorzaty Hofman
- Prelekcje: Czy wiesz jak powstało pismo? (w ramach Tygodnia Bibliotek); Pismo – co to jest?
- Pogadanki: Dobre maniere czyli savoir-vivre dla dzieci; Planeta Szczęścia czyli wszystko może się zdarzyć
- Rozstrzygnięcie konkursu czytelniczego „Radości i smutki rudowłosej Ani” w 165 rocznicę śmierci Lucy Maud Montgomery
- „Klub Przyjaciół Trąbka Bombka” – Teatrzyk Trąbka Bombka – spektakl „O żabkach i żuczku” w wykonaniu dzieci – uczestników zajęć w Klubie pod kierunkiem i na podstawie scenariusza Joanny Frąckowiak i Justyny Gęślak (w ramach Tygodnia Bibliotek)
- Rozstrzygnięcie konkursu na prezentację multimedialną: Ziemia Kościańska – tu chce się żyć!
- Poznaj mojego idola z książek Astrid Lindgren – konkurs plastyczny
- Wykonujemy wesołego ludzika z balonika (Filia w Starym Luboszu)
- Ulubiony bohater z książki Marii Kownackiej – konkurs literacki (Filia w Widziszewie)

Biblioteka Publiczna Gminy

- Jak? Kiedy? Dlaczego? Omnibus – konkurs wiedzy

Kotlin (pow. Jarocin)

- Konkurs czytelnicy „Wiem, bo czytałem”
- Sienkiewiczowskie łamigłówki – rozgrywki z historii (Filia w Sławoszewie)
- Konkurs czytelnicy „Czytam to wiem” (Filia w Sławoszewie)
- Montaż słowno-muzyczny „Cudownych Rodziców mam” (Filia w Sławoszewie)

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie z Danielem Szczepaniakiem i promocja jego albumu pt. „Koźmin Wielkopolski na pocztówce i fotografii z lat 1898-1918”
- XII edycja konkursu Wiedzy o Ziemi Koźmińskiej pt. „Żydzi i protestanci w Koźminie Wlkp.” i „Święty z Koźminem Wlkp.”

Krotoszyn

- Wystawy:
 - ~ „Biblioteki powiatu krotoszyńskiego”
 - ~ „Perelki naszego księgozbioru” – książki ze zbiorów naszej biblioteki, wydane do 1939 roku
- Tydzień Bibliotek:
 - ~ Spotkanie integracyjne środowiska bibliotekarzy powiatu krotoszyńskiego. Panel wykładowo-dyskusyjny na temat roli i zadań biblioteki we współczesnym świecie:
 - Prelekcja Haliny Okonowskiej
 - Montaż słowno-muzyczny propagujący ideę czytelnictwa
 - ~ Nadanie tytułu „Honorowego Czytelnikà” długoletnim czytelnikom
 - ~ Spotkanie z Bogdanem Kolasińskim, autorem książki „Jakim cudem jeszcze żyję?”
 - ~ Spotkanie dla młodzieży i dorosłych z Lesterem C. Baszczyńskim, autorem książki „Wielkość zrodzona w cierpieniu”
 - ~ Występ zespołu teatralnego „Asy z trzeciej klasy” (Oddział dla dzieci i młodzieży)
 - ~ Zajęcia integracyjno-plastyczne poświęcone wykonywaniu zakładki do książki przez uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej w Krotoszynie i pokaz tańców wielkopolskich w wykonaniu uczniów z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Koźminie Wlkp. „Koźminiacy” (Oddział dla dzieci i młodzieży)
 - ~ Podsumowanie konkursów plastycznego i literackiego ph. „Moja wizja biblioteki przyszłości”, wystawa pokonkursowa prac (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- Spotkanie z lekarzami weterynarii z Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Krotoszynie: przybliżenie przedszkolakom zawodu weterynarza (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- Spotkanie z Unią Europejską – czytanie bajek z państw należących do Unii, śpiewanie piosenek, pogadanka na temat tych państw (Oddział dla dzieci i młodzieży)
- III Spotkanie z muzyką: Społeczne Ognisko Muzyczne i Krotoszyńska Biblioteka Publiczna – prezentacje młodych wykonawców

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „W krainie uśmiechniętej książki” – konkurs czytelniczy dla dzieci (Filia Nowy Belęcin)
- „Przynoszę Tobie Mamo bukiet kwiatów” – wieczór słowno-muzyczny (Filia Pawłowice)
- Wystawy (GCK i filie):
 - ~ „Książki, ich twórcy i czytelnicy”
 - ~ „Książka – biblioteka – bibliotekarz”
- Wystawy pamiątek i dawnych fotografii (Filia Pawłowice):
 - ~ „Pierwsza Komunia Święta”
 - ~ „Matka”

Leszno

Wystawy:

„Galeria za Regalami”:

- „Portret Wojska Polskiego” – wystawa prac plastycznych dzieci i młodzieży nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie, którego głównym organizatorem jest Leszczyńskie Stowarzyszenie Dzieciom Niepełnosprawnym
- „Stanisław Wyspiański w zbiorach Biblioteki i na znakach pocztowych Zdzisława Głapiaka”, zorganizowana z okazji Roku Stanisława Wyspiańskiego
- „Regionaliści wielkopolscy” – na wystawie eksponowanych było 13 plansz przedstawiających sylwetki osób zasłużonych dla powiatów leszczyńskiego, gostyńskiego, rawickiego

Imprezy:

- Dzień Bibliotekarza i Bibliotek, który odbył się w trakcie „Tygodnia Bibliotek” w leszczyńskim ratuszu:
 - ~ Wręczenie Nagrody im. Heleny Śmigielskiej, którą otrzymała Mirosława Potkowska z Rawickiej Biblioteki Publicznej
 - ~ Wręczenie Nagrody Liścia Miłorzębu, która przyznana została Towarzystwu Leszczyńskiemu za książkę Mirona Urbaniaka „Zabytki przemysłu i techniki Leszna”
 - ~ „Leszno perła baroku” – prezentacja multimedialna
- XVIII Leszczyńskie Dni Literatury
 - ~ „Dyżur poetycki” dla młodzieży pełniła poetka Maria Magdalena Pocgaj
 - ~ Spotkanie w „Kawiarence Literackiej” ph. „Postaci biblijne w literaturze” z Marią Magdaleną Pocgaj

- ~ „Góry w wierszach Stanisława Leona Machowiaka” – spotkanie dla młodzieży gimnazjalnej z poetą, któremu towarzyszył Ryszard Małecki, miłośnik harmonijek ustnych
- ~ „W cieniu wiatracznych śmig” – „Parnas Leszczyński X” (spotkanie odbyło się w Samorządowym Ośrodku Kultury w Świąciechowie)
- ~ Konferencja z cyklu „Leszczyńskie ślady w literaturze”, podczas której podsumowany został konkurs literacki pod tym samym tytułem, adresowany do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Sergiusz Sterna-Wachowiak wygłosił esej „Literatura prowincji – literatura prowincjonalna”
- ~ Spotkanie w „Kawiarence Literackiej” z Inną Iwasiów, krytykiem literackim, historykiem literatury, poetką
- ~ W ramach „Rodzinnych Wieczorów” odbyło się spotkanie z autorem książek dla dzieci, Kazimierzem Szymeczko ph. „O czym rozmawiają domowe przedmioty?”
- ~ W Filii Bibliotecznej nr 2 odbyła się promocja książki autobiograficznej Janiny Gazdy „Adoptowani przez Boga”, poświęconej m.in. problemom dzieci adoptowanych
- ~ Uroczyste podsumowanie konkursu literackiego „List do mamy”, połączone z występem dzieci z Przedszkola Miejskiego nr 9 w Lesznie
- ~ Inscenizacja na podstawie wierszy Jana Brzechwy, przygotowana przez uczniów klasy I Szkoły Podstawowej nr 12 w Lesznie
- ~ Zajęcia dla dzieci przedszkolnych ph. „W krainie legend polskich”

Lipno (pow. Leszno)

- „Postaci biblijne w literaturze” – spotkanie autorskie z Marią Magdaleną Poczaj (Filia Wilkowiec)

Luboń (pow. Poznań)

- Tydzień Bibliotek „Pod skrzydłami biblioteki”, w programie m.in.:
 - ~ Kiermasz wolnej książki:
 - „Książka dla zapracowanych”
 - „Wszystko o miłości i namiętności”
 - „W świecie Fantasy”
 - „W świecie poezji”
 - „Na bezsenne noce”
 - ~ „Pippi i Pan Nilsson przyjeżdżają do Lubonia”
 - ~ „Komputer dla małucha” – zasady bezpiecznego korzystania z Internetu dla 5-7 latków

- ~ „Jak pokonać stres?” – wieczór autorski Jacka Kryga, promocja książki „Natychnmiastowe opanowanie stresu”
- ~ „Usiądź babciu, poczytam Tobie” – spotkanie w Klubie „Promyk”, wybrane fragmenty literackie czytali uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4 w Luboniu
- ~ „O miłości...” – poezja i muzyka w parze chodzą:
 - „O miłości dawniej i dziś” – współczesna poezja miłosna Wiesławy Kurek
 - „Jak kochali Galicjanie” – Bogna Wernichowska
 - „Miłosne nuty” – koncert Wojciecha Winiarskiego
- ~ „Z babcią i dziadkiem w wirtualnym świecie” – nauka obsługi komputera i korzystania z Internetu
- ~ „Ile zamieszania może wprowadzić trójka kotów?” – spotkanie autorskie z Tomaszem Trojanowskim, pisarzem książek dla dzieci
- ~ Piszemy e-maila, SMS-a do wnuka i wnuczki – nauka posługiwania się pocztą elektroniczną i obsługa bramki SMS
- ~ „Zapiski myśli niebanalnych – lubońskie poetyckie biesiadowanie” – spotkanie nieprofesjonalnych prozaików i poetów z Lubonia
- ~ „Drzwi otwarte”; „Biblioteka nocą” – poznawanie biblioteki „od kuchni”
- ~ „Pippi i Pan Nilsson wyjeżdżają z Lubonia”
- ~ „Pippilandia” – urodzinowy bal u Pippi, parada postaci – bohaterów z książek Astrid Lindgren (obowiązuje przebranie)
- ~ „Rzeźba” – wernisaż Krzysztofa Urbana. Muzyczna dedykacja Maksy Ziobry
- ~ „Noc z sonatą” – koncert muzyki poważnej na klarnet i fortepian w wykonaniu Tomasza Chelpińskiego i Jacka Fokta
- ~ „Luboń nocą” – wycieczka krajoznawcza po Luboniu pod opieką przewodników Oddziału PTTK z Lubonia
- ~ „Kolorowe malowanie” – działania plastyczne dla dzieci, pod kierunkiem plastyka Anny Przybylskiej
- ~ XIII Konkurs Recytatorski:
 - „W świecie rymów Danuty Wawilow” (dzieci szkół podstawowych)
 - „Poezja Leopolda Staffa” (młodzież gimnazjalna)
- ~ V Konkurs „I Ty zostań mistrzem pięknego czytania”
- Dzień Kultury w ramach obchodów Dni Lubonia, w programie m.in.:
 - ~ „Dzień dobry Eugeniuszu” – śpiewająco czytamy teksty Agnieszki Osieckiej (dla przedszkolaków)
 - ~ „Kilka miesięcy, całe życie” – spotkanie autorskie z Ewą Nowacką, pisarką dla młodzieży
 - ~ „Goń latawce” – wernisaż prac dziecięcych z działań plastycznych „Kolorowe Malowanie”

- ~ „Kolega maj” – koncert muzyczny uczniów szkół podstawowych w Luboniu
- ~ Śpiewogra dla dzieci „Rodzi się ptak” wg tekstów Agnieszki Osieckiej – w wykonaniu aktorów Teatru Animacji w Poznaniu
- ~ „Jeżeli gdzieś jest niebo...” – czytamy teksty Agnieszki Osieckiej
- ~ Recital Magdy Umer
- ~ Druga część wędrówki nocą po Luboniu pod opieką przewodników Oddziału PTTK z Lubonia

Łubowo (pow. Gniezno)

- Dzień Ochrony Środowiska – wystawa plakatów ekologicznych
- Spotkanie autorskie ze Stanisławą Łowińską
- XI Lednicka Wiosna Poetycka

Margonin (pow. Chodzież)

- Przedstawienie pt. „Kap” Dariusza Olejniczaka – dla gimnazjalistów
- Spotkanie z aktorem Zbigniewem Walerysiem:
 - ~ Monodram „Ja jestem Żyd z Wesela” – dla czytelników dorosłych
 - ~ Spotkanie z uczniami ze Szkoły Podstawowej + wystawka „Zbigniew Waleryś – aktor”
- Spotkanie z Elizą Piotrowską, autorką książek dla dzieci + wystawka
- Rozstrzygnięcie ogłoszonego w marcu konkursu literacko-plastycznego na recytację i interpretację plastyczną wiersza Stanisława Wyspiańskiego

Miasteczko Krajeńskie (pow. Piła)

- „Biesiada Krajeńska, otwarcie obchodów Roku Drzymałowskiego, „Michał Drzymała symbol trwania i wierności”, wydanie płyty z prezentacją multimedialną, lekcje biblioteczne „Jestem chłop historyczny”
- Spotkania autorskie z Jerzym Utkinem i Stanisławem Neumerterem w ramach XII Nadnoteckich Dni Literatury

Nowy Tomyśl

- Z cyklu „Twórca i jego dzieło”: spotkania autorskie z Tomaszem Trojanowskim – autorem literatury dla dzieci (Oddział dla dzieci, Filia w Bukowcu, BPMiG w Opalenicy, BPMiG w Zbąszyniu)
- Z cyklu „Czwartkowe wieczory literacko-muzyczne”: „Pamiętajcie o ogrodach” – koncert piosenek literackich w opracowaniu jazzowym, wykonawcy: Swing Combo Krzysztofa Powalisza
- Majówka z książką – impreza plenerowa dla najmłodszych czytelników (muszla koncertowa przy Nowotomyskim Ośrodku Kultury)

- IV Powiatowe Forum Bibliotekarzy z udziałem: Artura Jazdona, dyrektora biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu („Biblioteka mojego wieku – jaka biblioteka?”); Marzeny Cupa, kierownika Biblioteki Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu („Bibliotekarz na miarę czasów”); Grzegorza Karpickiego, pracownika Mediateki we Wrocławiu („Tworzenie koncepcji nowej biblioteki na przykładzie Mediateki”)
- Malarstwo Aleksandry Antoniewicz-Kaszczyńskiej – otwarcie wystawy połączone z prelekcją autorki, absolwentki ASP w Poznaniu na temat malarstwa abstrakcyjnego i występem Marka Manowskiego – pianisty jazzowego i ilustracyjnego
- Biblioteka dla każdego – spotkania czytelnicze w kręgu osób niepełnosprawnych
- „Nasze smaki” – spotkanie ze Stefanem Słocińskim, mistrzem wędliniarskim, inaugurujące cykl spotkań z wytwórcami produktów regionalnych
- Internet dla Seniora – warsztaty dla członków bibliotecznych Klubów Emerytów i wszystkich chętnych seniorów
- Dyskusyjny Klub Książki: Jose Franco – „Paraíso”
- Akademia nad Szarką:
 - ~ Z cyklu „Nowotomyskie a...b...c...”: „XIX-wieczny Nowy Tomyśl” – wykład historyka i regionalisty Bogumiła Wojcieszaka
 - ~ Z cyklu „Nowotomyskie a...b...c...”: „Szata roślinna ziemi nowotomyskiej” – wykład Zofii Pacholak-Laskowskiej, kierownika Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego
 - ~ „Portret mojego miasta” – warsztaty plastyczne prowadzone przez nowotomyskich artystów plastyków: Aleksandrę Antoniewicz-Kaszczyńską, Ewę Łodygę i Ryszarda Pozdrowicza
- Promocja „Przeglądu Nowotomyskiego”, kwartalnika społeczno-kulturalnego ukazującego się pod patronatem Nowotomyskiego Towarzystwa Kulturalnego

Oborniki

- Stanisław Wyspiański – patron naszego liceum – wystawa z okazji nadania imienia LO w Obornikach
- Wieczór poetycko-muzyczny „Dla Ciebie, Mamo”
- „Ja i moja Mama” – impreza dla dzieci i ich mam z okazji Dnia Matki i Dnia Dziecka
- Radzim – wystawa makiet wykonanych na rajd „Radzim 2007”

Okonek (pow. Złotów)

- „Biblioteka mojego wieku” – Tydzień Bibliotek: wycieczki, lekcje biblioteczne, zajęcia biblioteczne, wystawa fotografii pt. „Biblioteka wczoraj i dziś”

Opatów (pow. Kępno)

- Moja ulubiona dyscyplina sportu – konkurs plastyczny

Ostrów Wielkopolski

- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego na ekslibris Filii dla dzieci i młodzieży

Piła

- Bractwo Dobrej Książki: spotkanie z Agnieszką Frączek, autorką wierszy „Trzeszczyki, czyli trzeszczące wierszyki”, których czytanie może się skończyć złamaniem, zwichnięciem, a w największym razie zasuptaniem języka. Czytanie po cichu grozi wybuchem absurdalnej wesołości, czkawką, a nawet pęknięciem ze śmiechu
- Czująca biblioteka: „Połubić siebie” – zajęcia z edukacji bibliotecznej z elementami biblioterapii dla dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego i małych czytelników osiedla (Filia nr 4)
- Dyskusyjny Klub Czytelniczy dla Dorosłych „Po słowach” – dyskusja o wierszach Stanisława Barańczaka oraz twórczości Ryszarda Kapuścińskiego
- XII Nadnoteckie Dni Literatury, spotkania autorskie, lekcje literackie, Turniej Jednego Wiersza, kiermasze książki, wystawa, biesiada literacka, koncert literacko-muzyczny, kiermasze książek (Biblioteka Główna PiMBP, biblioteki powiatu pilskiego)
- Tydzień Bibliotek 7-13 maja 2007 „Biblioteka mojego wieku”, m.in.:
 - ~ Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Biblioteki miast bliźniaczych”
 - ~ „Biblioteki wobec starzejącego się społeczeństwa i czytelnika niepełnosprawnego”
 - ~ Teraz Europa
 - ~ IV Turniej Wiedzy o Europie dla szkół podstawowych powiatu pilskiego
 - ~ „Szumy, trzaski, zgrzyty...” – 120 lat płyty gramofonowej (Dział Zbiorów Specjalnych)
 - ~ Imieniny biblioteki. 15. rocznica nadania Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Pile imienia Pantaleona Szumana, sympozjum

- ~ Biblioteka szczęścia – całkiem serio i na niby – konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych
- ~ Z biblioteką przez wieki – konkurs na prezentację multimedialną dla gimnazjalistów (Filia nr 1)
- ~ Biblioteka mojego wieku – zajęcia interaktywne (Filia nr 2)
- ~ Biblioteka na moim osiedlu (Filia nr 6)
- ~ 10 powodów dla których warto czytać (Filia nr 7)
- ~ Klub Tolkienowski (czytelnia biblioteki)
- ~ Magiczna Bajkoteka (Filia nr 4)
- ~ Pippi Langstrump w Pile (Oddział dla dzieci)
- ~ Przyjaciele biblioteki (Filia nr 8)
- ~ Teatr w bibliotece (Filia nr 1)
- ~ Twoja biblioteka (Filia nr 9)
- ~ Czy każdy może być poetą? (Filia nr 8)
- ~ Czytaj książki, wiedzę będziesz miał na wieki (Filia nr 8)
- ~ Dzieci w sieci (Filia nr 1)
- ~ Jak szukać informacji? (czytelnia biblioteki)
- ~ Książka a komputer (Oddział dla dzieci)
- ~ „Bibliotheca Magna Perennisque” – wystawa, unikatowe zbiory, realizowane projekty, wyróżnienia i odznaczenia Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Pantaleona Szumana w Pile (Biblioteka Główna)

Pleszew

- VII Dzień Bibliotekarza i Bibliotek – spotkanie bibliotekarzy szkolnych i publicznych z władzami samorządowymi miasta i powiatu. Koncert uczniów Szkoły Muzycznej I st. w Pleszewie
- Wyjazd szkoleniowy bibliotekarzy z powiatu pleszewskiego do Biblioteki Publicznej Miasta Gniezna
- „Zabawy z Kubą i Buba” – spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego „Exlibris – wizytówką mojej książki”. Wystawa prac
- „Z historii bibliotek” – wystawa obrazująca działalność biblioteki w XX wieku
- Konkurs oratorski – „Ulubiona Książka Gimnazjalisty”

Pogorzela (pow. Gostyń)

- Konkurs plastyczny i wystawa pokonkursowa na plakat związany z hasłem Tygodnia Bibliotek: „Biblioteka mojego wieku” – dla uczniów szkoły podstawowej

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Lekcja poezji” – spotkanie autorskie z Alicją Patey-Grabowską (Filia Kaszczor)
- „Bajkowe stwory” – konkurs plastyczny (Filia Mochy)
- „Książkowa lista przebojów” – plebiscyt adresowany do młodych czytelników (Filia Mochy)
- „Moje widzenie świata” (krajobrazy, martwa natura) – wystawa prac wykonanych w ołówku (Filia Mochy)
- „Cudze chwalcie swego nie znacie” – konkurs wiedzy o gminie Przemęt
- Turniej zagadek ph. „Rusz głową” (Filia Bucz)

Radawnica (pow. Złotów)

- Tydzień Bibliotek: wystawa kronik biblioteki, dyplomów, wyróżnień, nagród otrzymanych przez bibliotekę
- Wystawa książek w związku z Międzynarodowym Dniem Rodziny przypadającym 15 maja
- Jan Paweł Wielki – program słowno-muzyczny poświęcony rocznicy urodzin Papieża Polaka w Kościele pw. Chrystusa Króla w Kleszczynie

Rawicz

- „Ława Jednego Autora” z Jerzym Broszkiewiczem
- Spotkanie autorskie z Jolantą Nowak-Węklarową w Klubie „U Klementyny”
- Spotkanie autorskie z Izabelą Sową
- Spotkanie z Teatrem – występ aktorów Teatru im. Bogustawskiego z Kalisza w przedstawieniu „Pszczołka Maja”
- Galeria Jednego Obrazu: „Kaskada” A. Starskiej
- Konkurs „Biblioteka jako źródło informacji”
- Prezentacja multimedialna Janusza Hamielca „Wędrówki śladami dzieci z Bullerbyn” Astrid Lindgren (2 razy)
- Warsztaty manualne Krystyny Dachtera „Co można zrobić z papieru” – dla dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 3
- Konferencja integracyjna „Biblioteka zbliża” dla bibliotekarzy i nauczycieli przedszkolnych z terenu powiatu rawickiego „Muzyka – Książka – sztuka”, prowadzona przez Krystynę Dachtera
- Galeria Jednego Obrazu: „Łąki nad Orlą” Krystyny Formanowicz
- Wystawa „Dorobek cywilizacyjny ludzkości – Od gęsiego pióra do komputera”

- Warsztaty komputerowe dla najmłodszych – uczniowie klasy II Szkoły Podstawowej nr 1
- Warsztaty komputerowe dla dorosłych „Internet dla seniora to nie musi być uciążliwa zmora”
- Spotkanie autorskie z Ewą Chotomską (2 razy)
- Wycieczka do Biblioteki dzieci z Ośrodka dla Niepełnosprawnych połączona z oglądaniem filmów „Teletubisie” i „Tom i Jerry” (2 razy)
- Zajęcia komputerowe dla dzieci ze Szkoły Życia
- Spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką (3 razy)
- Spotkanie autorskie z Krzysztofem Petkiem (3 razy)
- Spotkanie autorskie z Elizą Piotrowską (2 razy)

Słupca

- Rozstrzygnięcie konkursu literackiego pt. „To piękne, gdy człowiek może być dumny ze swojego miasta, ale jeszcze piękniej, gdy miasto może być z niego dumne” – z kogo według Twojej oceny może być dumna Słupca i dlaczego? Konkurs został zrealizowany w ramach obchodów X Słupcekich Dni Rodziny
- Uroczyste obchody Dnia Strażaka (Filia Młodojowo):
 - ~ Kim był św. Florian?
 - ~ Dyskusja – co wiemy o strażakach?
- Konkursy:
 - ~ „W Krainie Uśmiechniętej Książki”
 - ~ „Kto czyta ten wie”

Szamocin (pow. Chodzież)

- Spotkanie autorskie z Elizą Piotrowską
- Wystawa prac konkursu plastycznego na projekt monety okolicznościowej o Szamocinie

Szydłowo (pow. Piła)

- Tydzień Bibliotek ph. „Biblioteka mojego wieku”: wycieczki do bibliotek, pasowanie na czytelnika, wystawa
- Gminny Przegląd Małych Form Artystycznych, prezentacje muzyczno-wokalne przedszkolaków i uczniów klas I-III
- Gminny Konkurs Czytelniczy i Wiedzy o Książce i Bibliotece
- Spotkanie z Agnieszką Frączek w ramach Bractwa Dobrej Książki
- „Moja pierwsza książka z biblioteki” – konkurs plastyczny dla uczniów klas I-III
- Spotkanie autorskie z Jolantą Nowak-Węklarową w ramach XII Nadnoteczek Dni Literatury

Śmigiel (pow. Kościan)

- Podsumowanie konkursu czytelniczego – Śladami Jana Pawła II
- W Krainie Baśni i Bajek – impreza edukacyjno-integracyjna pn. „Bohaterowie książek Marii Kownackiej”, w tym:
 - ~ Konkurs przebierańców
 - ~ Konkurs plastyczny „Ilustrujemy książki Marii Kownackiej”
 - ~ Konkurs czytelniczy „Plastuś i inni bohaterowie książek Marii Kownackiej”
 - ~ Konkurs literacki „Zachęcam do przeczytania książki *Dzieci z Leszczyńskiej Górki, bo...*”

Święciechowa (pow. Leszno)

- „W cieniu wiatracznych śmig” – „Parnas Leszczyński X” z udziałem poetów: Eleonory Biberstajn, Ryszarda Biberstajna, Krystyny Gryś, Tadeusza Hofmańskiego, Elżbiety Kuśnierek, Janusza Ragankiewicza, Marii Urban, Andrzeja Waidmana. Wieczór prowadziła Ewelina Jankowska, a w duecie skrzypcowym wystąpili Radosław Kamieniarz i Mikołaj Zgółka
- Spotkanie autorskie dla dzieci z Kazimierzem Szymeczko

Trzcianka

- Powiatowy Dzień Bibliotekarza:
 - ~ „Biblioteka mojego wieku” – wystawa
 - ~ Referat Marii Bochan – przewodniczącej SBP
 - ~ koncert zespołu Horbik Orkiestra
- Tydzień Bibliotek:
 - ~ „Kto czyta żyje wielokrotnie...” – zajęcia biblioterapeutyczne dla szkół podstawowych
 - ~ CPCD ph. „Święto Niezapominajki” – przemarsz dzieci ulicami miasta (parada zakończyła się wspólnym czytaniem i występem zespołu „Dżuma” i kabaretu „VIC”)
 - ~ „Galeria młodych twórców” – wystawa
 - ~ „Niezapominajkowe malowanki” – zajęcia plastyczne dla dzieci
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki – „Paw królowej” Doroty Masłowskiej

Trzcinica (pow. Kępno)

Z okazji jubileuszu 30-lecia Gminnej Biblioteki Publicznej w Trzcinicy, odbyła się impreza czytelnicza pn. „Spotkania z książką”. Program obejmował:

- ~ Spotkanie autorskie z poetką Wandą Chotomską + wystawa książek i wystawa plastyczna

- ~ Podsumowanie powiatowe kampanii społecznej „Cała Polska czyta dzieciom” wraz z rozdaniem Dyplomów Uznania za życzliwość i wsparcie dla kampanii

Trzemeszno (pow. Gniezno)

- Dwa spotkania autorskie z Zygmuntem Rolą
- Dwa spotkania autorskie z Izabellą Klebańską
- Konkurs plastyczny na ilustrację do utworu Izabelli Klebańskiej

Turek

- Studium Wiedzy o Regionie – Wielkopolska:
 - ~ Okupacja hitlerowska 1939-1945 – wykład Marka Rezlera
 - ~ Wybitni Wielkopolanie – wykład Marka Rezlera
- Dni Ulicy Kaliskiej – kiermasz książek
- Rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego Civitas Christiana
 - ~ Wystawa prac „Moje spotkania z Janem Pawłem II” – M. Konieczny
- Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego na plakat ph. „Chcemy czytać”
 - ~ Warsztaty plastyczne prowadzone przez E. Krygowską-Butlewską (czytelnia dla dzieci)
- Spotkania autorskie z Wiolettą Piasecką, autorką baśni, sztuk teatralnych dla dzieci
- Pokonkursowa wystawa „Chcemy czytać”

Ujście (pow. Piła)

- Piknik Country, impreza plenerowa
- Dzień Godności Osoby Niepełnosprawnej, przegląd twórczości Warsztatów Terapii Zajęciowej z powiatu pilskiego
- Tydzień Bibliotek, kiermasz książek, lekcje biblioteczne i zajęcia interaktywne dla dzieci i młodzieży
- Spotkanie autorskie z Tadeuszem Wyrwą-Krzyżańskim i Zuzanną Przeworską w ramach XII Nadnoteckich Dni Literatury

Witkowo (pow. Gniezno)

- Konkurs czytelniczy dla uczniów szkoły podstawowej „Czy rozwiążesz tę zagadkę”
- Konkurs plastyczny dla gimnazjalistów na plakat pod hasłem „Nie wiesz? Zapytaj w bibliotece”
- Spotkanie autorskie z Wandą Chotomską – dla uczniów klas III szkoły podstawowej
- Konkurs plastyczny dla sześciolatków pod hasłem „Kochajmy bajki”

- Konkurs wiedzy z historii i dnia dzisiejszego Witkowa i okolic pod hasłem „Witkowo – Moje Miasto” – w kategorii szkół podstawowych i gimnazjalnych

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Spotkania autorskie dla dzieci z Kazimierzem Szymeczko (GBP, Filia Bukówiec Górny)

Wyrzysk (pow. Piła)

- Spotkania autorskie z Henrykiem Liszkiewiczem w ramach XII Nadnoteczek Dni Literatury

Zagórów (pow. Słupca)

- Otwarcie wystawy fotograficznej Mikołaja Musiała „Dzieci Afryki” z Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii
- Wystawa prac plastycznych z Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego z Michalinowa (Filia Trąbczyn)
- Spotkanie z mieszkańcami Domu Pomocy Społecznej – dyskusja nad książką „Pętla Wielkopolski” Mirosława Słowińskiego i Grzegorza Nadolnego

Zakrzewo (pow. Złotów)

- Koncert z okazji Konstytucji 3 Maja (Zakrzewo)
- Powiatowy Turniej Sztuki Recytatorskiej – „Poetyckie Znaki Zodiaku” (Zakrzewo, Stara Wiśniewka)

Zduny (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie z aktorem Piotrem Witoniem, który prezentował wiersze Małgorzaty Strzałkowskiej (Zduny, Filia Baszków)
- „Księga bajek” – spektakl teatralny w wykonaniu aktorów Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu (Zduny, Filia Baszków)
- Konkurs recytatorski utworów Marii Konopnickiej
- „Samochodem po Parkach Narodowych Stanów Zjednoczonych” – prezentacja multimedialna (Zduny, Filie Baszków i Konarzew)
- Konkurs pięknego czytania, teksty Lucyny Krzemienieckiej
- „Rodzinne popołudnie w bibliotece” – spotkanie z wróżką i autorką w jednej osobie, Wiolettą Piasecką (Zduny, Filie Baszków i Konarzew)
- „Śladami baśni i legend polskich” – Toruńskie pierniki -- spotkanie dla uczniów klasy II (Filia Baszków)

Złotów

- Wyszukiwanie informacji w e-źródłach. Elektroniczne źródła informacji w praktyce bibliotekarskiej. Wykorzystanie elektronicznego informatorium

w działalności bibliotek – kurs poprowadzony przez Zdzisława Szkutnika z WSUS w Poznaniu

- „Kochajmy niezapominajki – kochajmy przyrodę” – wystawa
- „Dziedzictwo Żydów Kresów Zachodnich” – spotkanie autorskie z pisarzem, poetą, Sergiuszem Sterna-Wachowiakiem
- „Dni Kultury Żydowskiej” – wystawa
- „Ryszard Horowitz poeta obrazu” – wystawa plakatów
- „50. lat Unii Europejskiej” – wystawa
- „Cudze chwalicie – akwarelą po Złotowie” – wernisaż prac malarki Sylwii Mróz
- „Z kolekcji ekslibrisów MBP” – wystawa
- „Biblioteka mojego wieku” – wystawa prac konkursowych: prezentacji multimedialnych i plakatów (również w bibliotekach w powiecie)
- „Bajki na życzenie” – cykl zrealizowanych zajęć edukacyjnych z książką dla najmłodszych: gry i zabawy, konkursy

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

ABY język giętki... : warsztaty teatralne dla młodzieży w Kuślinie / KC // Na sz Dzień po Dniu. – 2007, nr 15, s. 14

Warsztaty przygotowane przez WBPiCAK z udziałem Krzysztofa Skibskiego, przygotowujące do konkursu organizowanego przez WBPiCAK.

AKTORZY kontra uczniowie : dwa teatry w Damasławku / (JM) // Tyg. Nowy (Wągrowiec, Oborniki). – 2007, nr 12, s. B5

Dzięki współpracy z WBPiCAK zespół szkół w Damasławku gościł Teatr „Promyk”.

BAROKOWE dwory i pałace w Wielkopolsce // Turysta Wielkop. – 2007, nr 3/4, s. 26

Reklama książki wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

BIBLIOFILE mają raj : w Rawiczu powstał Dyskusyjny Klub Książki / (AS) // Pan. Leszcz. – 2007, nr 20, s. 14

Klub w Rawickiej Bibliotece Publicznej zorganizowany z inicjatywy WBPiCAK w Poznaniu.

BIBLIOTEKA jutra – dziś / J. Justyna // Aktualności Lokalne. – 2007, nr 21, s. 4

Dzień Bibliotekarza i Bibliotek w Kórniku był okazją do wręczenia nagród m.in. bibliotece złotowskiej w konkursie WBPICAK.

„BIBLIOTEKA Jutra – Dziś” // Powiaty – Gminy. – 2007, nr 10, s. 17

Uroczystość w Zamku Kórnickim – Dzień Bibliotekarza i wręczenie m.in. nagród przez WBPICAK. Wyróżnienie dla nowotomyskiej biblioteki.

BIBLIOTEKA jutra – dziś : złotowska biblioteka otrzymała wyróżnienie / ZMD // Express Lokalny. – 2007, nr 20, s. 16

Podczas Wojewódzkiego Dnia Bibliotekarza i Bibliotek w Kórniku, wręczono wyróżnienie złotowskiej bibliotece, w konkursie organizowanym przez WBPICAK.

BIBLIOTEKOM brakuje pieniędzy : o problemach placówek powiatowych / Jerzy Utkin // Tyg. Nowy (Ziemia Piłska). – 2007, nr 20, s. B10

Ogólnopolska Konferencja naukowa „Model biblioteki powiatowej – jaki?” z udziałem m.in. WBPICAK, zorganizowana przez Zarząd Główny SBP i PiMBP w Pile.

BURMISTRZA zamach na kulturę : czy Miejski Dom Kultury w Wągrowcu zostanie zlikwidowany? / Waldemar Bocheński // Tyg. Nowy. – 2007, nr 13, s. A19

Dyskusja wokół wągrowieckiego MDK-u. List WBPICAK w obronie tej instytucji.

CODZIENNOŚĆ zapisana na kliszy : najlepsi fotograficy są już znani / LS // Tyg. Nowy (Wągrowiec, Oborniki). – 2007, nr 17, s. B4-5

Rozstrzygnięcie V Ogólnopolskiego Konkursu Fotograficznego „Moja Europa – Zapis Codziennosci” zorganizowanego w Wągrowcu z udziałem WBPICAK.

[DWUNASTE] XII Nadnoteckie Dni Literatury / (SE) // Express Lokalny. – 2007, nr 20, s. 12

Program Dni Literatury zorganizowanych w Pile z udziałem WBPICAK.

DYSKUSYJNY Klub Książkowy : Złotów // Aktualności Lokalne. – 2007, nr 17, s. 4

Powstanie Klubu w złotowskiej bibliotece, z inicjatywą WBPICAK.

DYSKUSYJNY Klub Książkowy inauguruje działalność / Maria Monika Klein // Tyg. Nowy (Ziemia Złotowska). – 2007, nr 17, s. B4

Z inicjatywy WBPICAK Klub powstał w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Złotowie.

DZIAŁALNOŚĆ Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Witkowo / Wiesława Gąsiorowska // Witkowskie Wiadomości Samorządowe. – 2007, nr 4, s. 9

Omówienie pracy biblioteki w 2006 roku i wzmianka o nagrodzie w konkursie „Mówię wam – warto czytać”, zorganizowanym przez WBPICAK.

ELIZA Piotrowska w Szamocinie / Emilia Wojciechowska // Tętno Regionu. – 2007, nr 5, s. 13

Spotkanie z pisarką zorganizowane przy współudziale WBPICAK.

ELIZA Piotrowska w Szamocinie : pisze, ilustruje i tłumaczy / Emilia Wojciechowska // Tyg. Nowy (Ziemia Chodzieska). – 2007, nr 22, s. B5

Spotkanie z pisarką z inicjatywy WBPICAK.

FESTIWAL Poznań Poetów / oprac. A.P. // IKS. – 2007, nr 5, s. 64-65

M.in. wzmianka o Wielkopolskiej Bibliotece Poezji, serii Wydawnictwa WBPICAK w Poznaniu.

GŁOS w dyskusji na I Forum Młodych Bibliotekarzy w Zielonej Górze nt. „Zrób karierę w bibliotece” / Franciszek Łozowski // Bibliotekarz. – 2007, nr 1, s. 22-23

GRAFICZNA wycieczka po miastach : ciekawe spotkanie w margonińskiej bibliotece / (e.z.) // Tyg. Nowy (Ziemia Chodzieska). – 2007, nr 22, s. B8

Spotkanie z Elizą Piotrowską z inicjatywy WBPICAK.

I TERAPIA i sztuka / (o!) // Przem. na Szlaku Piast. – 2007, nr 17, s. 16

Warsztaty fotograficzne dla niepełnosprawnych zorganizowane przez WBPICAK w Poznaniu.

INAUGURACJA Dyskusyjnego Klubu Książki / IPU // Nasz Dzień po Dniu. – 2007, nr 12, s. 14

Spotkanie nowotomyskiego Dyskusyjnego Klubu Książki. Koordynatorem Klubów jest WBPICAK.

JAK tworzyć dramat / R // Nasz Tygodnik Chodzieski. – 2007, nr 2, s. 10

Warsztaty z Martą Guśniowską w chodzieskiej bibliotece, przygotowujące do konkursu WBPICAK „Teatralne potyczki”.

[JEDENASTY] XI Konkurs „Mówimy gwara” / Zofia Dragan // Nasze Jutro. – 2007, nr 202, s. 20

Współorganizatorem konkursu w Bukówcu i fundatorem nagród była WBPICAK.

JÓZEF Krampera : wspomnienie (1904-1944) / Wiesław Wydra // Gaz. Wybor. – Poznań. – 2007, nr 80, s. 18

Życiorys bibliotekarza pochodzi ze „Słownika Bibliotekarzy Wielkopolskich 1918-2000” wydanego przez WBPICAK w Poznaniu.

KOEHLERÓWNA Aniela / Joanna Pietrowicz // Gaz. Wybor. – Poznań. – 2007, nr 72, s. 10

Życiorys bibliotekarza pochodzi ze „Słownika Bibliotekarzy Wielkopolskich 1918-2000” wydanego przez WBPICAK w Poznaniu.

KONKURS na scenariusz / (kb) // Jarociński Przegląd Informacji. – 2007, nr 3, s. 6

Informacja o konkursie WBPICAK „Teatralne Potyczki” i warsztatach w jarocińskiej bibliotece.

KSIĄŻKA / Krzysztof Siwczyk. – (Recenzje) // Dziennik. – 2007, nr 116, s. 31

Recenzja tomiku wierszy Adama Wiedemanna „Pensum” wydanego przez WBPICAK w Poznaniu.

KULTURALNE Menu : teatrzyk w bibliotece // Wiadomości Skockie. – 2007, nr 2, s. 15

Spektakl „Baśń o księciu Bolku i smoku Wartusiu” przygotowany przez WBPICAK i skocką bibliotekę.

MARKETING wśród książek / AP // Głos Wielkop. – 2007, nr 112, s. 16

Rozstrzygnięcie konkursu „Biblioteka jutra – dziś”, na najlepszą bibliotekę publiczną województwa wielkopolskiego, organizowanego przez WBPICAK w Poznaniu pod patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego. W kategorii bibliotek powiatowych i miejskich równorzędne nagrody otrzymały: MBP

w Lesznie i BPMiG w Śremie. W kategorii bibliotek gminnych nagrodzono BPG Nowe Miasto. Wyróżnienia przyznano bibliotekom w Chodzieży, Nowym Tomysłu, Rawiczu i Złotowie.

MASKI i lalki / (kar) // Przem. na Szlaku Piast. – 2007, nr 13, s. 12

Spektakl teatralny dla dzieci zorganizowany przy współpracy WBPICAK w Poznaniu i Domu Kultury w Trzemesznie.

MIEJSKA Biblioteka Publiczna nagrodzona za profesjonalizm // Kur. Chodzieski. – 2007, nr 16, s. 7

Obchody Dnia Bibliotekarza i Bibliotek w Zamku Kórnickim, współorganizowane przez WBPICAK.

MŁORZĄB za przemysł : nagrody z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek / (ama) // Pan. Leszcz. – 2007, nr 20, s. 14

Nagrodę im. Heleny Śmigielskiej otrzymała Mirosława Potkowska, dyr. Rawickiej Biblioteki Publicznej. Nagrodę Liścia Milorzębu przyznano Leszczyńskiemu Towarzystwu Kulturalnemu za książkę Mirona Urbaniaka „Zabytki przemysłu i techniki Leszna”. Wypowiedź Heleny Bednarskiej, dyr. WBPICAK w Poznaniu.

MODEL biblioteki powiatowej – jaki? : ogólnopolska konferencja naukowa / (red.) // Express Lokalny. – 2007, nr 17, s. 9

Współorganizatorem konferencji obok Zarządu Głównego SBP była PiMBP w Pile. Wręczono Medale Pamiątkowe Towarzystwa Wydawców Książki „Za Zasługi” m.in. bibliotekom w Pile i Lesznie oraz WBPICAK.

NAGRODZENI za książki // Gaz. Wybor. – Poznań. – 2007, nr 91, s. 6

Nagroda Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych „Książka Zimy 2006/2007” dla Mariusza Grzebalskiego, inicjatora Wielkopolskiej Biblioteki Poezji.

NAJLEPSZA w Wielkopolsce / (JAC) // ABC. – 2007, nr 38, s. 3

Miejska Biblioteka Publiczna w Lesznie nagrodzona w konkursie „Biblioteka jutra – dziś” organizowanym przez WBPICAK w Poznaniu.

NARADA bibliotekarzy / IPU // Nasz Dzień po Dniu. – 2007, nr 14, s. 17

W spotkaniu zorganizowanym przez bibliotekę w Miedzichowie i jej filię w Bolewicach uczestniczyła Justyna Stoltmann-Prędką z WBPiCAK, która mówiła o działaniach na rzecz osób starszych.

PIERWSZE spotkanie już za nami! / JN // Ratusz Trzcianecki. – 2007, nr 4, s. 13

Inauguracja Dyskusyjnego Klubu Książki w Trzciance. Koordynacją pracy klubów zajmuje się WBPiCAK.

PIKNIK z akordeonem i border collie / A3 // Powiaty – Gminy. – 2007, nr 10, s. 15

IX Festiwal „Mistrzowie Akordeonu” w Sielinku, organizowany przez MGOK „Taklamakan” w Opalenicy i WBPiCAK.

PODRÓŻ do świata Astrid Lindgren // Ratusz Trzcianecki. – 2007, nr 3, s. 14

Konkurs plastyczny w bibliotece trzcianeckiej – eliminacje do konkursu ogłoszonego przez WBPiCAK.

PODRÓŻ do świata Astrid Lindgren / JN // Echo Nadnoteckie. – 2007, nr 14, s. 8

Konkurs plastyczny w trzcianeckiej bibliotece, eliminacje do konkursu ogłoszonego przez WBPiCAK.

POEZJA i performance // Gaz. Wybor. – Poznań. – 2007, nr 91, s. 6

Promocja książek Wielkopolskiej Biblioteki Poezji w Galerii Miejskiej Arsenal w Poznaniu.

„PRZESTRZENIE” Florkowskiego / (SE) // Express Lokalny. – 2007, nr 11, s. 8

Wystawa fotografii Andrzeja P. Florkowskiego w Galerii Muzeum Stanisława Staszica w Pile, zorganizowana przy współpracy z WBPiCAK.

[„PRZESTRZENIE” – wystawa fotografii Andrzeja P. Florkowskiego] / (jur) // Tyg. Nowy (Ziemia Piłska). – 2007, nr 11, s. B2

Współorganizatorem wystawy była m.in. WBPiCAK w Poznaniu.

ROZMOWY o dobrej książce : Dyskusyjny Klub Książki przy Miejskiej Bibliotece Publicznej : Złotów / Zenon Mazurkiewicz-Dubieński // Express Lokalny. – 2007, nr 16, s. 17

Inauguracja Klubu w złotowskiej bibliotece w ramach projektu „Tu czytamy” koordynowanego przez WBPiCAK.

SCENARIUSZ – to proste! / biblioteka // Ratusz Trzciański. – 2007, nr 2, s. 7

Warsztaty literackie w trzciańskiej bibliotece z udziałem Marcina Ryl-Krystianowskiego, z inicjatywy WBPiCAK.

SCENARIUSZ – to proste! / JN // Echo Nadnoteckie. – 2007, nr 10, s. 9

Warsztaty literackie w trzciańskiej bibliotece z udziałem Marcina Ryl-Krystianowskiego, z inicjatywy WBPiCAK.

SPOTKANIE z „polskim Szekspirem” / Jur // Tyg. Nowy (Ziemia Pilska). – 2007, nr 9, s. B13

WBPiCAK w Poznaniu oraz PiMBP w Pile organizatorami warsztatów literackich pt. „Teatralne potyczki”.

ŚWIĄTKI i kapliczki na fotografiach / (maj) // Rzecz Krotoszyńska. – 2007, nr 11, s. 15

Wystawa Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii WBPiCAK w zdunowskiej bibliotece.

TEATR „Promyk” z Poznania w bibliotece // Wiadomości Skockie. – 2007, nr 3, s. 10

Teatr wystąpił w Skokach z inicjatywy WBPiCAK.

TEATR dla dzieci / gok // Echo. – 2007, nr 90, s. 5

Spektakl „Baśń o księciu Bołku i smoku Wartusiu” w Gołanieckim Ośrodku Kultury, w ramach cyklu „Poznajemy Teatr” przygotowanego przez WBPiCAK.

TYDZIEŃ Bibliotek : 7-13 maja / K.J. // i K S. – 2007, nr 5, s. 70

Imprezy pod wspólnym hasłem zorganizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

TYDZIEŃ z książkami, czyli „Biblioteka mojego wieku” / AP // Głos Wielkop. – 2007, nr 103, dod. Pasaż Kultury s. 4

„Tydzień Bibliotek” zorganizowany m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

WARSZTATY Fotograficzne „Zapis codzienności” Wągrowiec 25-27 maja 2007 r. // Tyg. Nowy (Wągrowiec, Oborniki). – 2007, nr 21, s. B6

Program Warsztatów, organizowanych przez Miejski Dom Kultury w Wągrowcu, podczas których szkolenie instruktorskie przygotowujące do pracy z osobami niepełnosprawnymi poprowadzi Władysław Nielipiński z WBPiCAK.

WĘDRÓWKI z książką // Turysta Wielkop. – 2007, nr 3/4, s. 26

M.in. omówienie książki Pawła Andersa „Jarocin” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu w serii Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza.

WIECZÓR z książkami / AP // Głos Wielkop. – 2007, nr 109, s. 10

Imprezy w ramach Tygodnia Bibliotek zorganizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu. Promocja książki Włodzimierza Łęckiego „Przyroda Wielkopolski” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

WIELKOPOLSKA Press Photo 2006 : wystawa pokonkursowa w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Jutrosinie / (HD) // Życie Rawicza. – 2007, nr 13, s. 13

Wystawa fotografii nagrodzonych w konkursie organizowanym przez WBPiCAK.

WIEŚCI z biblioteki // Kostrzyńskie ABC. – 2007, nr 5, s. 21

Wyróżnienie dla czytelnika filii biblioteki w Gultowych (gm. Kostrzyn) w konkursie plastycznym organizowanym przez WBPiCAK „Poznaj mojego idola z książek Astrid Lindgren”. Wystawa pokonkursowa w WBPiCAK.

Wycieczki : [„Parowozem na lotnisko”] // Gaz. Wybor. – Poznań. – 2007, nr 99, dod. Co Jest Grane, s. 19

Wycieczka z cyklu „Wielkopolska bez tajemnic”.

WYRÓŻNIENIE dla złotowskiej biblioteki : na zamku w Kórniku świętowano Wojewódzki Dzień Bibliotekarza i Bibliotek / (red) // Tyg. Nowy (Ziemia Złotowska). – 2007, nr 22, s. B4

Rozstrzygnięcie konkursu WBPiCAK i wyróżnienie dla złotowskiej biblioteki.

WYSTAWA „Oblicza Wielkopolski” / Paweł Hubner // Nowa Gazeta Gostyńska. – 2007, nr 6, s. 6A

Wystawa fotografii w gostyńskiej bibliotece zorganizowana przez Oficynę MM pod patronatem m.in. WBPiCAK w Poznaniu.

WYSTAWA w bibliotece / Michał Szwacki // *Więści Lubońskie*. – 2007, nr 3, s. 24

Wystawa pokonkursowa WBPiCAK „Architektura Wielkopolski – dwory, zamki, pałace” w lubońskiej bibliotece.

ZAPROSZENIE // *Turysta Wielkop.* – 2007, nr 2, s. 20

Wycieczka „Szlakiem Żydów poznańskich” organizowana przez Pracownię Krajoznawczą WBPiCAK w Poznaniu w ramach cyklu „Poznań bez tajemnic”.

Z KSIĄŻKĄ za pan brat / J.W. // *A B C*. – 2007, nr 38, s. 5

Dyskusyjny Klub Książki w Rawickiej Bibliotece Publicznej zorganizowany z inicjatywy WBPiCAK w Poznaniu.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Karła Dedeciusa** za przekłady w 2007 roku otrzymali *Tadeusz Zatorski* i *Martin Pollack*.
- **Nagrodę im. ks. Józefa Tischnera** 2007 otrzymali: *Stanisław Stróżewski* za całokształt twórczości, *Rafał Dutkiewicz* za książkę „Nowe horyzonty” oraz brat *Moris Maurin* za książkę „Wierzę w Kościół”.
- **Nagrodę im. Jana Parandowskiego** w 2007 roku otrzymała *Anna Świerkówna*.
- **Nagrodę im. Arkadego Fiedlera „Bursztynowy Motyl”** 2007 otrzymał *Andrzej Stasiuk* za książkę „Fado” (Wołowiec: Wydawnictwo Czarne).
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Zima** 2006/2007 otrzymali: *Ewa Beynar-Czeczott* za książkę „Mój ojciec Paweł Jasienica” (Warszawa: Prószyński i S-ka); *Krzysztof Varga* za książkę „Nagrobek z lastryko” (Wołowiec: Wydawnictwo Czarne); *Mariusz Grzebański* za powołanie serii Wielkopolska Biblioteka Poezji (Poznań: Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury).
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Wiosna** 2007 otrzymali: *Anna Janko* za książkę „Dziewczynka z zapalkami” (Warszawa: Wydawnictwo Nowy Świat); *Joanna Olech* za książkę „Pompon w rodzinie Fisiów” (Kraków: Znak); *Piotr Maływiecki* za książkę „Twarz Tuwima” (Warszawa: W.A.B.).
- **Nagrodę im. biskupa Ignacego Krasickiego** 2007 otrzymała *Kira Gałczyńska* za twórczość pisarską poświęconą matce i ojcu.
- **Nagrodę im. Ksawerego Pruszyńskiego** w 2007 roku otrzymał *Krzysztof Pomian*.
- **Nagrodę im. Józefa Łukaszewicza** w 2007 roku otrzymali: *Marta Smolińska-Byczuk*, *Wojciech Makowski* i *Mirosław Pawłowski* za opracowanie albumu „Jan Berdyszak: prace 1960-2006” (Poznań: Galeria Miejska Arsenał); *Jacek Biesiadka*, *Andrzej Gawlak*, *Szymon Kucharski* i *Mariusz Wojciechowski* za książkę „Twierdza Poznań: o fortyfikacjach miasta Poznania w XIX i XX wieku” (Poznań: Wydawnictwo Rawelin); *Ewa Najwer* za książ-

kę „Komitet 80/81: pięć kamyków Dawida” (Poznań: Stowarzyszenie Pisarzy Polskich).

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę *Man Booker Internationale Prize*** 2007 otrzymał nigeryjski pisarz *Chinua Achebe*.
- **Nagrodę *im. Georga Buchnera*** 2007 otrzymał *Martin Mosebach*.
- **Laurem UNESCO** w 2007 roku uhonorowano *Kazimierza Brakonieckiego*, olsztyńskiego poetę, eseistę, redaktora, animatora kultury i tłumacza literatury francuskiej.
- **Nagrodę *Brama Sokera*** w 2007 roku otrzymał *Stephen King* za powieść „Historia Lisey”.
- **Nagrodę *Hansa Christiana Andersena***, przyznaną przez Danię za propagowanie twórczości pisarza, w 2007 roku otrzymali: *Bogusława Sochańska* za tłumaczenia; *Ib Spang Olsen* za ilustracje i *Berliner Marchen-Tag*, instytucja promująca twórczość.
- **Nagrodę *Independenta*** (brytyjskiego dziennika „The Independent”) dla powieści zagranicznej w 2007 roku otrzymał *Jose Eduardo Agualusa* za powieść „The Book of Chameleons”.

C. Zmarli

- ***Lothar-Gunther Buchheim*** (22.02.2007), niemiecki pisarz, malarz i kolekcjoner, autor powieści „Okręt”.
- ***Piotr Kuncewicz*** (9.04.2007), pisarz i krytyk literacki.
- ***Kurt Vonnegut*** (11.04.2007), pisarz amerykański, autor „Rzeźni nr 5”.
- ***Jerzy Janicki*** (15.04.2007), pisarz, publicysta, scenarzysta, piewca Lwowa.
- ***Lloyd Alexander*** (16.05.2007), pisarz amerykański, autor powieści fantasy, tłumacz.
- ***Wolfgang Hilbig*** (2.06.2007), pisarz niemiecki.